

Povjerenje građana i građanki u rad pravosuđa u Crnoj Gori

izvještaj

Naziv istraživanja

**Povjerenje građana i građanki u rad pravosuđa u Crnoj Gori
Izvještaj**

Izdavač

Građanska alijansa

Za izdavača

Milan Radović

Autor istraživanja

Prelom i dizajn

Studio Fler

Godina i mjesto izdanja

Mart 2026, Podgorica

Istraživanje je izrađeno kroz projekat “Pravda u brojkama: Percepcije građana i rad pravosuđa” koji sprovodi Građanska alijansa, uz finansijsku podršku NVO MANS i NVO Naša akcija koji sprovode projekat „Osnaživanje glasova zajednice: Zalaganje za pravdu i vladavinu prava “(„Empowering Community Voices: Advocating for Justice and Rule of Law”) finansiran od strane Evropske unije preko Delegacije EU u Crnoj Gori i isključiva je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Sadržaj

Izvod iz istraživanja	4
Uvod.....	7
Metodologija.....	8
Rezultati i analiza – Glavni nalazi	10
Segment 1: Demografija	7
Segment 2 Pitanja o radu pravosuđa.....	26
Opšti zaključak o stanju pravosuđa u Crnoj Gori	105
Preporuke i predlozi za poboljšanje pravosudnog sistema Crne Gore	107

Izvod iz istraživanja

1. Percepcije građana i stanje pravosudnog sistema u Crnoj Gori

Istraživanje je pokazalo da građani Crne Gore neposredno percipiraju i procjenjuju pravosudni sistem kao relativno nepovjerljiv, neefikasan i nejasan u svojim funkcijama, što se reflektuje kroz niz mjerenih stavova o radu pravosudnih institucija, povjerenju u sudove i očekivanjima u vezi sa sudskim postupcima. Posebno se ističe percepcija sporosti sudskih postupaka u predmetima teških krivičnih djela (organizovani kriminal, terorizam, korupcija), gdje više od dvije trećine ispitanika sudove ocjenjuje kao spore, dok tek manji dio građana smatra da su brzi i efikasni. Ovaj nalaz dodatno potvrđuje da je pitanje efikasnosti jedan od centralnih elemenata javne percepcije pravosuđa.

2. Povjerenje u institucije i percepcija pravosudnog sistema

Podaci pokazuju da je povjerenje u sudove i tužilaštvo - kao ključne institucije pravosudnog sistema - znatno niže u odnosu na mnoge druge institucije u društvu. Iako dio ispitanika uglavnom ima povjerenje u sudstvo i tužilaštvo, značajan

udio građana ili uglavnom nema povjerenja ili uopšte nema povjerenje, a visok procenat ispitanika (oko 20 % ili više) ne zna da ocijeni ove institucije zbog nedostatka direktnih iskustava ili informacija. Ovaj visoki nivo neodlučnosti se može tumačiti i kao indikator da građani ne percipiraju pravosudni sistem kao transparentan ili razumljiv javnosti, što umanjuje ukupnu percepciju njegove legitimnosti među građanima.

Kada se građanima postavi hipotetičko pitanje u kojoj mjeri bi sudovi i sudije, prema njihovoj procjeni, bili pravedni, zakoniti, samostalni ili efikasni u slučaju sudskog postupka, više od 40 % je odgovorilo da ne može procijeniti, a značajan dio onih koji su izražavali stav naveo je da sudovi uglavnom ne bi bili efikasni ili pravedni. To dodatno potvrđuje percepciju da pravosudne funkcije i procesi nisu dovoljno vidljivi ili jasni građanima, što potencira osjećaj udaljenosti između pravosudnog sistema i opšte javnosti.

Novi podaci dodatno produbljuju ovu sliku: gotovo četiri petine ispitanika smatra da kašnjenje prvostepenih presuda negativno utiče na povjerenje u pravosudni sistem, pri čemu dvije trećine ocjenjuje da je taj uticaj veoma negativan. Time se jasno potvrđuje snažna veza između efikasnosti sudskih postupaka i društvenog povjerenja u institucije pravde.

3. Institucionalna koordinacija i odgovornost u kriznim slučajevima

Poseban segment istraživanja odnosio se na percepciju saradnje između pravosudnih institucija i Uprave policije u kontekstu nedavnih slučajeva bjekstva osuđenih lica. Rezultati pokazuju da većina građana ovu saradnju ocjenjuje lošom, dok značajan dio ispitanika smatra da problemi ne proizlaze isključivo iz koordinacije, već iz šireg institucionalnog ili sistemskog okvira.

Kada je riječ o direktnoj odgovornosti za takve slučajeve, odgovori su podijeljeni: dio građana odgovornost pripisuje sudstvu i tužilaštvu, dio policiji, dok određeni procenat odgovornost vidi u cjelokupnom državnom sistemu. Istovremeno, gotovo trećina ispitanika ne može da identifikuje odgovornu instituciju. Ovakva struktura odgovora ukazuje na percepciju nedovoljno jasne institucionalne odgovornosti, kao i na potrebu za većom transparentnošću u javnom objašnjavanju nadležnosti i postupanja u osjetljivim predmetima.

4. Percepcija povjerenja u širi kontekst i društveni pristup institucijama

U širem društvenom kontekstu, građani su skloniji imati povjerenje u institucije koje svakodnevno percipiraju kao neposredno korisne ili prisutne - poput sistema obrazovanja, zdravstva, policije ili vojske - nego u pravosudne institucije koje ne doživljavaju kao direktno pristupačne ili dovoljno efikasne u zaštiti njihovih prava. Ovakva raspodjela povjerenja nije specifično crnogorski fenomen, ali ukazuje na strukturni nedostatak vidljivosti i komunikacije pravosudnog sistema sa građanima.

U cjelini, rezultati ovog istraživanja, zajedno sa širim kontekstom pravosudnog sastava Crne Gore, ukazuju na to da je pravosudni sistem percipiran kao nedovoljno efikasan, nedovoljno transparentan i manje pouzdan u očima građana. Posebno je izražena percepcija sporosti postupaka, negativnog uticaja kašnjenja presuda na povjerenje, nedovoljno jasne institucionalne koordinacije i neprecizno definisane odgovornosti u kriznim situacijama. Takva percepcija proizlazi kako iz unutrašnjih izazova samih institucija, tako i iz neadekvatne javne komunikacije i nedostatka direktnih pozitivnih iskustava građana. Ovaj odnos između percepcije i stvarne funkcionalnosti pravosuđa ima implikacije na društvenu stabilnost, povjerenje u vladavinu prava i opšti osjećaj pravne sigurnosti, što predstavlja osnovne preduslove za razvoj demokratskog društva i zaštitu ljudskih prava.

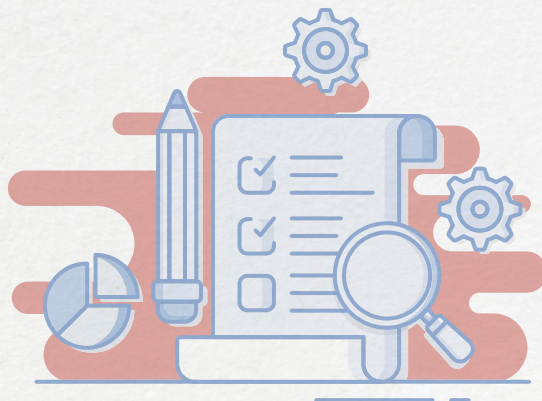

Uvod

Pravosudni sistem predstavlja jedan od ključnih stubova vladavine prava i funkcionalne demokratije, jer kroz svoj rad omogućava ostvarivanje pravde, zaštitu ljudskih prava, poštovanje zakona i nepristrasno odlučivanje. U demokratskom društvu, transparentnost, nezavisnost i efikasnost sudskih institucija predstavljaju temelj legitimnosti državnih struktura i uslova za povjerenje građana u državni sistem. Ukoliko ovaj prostor povjerenja slabije funkcioniše, posljedice se prelivaju na opštu percepciju institucionalne stabilnosti i osjećaj pravne sigurnosti građana, sa potencijalno dubljim implikacijama za demokratske procese.

Ovaj izvještaj predstavlja analizu percepcije građana Crne Gore o funkcionisanju pravosudnog sistema, sa posebnim osvrtom na povjerenje u sudove i tužilaštvo, očekivanja u vezi sa pravednošću i efikasnošću sudskih postupaka, te stavove prema drugim državnim institucijama. Uvažavajući demografske karakteristike ispitanika (uključujući obrazovanje, prihode, ekonomsku aktivnost i regionalnu raspodjelu) ovaj dokument nastoji identifikovati obrasce javnog mišljenja, razumjeti razlike u percepciji među društvenim grupama i ponuditi preporuke za dalji razvoj pravosudnog sistema u skladu sa zahtjevima vladavine prava i međunarodnim standardima.

Percepcija pravosuđa nije statična, već podložna uticaju političkih, institucionalnih i socio-ekonomskih faktora, pri čemu postoje i vidljivi naponi da se povjerenje građana konsoliduje kroz reforme, komunikacijske strategije i unapređenje institucionalnih kapaciteta.

Metodologija

Istraživanje javnog mnjenja u vezi sa percepcijom pravosudnog sistema u Crnoj Gori izvedeno je kao kvantitativno anketno istraživanje u februaru 2026. godine. Cilj je bio prikupiti empirijske podatke o stavovima građana o povjerenju u pravosudne institucije, njihovim očekivanjima u slučaju sudskih postupaka, te odnosu prema drugim državnim organima i segmentima društva.

Uzorak obuhvata 1000 ispitanika koji su usmeno ispitivani putem strukturiranih anketa, što podrazumijeva direktnu interakciju anketara i građana i 100 online upitnika. Ovakav pristup omogućava veći stepen kontrole nad procesom prikupljanja odgovora i smanjuje rizik od grešaka koje mogu nastati kod samostalnog popunjavanja upitnika.

Struktura uzorka je osmišljena tako da odražava reprezentativnu sliku punoljetnog stanovništva Crne Gore, uzimajući u obzir osnovne demografske karakteristike, kao što su pol, starosna dob, obrazovanje, ekonomski status i geografsku pripadnost. Takva raspodjela podataka omogućava da rezultati ankete budu generalizovani na cjelokupnu populaciju kada se govori o stavovima prema pravosudnom sistemu i povjerenju u institucije.

Pitanja su koncipirana tako da obuhvate nekoliko ključnih oblasti istraživanja, uključujući:

- Opšte povjerenje u državni sistem i njegove institucije, s fokusom na pravosudne organe poput sudova i tužilaštva.
- Percepciju efikasnosti, pravednosti i nezavisnosti pravosudnog postupka, kako bi se razumjelo na koji način građani očekuju da sistem funkcioniše u praksi.
- Stavove prema drugim segmentima društva i državnim institucijama, kako bi se šira slika institucionalnog povjerenja integrirala u analizu; to obuhvata i perspektive o političkim organima, službama i javnim službama.

Ovakav kombinovani pristup - kvantitativna tehnika, veliki uzorak i detaljna skala odgovora - omogućava visok stepen pouzdanosti i validnosti dobijenih podataka. Rezultati predstavljaju opservaciju o stavovima građana u momentu sprovođenja istraživanja i služe kao osnova za interpretaciju stavova, identifikaciju problema i izradu preporuka za unapređenje pravosudnog sistema u skladu sa principima vladavine prava.

Rezultati i analiza – Glavni nalazi

Segment 1: Demografija

Uzorak ispitanika u ovom istraživanju karakteriše relativno raznolika demografska struktura, što doprinosi vjerodostojnosti zaključaka i omogućava opservaciju stavova iz perspektive različitih društvenih grupa. Kao što se može videti (grafikon 1), etnička struktura uzorka odražava složenu društvenu dinamiku: najveći udio ispitanika čine Crnogorci/Crnogorke (45 %), zatim Srbi/Srpkinje (36,3 %), dok su manje, ali značajne grupe Bošnjaci/Muslimani i Albanci/Albanke. Ova etnička raznolikost omogućava da rezultati istraživanja oslika perspektive različitih zajednica, što je posebno važno u istraživanjima koja se bave pravosudnim pitanjima i percepcijom povjerenja, gdje etnički identitet može biti jedan od faktora koji oblikuju iskustva i stavove prema državnim institucijama.

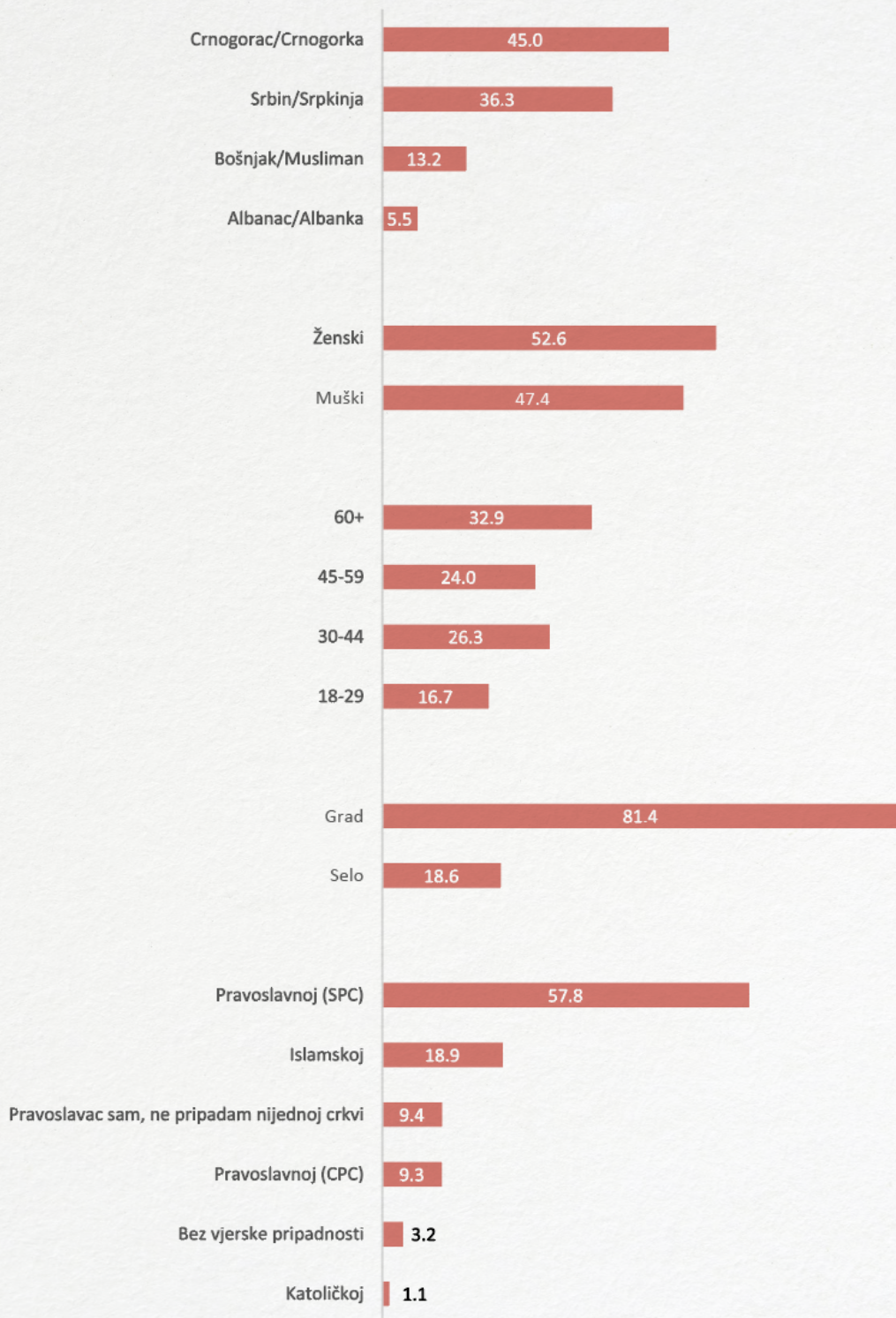
U pogledu polne strukture, uzorak je relativno izbalansiran: 52,6 % ispitanica su žene, a 47,4 % muškarci. Ovaj balans omogućava da analize i zaključci ne budu iskrivljeni polnim disbalansom, te pruža mogućnost da se u dodatnim analizama sagledaju eventualne razlike u stavovima između muškaraca i žena, što je naročito važno u temama kao što su povjerenje u institucije, percepcija pravednosti i lična iskustva s javnim sistemima.

Struktura prema starosnoj dobi pokazuje da najveći dio ispitanika pripada starijim dobima: najbrojnija je grupa od 60 i više godina (32,9 %), zatim slijede odrasli srednjih godina od 30 do 44 (26,3 %) i 45 do 59 godina (24 %), dok su mlađi ispitanici od 18 do 29 godina zastupljeni sa 16,7 %. Ova dobna distribucija ukazuje na to da su perspektive starijih generacija značajno zastupljene u uzorku, što može imati uticaj na opšti ton stavova, naročito kada je riječ o povjerenju u institucije, državi, ekonomskim pitanjima ili društvenim promjenama. Starije generacije često posjeduju drugačije iskustvo i očekivanja od sistema, što može reflektovati tradicionalnije poglede ili izraženiji osjećaj skepticizma prema institucionalnom radu.

Kada se posmatra struktura prema vjerskoj pripadnosti, jasno je da dominiraju ispitanici iz pravoslavne tradicije, naročito oni koji se izjašnjavaju kao Pravoslavci (SPC) - gotovo 58 % uzorka. Slijede oni koji se izjašnjavaju kao pripadnici islamske vjeroispovijesti (18,9 %) i osobe pravoslavne pozadine koje ne pripadaju formalno nijednoj crkvi (9,4 %). Ostali religijski identiteti - pravoslavna (CPC), bez vjerske pripadnosti i katolička - zastupljeni su u manjem procentu. Ova vjerska distribucija odražava dominantne demografske tokove u društvu i može uticati na stavove i vrijednosna opredjeljenja ispitanika, posebno u pitanjima koja se tiču društvenih normi, povjerenja u institucije ili percepcije javnih politika.

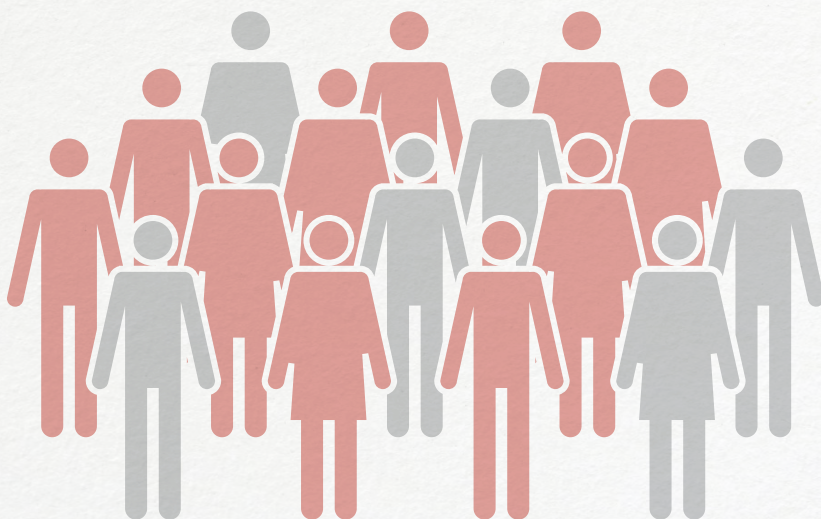
Geografski, velika većina ispitanika (81,4 %) živi u urbanim sredinama, dok je 18,6 % iz ruralnih područja. Ovaj disproporcionalni odnos ukazuje na to da su stavovi iz istraživanja primarno oblikovani iskustvima i percepcijama urbanih stanovnika, koji često imaju lakši pristup informacijama, institucijama i javnim servisima nego njihovi ruralni vršnjaci. Takav urbani fokus može se reflektovati u stavovima o efikasnosti sistema, povjerenju u institucije i percepciji društvenih promjena, s obzirom na to da su problemi i prioriteti u urbanim i ruralnim sredinama često različiti.

Grafikon 1 Demografija, u %

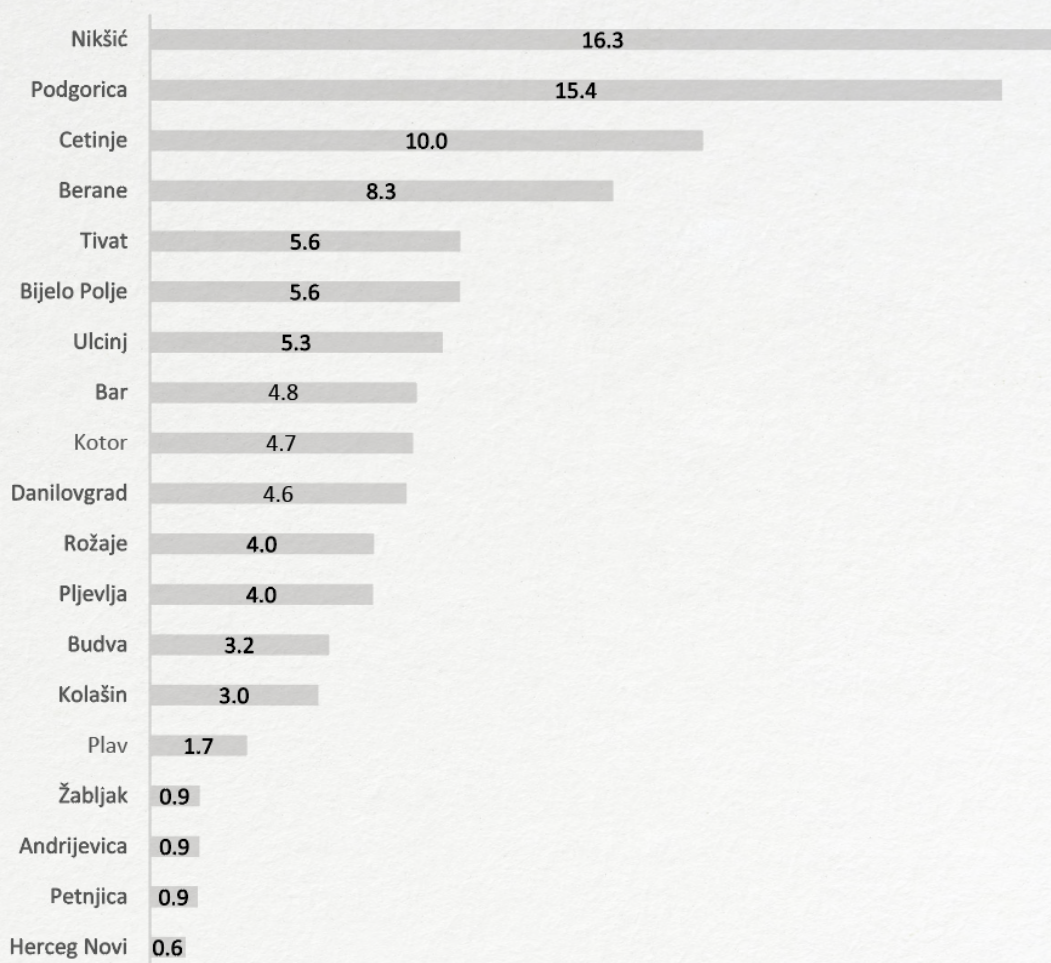

Sveukupno, demografska slika uzorka ukazuje na to da je istraživanje obuhvatilo raznoliku i reprezentativnu populaciju u pogledu vjerske pripadnosti, pola, starosti i etničke strukture, ali s primjetnom urbanom dominacijom i većim udjelom starije populacije. Ovakav profil ispitanika omogućava da zaključci izvedeni iz ovog istraživanja budu validni i relevantni za širu diskusiju o stanju povjerenja u institucije, percepciji pravosudnog sistema i društvenim očekivanjima u Crnoj Gori.

Podaci o teritorijalnoj pripadnosti ispitanika pokazuju da uzorak obuhvata širok spektar administrativnih jedinica u Crnoj Gori, pri čemu je uočljiva koncentracija ispitanika iz većih urbanih centara. Najveći udio ispitanika dolazi iz Nikšića (16,3 %) i Podgorice (15,4 %), dvije najveće i najnaseljenije opštine u zemlji, pri čemu Podgorica predstavlja glavni politički, administrativni i ekonomski centar, a Nikšić drugi najveći grad sa značajnim uticajem u centralno-sjevernom dijelu Crne Gore. Značajan udio ispitanika dolazi iz Cetinja i Berana, koji predstavljaju važne kulturne i regionalne centre. Cetinje je istorijski i simbolički od posebnog značaja kao „stara prijestonica“, dok Berane, kao upravni centar sjeveroistočnog dijela zemlje, reflektuje zastupljenost stanovništva van centralnih obalnih i primarnih urbanih područja.

Grafikon 2 Opština, u %

Osim ovih većih centara, uzorak uključuje i manji broj ispitanika iz opština poput Ulcinja, Bijelog Polja, Tivta i Pljevalja, koje su demografski i geografski različite, čime se obuhvataju i mediteranske, primorske i sjeverne ruralne sredine. Ulcinj je primjer specifične regionalne zajednice sa većinskim albanskim stanovništvom i kulturnim karakteristikama koje odudaraju od centralnih sredina. Manje zastupljene opštine, kao što su Herceg Novi, Petnjica, Andrijevica i Žabljak, ukazuju na to da su ruralna i brdska područja u relativnom odnosu prema urbanoj populaciji daleko manje zastupljena u uzorku.

Ipak, njihova prisutnost doprinosi tome da uzorak ne bude isključivo orijentisan na najveće gradske centre, već da obuhvata i glasove iz manjih sredina, što doprinosi realističnijoj slici društvenih stavova.

Ova prostorna distribucija ispitanika je važna za interpretaciju daljih nalaza istraživanja jer stavovi i percepcije građana često variraju prema urbanom i ruralnom kontekstu, regionalnim razlikama i lokalnim iskustvima sa institucijama. Uključivanje različitih opština omogućava da se rezultati ne promatraju isključivo kroz prizmu velikih gradova, već da reflektuju i širi spektar društvenih realnosti prisutnih širom Crne Gore.

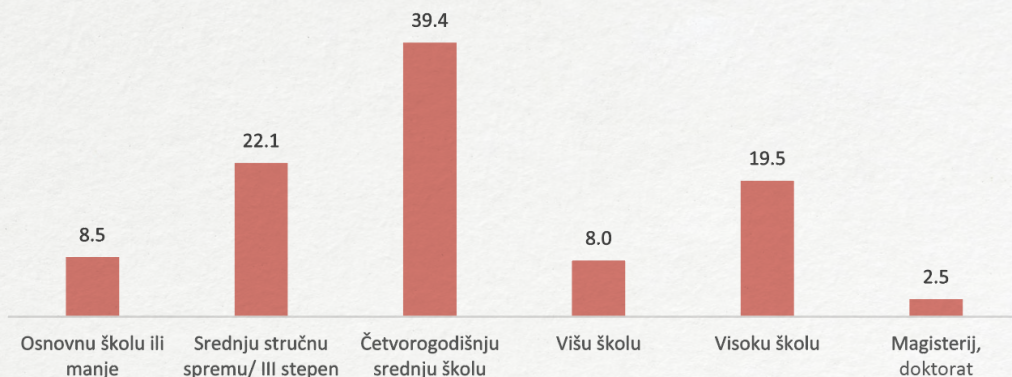
Podaci o obrazovnoj strukturi ispitanika pokazuju da je većina učesnika ankete završila srednju školu, pri čemu najzastupljenija kategorija čini četvorogodišnju srednju školu (39,4 %). Ovaj nivo obrazovanja predstavlja standardnu srednju stručnu koja omogućava osnovnu kvalifikaciju za tržište rada i/ili nastavak školovanja u višim ili visokoškolskim institucijama. Značajan dio ispitanika ima i visoku školu (19,5 %) ili druge oblike višeg obrazovanja, što uključuje fakultetske studije (prema međunarodnoj klasifikaciji - tercijarno obrazovanje) i ukazuje na solidnu zastupljenost visokoobrazovanih građana u uzorku. Ovaj procenat je u skladu s opštim trendovima obrazovne strukture stanovništva Crne Gore, gdje oko 26,2 % stanovnika ima visoko obrazovanje, s time da je u većim urbanim sredinama udio visokoobrazovanih često veći nego u ruralnim područjima. Ispod tog nivoa, višu školu kao stepen obrazovanja ima oko 8,0 % ispitanika, dok su ispitanici s magistarskim ili doktorskim studijama (2,5 %) najmanje zastupljena grupa. Ova relativno mala zastupljenost postdiplomaca odražava kako strukturu opšte populacije (gdje su doktorske i magistarske diploma rijetke), tako i specifičnosti uzorka koji obuhvata širi krug građana, a ne samo obrazovne elite.

U nižim segmentima obrazovanja, srednju stručnu spremu/III stepen ima 22,1 % ispitanika, dok one s osnovnom školom ili manje čine 8,5 % uzorka. Ovi procenti ukazuju da iako osnovno i niže obrazovanje nisu dominantni, još uvijek predstavljaju značajan dio populacije, što može uticati na percepciju i iskustva ispitanika u odnosu na ključna društvena pitanja, pristup informacijama ili stavove o institucijama.

Sveukupno, obrazovna struktura uzorka odražava raznovrsnu i reprezentativnu raspodjelu obrazovnih nivoa u populaciji, s konsolidovanom većinom sa srednjom školskom spremom i značajnim udjelom visokoobrazovanih. Ovakav demografski profil omogućava da se stavovi o pravosudnom sistemu, povjerenju u institucije i drugim društvenim pitanjima posmatraju kroz perspektivu različitih

obrazovnih grupa, što je ključno za analize koje se tiču kapaciteta razumijevanja, informisanosti i racionalnih procjena građana u modernom društvu.

Grafikon 3 Školska sprema, u %

Kada se obrazovni nivo ispitanika u ovom uzorku sagleda kroz tri šire kategorije, dobija se jasnija slika o opštem nivou obrazovanja i potencijalnim implikacijama za stavove građana. Skup „nisko obrazovanje“ (koji obuhvata osnovnu školu ili manje, kao i niže kvalifikacijske nivoe) čini 30,6 % uzorka, što znači da gotovo trećina ispitanika nema više od osnovne ili trogodišnje stručne škole. Ovaj segment populacije je važan jer može odražavati ograničen pristup naprednim obrazovnim i profesionalnim prilikama, što potencijalno utiče i na nivo informisanosti, povjerenja u institucije i percepciju sposobnosti javnih sistema da odgovore na društvene potrebe.

Najveći udio ispitanika - 47,4 % - s-pada u kategoriju „srednje obrazovanje“, koja obuhvata završenu četvorogodišnju srednju školu ili ekvivalent. Ova grupa predstavlja srž radno-aktivnog stanovništva i često čini najznačajniji segment u većini društvenih analiza. Srednjoškolski obrazovani građani obično imaju dovoljno znanja da razumiju i procesuiraju informacije o društvenim i institucionalnim pitanjima, ali mogu biti osjetljiviji na konkretne socioekonomske i pravosudne izazove - naročito kada uočavaju razlike između formalnih zakonskih normi i njihove praktične primjene. Ovakva raspodjela - s većinom ispitanika na srednjem obrazovnom nivou, uz znatan udio visokoobrazovanih, ali i značajno prisustvo

niskoobrazovanih - omogućava dublje razumijevanje kognitivnih i informativnih kapaciteta uzorka u pogledu složenih društvenih tema kao što su percepcija pravosudnog sistema i povjerenje u institucije. Visukoobrazovani ispitanici mogu imati specifičnija očekivanja od pravnog sistema i veću sklonost kritičkom procjenjivanju njegovih performansi, dok ispitanici s nižim obrazovanjem mogu biti prizemniji u svojim ocjenama, fokusirani više na percepciju vlastitog iskustva nego na apstraktne principe. S druge strane, srednje obrazovana većina može predstavljati neutralno-uticajnu grupu, čiji stavovi najčešće reflektuju opšte društvene trendove i realne percepcije svakodnevnog funkcionisanja institucija.

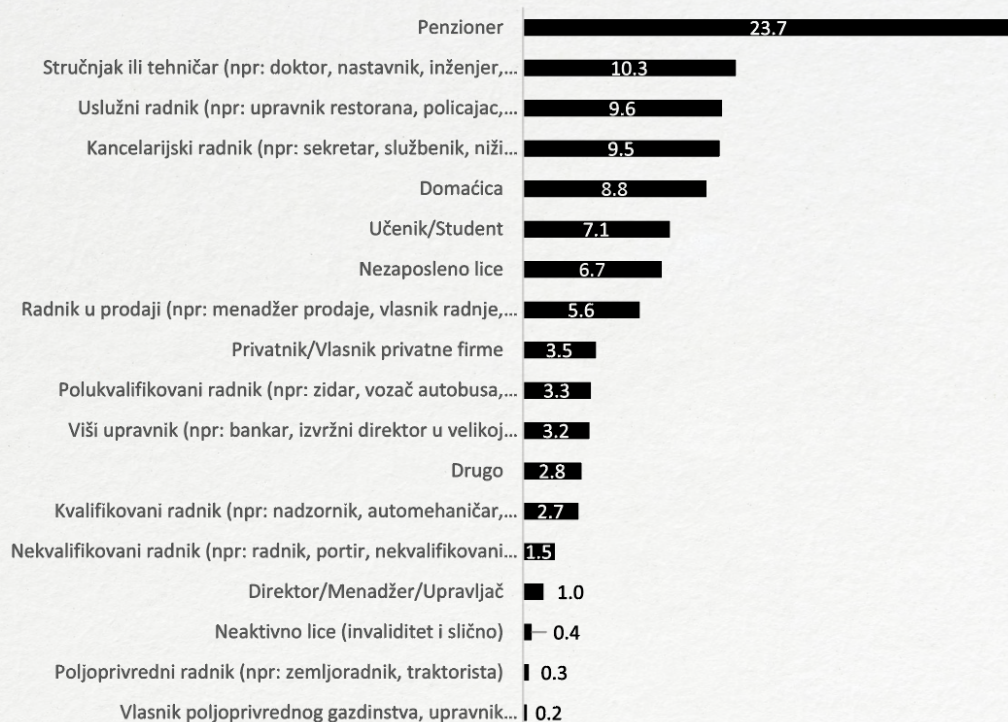
Ova tri obrazovna segmenta - nisko, srednje i visoko - ne samo da oslikavaju strukturu uzorka, već i predstavljaju ključne indikatore za interpretaciju nalaza istraživanja: oni pomažu da se razjasni u kojoj mjeri različiti nivoi obrazovanja mogu biti povezani s povjerenjem u pravosudni sistem, percepcijom efikasnosti institucija ili spremnošću građana da procijene kvalitet javnih politika i pravosudne prakse.

Grafikon 3.1: Školska sprema (tri kategorije), u %

Analiza zanimanja ispitanika otkriva zanimljiv i višeslojan profil ekonomske aktivnosti građana uključenih u istraživanje, pri čemu penzioneri čine najveću pojedinačnu kategoriju (23,7 %). Ovaj visok udio penzionera u uzorku odražava ne samo demografsku strukturu - s obzirom na značajan udio starijih ispitanika, nego i širu društvenu realnost Crne Gore, gdje je populacija starijih u porastu, dok je odnos radno aktivnih i penzionera predmet javnih debata o održivosti penzijskog sistema.

Grafikon 4: Zanimanje, u %

U strukturi ekonomski aktivnih ispitanika vidljiv je značajan udio učenika i studenata (7,1 %) te domaćica (8,8 %), što sugerise da dio populacije nije trenutno integrisan u formalno tržište rada, a ipak čini važan segment društva s jedinstvenim perspektivama i iskustvima. Relativno visok procenat čine i nezaposlena lica (6,7 %), što može reflektovati trenutne ekonomske izazove i uslove na tržištu rada, uključujući potencijalne prepreke u zapošljavanju ili trajnu nezaposlenost kod određenih grupa građana. Među zaposlenim segmentima, profesionalno-tehničke i administrativne pozicije imaju značajnu zastupljenost: najviše je stručnjaka i tehničara, zatim uslužnih i kancelarijskih radnika, što ukazuje na relativno snažnu prisutnost zaposlenih u sektorima koji uključuju obrazovane, birokratske ili servisne uloge. Ovakav raspored sugerise na kompleksnu strukturu tržišta rada gdje zaposleni obavljaju širok spektar funkcija, od intelektualnih i profesionalnih poslova do uslužnih djelatnosti i prodaje. Manje su zastupljene kategorije kao što su radnici u prodaji, privatnici/vlasnici privatnih firmi, te polukvalifikovani i kvalifikovani radnici, što ukazuje na tradicionalne oblike zapošljavanja u zanatskim, proizvodnim ili kooperativnim sektorima. Konačno, upravljačke pozicije kao što

su direktori, menadžeri ili viši upravnici čine oko 4,2 % ispitanika. Ove profesionalne grupe obično karakterišu viši nivo odgovornosti i često veći socioekonomski položaj, te njihov udio u uzorku omogućava da se ispita kako se stavovi o institucijama i pravosuđu razlikuju među onima koji su direktno uključeni u rukovođenje i upravljanje u odnosu na druge.

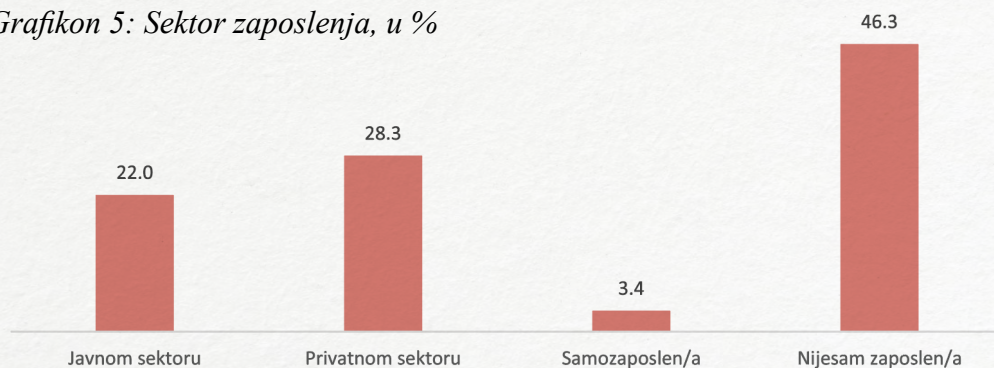
Sve u svemu, struktura zanimanja u uzorku obuhvata širok raspon ekonomsko-socijalnih grupa, od penzionera i domaćica, preko učenika/studenata i nezaposlenih, do zaposlenih u profesionalnim, administrativnim i uslužnim ulogama. Ova raznovrsnost omogućava da zaključci o stavovima prema pravosudnom sistemu budu relevantni za različite društvene profile, te daje uvid u to kako se percepcije mogu razlikovati zavisno od socioekonomskog položaja i radnog statusa ispitanika.

Podaci o tome u kojem se sektoru ispitanici nalaze ukazuju na značajne karakteristike tržišta rada i socio-ekonomsku strukturu stanovništva u Crnoj Gori. Prema rezultatima istraživanja, najveći udio ispitanika nije zaposlen u formalnom sektoru - 46,3 % izjasnilo se da nije zaposleno, što jasno reflektuje visoku zastupljenost penzionera, studenata, nezaposlenih ili drugih neaktivnih socio-ekonomskih grupa unutar uzorka. Ova brojka može biti posljedica demografske strukture (velik udio starijih osoba i penzionera) kao i tržišnih izazova s kojima se suočava crnogorsko društvo, gdje je stopa zaposlenosti znatno niža nego u nekim evropskim zemljama i gdje nezaposlenost i neaktivnost i dalje predstavljaju realnost za značajan dio populacije. Među aktivnim zaposlenim ispitanicima 28,3 % radi u privatnom sektoru, što ukazuje na to da je privatna ekonomija ipak jedini veći izvor radnih mjesta van državnih institucija, firmi ili preduzeća čiji je vlasnik država. Privatni sektor obuhvata širok spektar djelatnosti - od trgovine i uslužnih djelatnosti do proizvodnje i usluga - te je često predmet javnih i ekonomskih analiza jer se smatra pokretačem konkurentnosti, inovacija i rasta tržišta rada. Međutim, u Crnoj Gori je privatni sektor znatno manji u odnosu na zemlje s razvijenijim tržištima rada, a lokalni poslodavci se suočavaju s problemima privlačenja i zadržavanja kvalifikovanih radnika zbog relativno nižih plata, sezonske prirode mnogih poslova i migracija radne snage. U poređenju s privatnim sektorom, 22,0 % ispitanika radi u javnom sektoru, što predstavlja značajnu kategoriju radne snage. Podaci iz relevantnih ekonomskih izvještaja pokazuju da u Crnoj Gori gotovo svakog trećeg zaposlenog možemo povezati s javnim sektorom - odnosno državnim administracijama, javnim preduzećima ili državnim i lokalnim institucijama - i to sve dok se ne uključe i drugi segmenti poput zaposlenih u školstvu, zdravstvu i bezbjednosnim službama. Takva struktura tržišta rada ukazuje na značajnu ulogu javnog sektora kao poslodavca, što ima višestruke implikacije:

s jedne strane, javni sektor nudi stabilnost i sigurnost zaposlenja, što je često posebno privlačno u regionima sa slabijom privrednom aktivnošću, dok s druge strane postoji opšta debata o tome kako dominantna državna zaposlenost utiče na konkurentnost, inovacije i potencijal rasta privatnog sektora. Manji udio ispitanika - 3,4 % samostalno je zaposlen, što obuhvata preduzetnike i samozaposlene djelatnosti. Ova kategorija pokazuje da segment individualnih profesionalaca i vlasnika malih biznisa još uvijek nije dominantan element u tržištu rada, što je u skladu sa činjenicom da je preduzetništvo u Crnoj Gori istorijski slabije razvijeno nego u nekim drugim tranzicionim ekonomijama. Faktori koji doprinose tome uključuju administrativne prepreke, nedostatak pristupa kapitalu i relativno male mogućnosti za rast domaćih preduzeća.

Sveukupno, ova raspodjela, s najvećim udjelom nezaposlenih ili neaktivnih, zatim privatnim zaposlenjem, a potom zaposlenjem u javnom sektoru — oslikava tržište rada koje je dualno i neujednačeno. Javni sektor u Crnoj Gori snažno je prisutan kao poslodavac i predstavlja značajnu konkurenciju privatnom sektoru, kako zbog svojih stabilnih radnih pozicija, tako i zbog percepcije sigurnosti i benefita koje nudi. Istovremeno, značajan udio neaktivnih i nezaposlenih ukazuje na potencijalne socio-ekonomske izazove, uključujući potrebu za unapređenjem tržišta rada, podsticanje investicija i unapređenje kapaciteta privatnog sektora, kako bi se povećala produktivnost, smanjila nezaposlenost i ojačala ukupna ekonomska stabilnost.

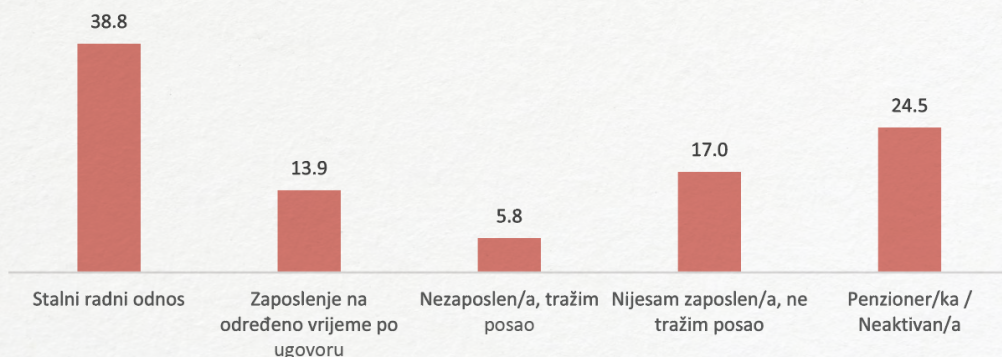
Grafikon 5: Sektor zaposlenja, u %

Podaci o statusu zaposlenja ispitanika pružaju vrijedan uvid u ekonomski položaj građana koji su učestvovali u istraživanju i omogućavaju bolje razumijevanje njihovih životnih iskustava, perspektiva i potencijalnog odnosa prema institucionalnim pitanjima, uključujući pravosuđe i povjerenje u državni sistem. Najveći udio

ispitanika u uzorku ima stalni radni odnos - 38,8 %, što ukazuje na to da je znatan broj građana stabilno zaposlen s ugovorom na neodređeno vrijeme. Ovaj oblik zaposlenja obično je povezan sa većom ekonomskom sigurnošću i predvidivim prihodima, što može uticati na percepciju povjerenja u institucije, očekivanja o socijalnoj sigurnosti i stavove o kvalitetu javnih usluga. Druga značajna kategorija su ispitanici koji rade na određeno vrijeme po ugovoru - 13,9 %, što obuhvata privremene, sezonske ili ugovorne oblike zaposlenja. Ova vrsta zaposlenja često donosi veću fleksibilnost, ali i neizvjesnost, jer se ugovori kratkoročno obnavljaju i često su vezani uz specifične projekte ili sezonske poslove. Među ostalim kategorijama, 5,8 % ispitanika je nezaposleno i aktivno traži posao, što predstavlja manji, ali važan segment radno-aktivnog stanovništva koji je direktno uključen u tržište rada i osjeća pritisak traženja zaposlenja. Zanimljivo je da 17,0 % ispitanika nije zaposlen i ne traži posao, što može uključivati studente, domaćice, brigu o djeci ili starijim članovima porodice, kao i neposredno učesnike koji nisu aktivno uključeni u tržište rada iz drugih razloga. Ova kategorija je važna jer odražava segment društva koji iako formalno ne učestvuje u radnoj snazi, može imati specifične društveno-ekonomske stavove i određeni nivo zavisnosti od javnih servisa ili socijalnih sistema. Konačno, 24,5 % učesnika su penzioneri ili neaktivni iz drugih razloga, što se poklapa s prethodnim demografskim nalazima o značajnom udjelu starije populacije u uzorku. Penzioneri kao kategorija često imaju specifične stavove o institucionalnim performansama, posebno u domenu socijalne sigurnosti, prava i pravosuđa - stavove koji mogu biti oblikovani njihovim iskustvima s državnim sistemom i percepcijom stabilnosti.

Grafikon 6: Status zaposlenja, u %

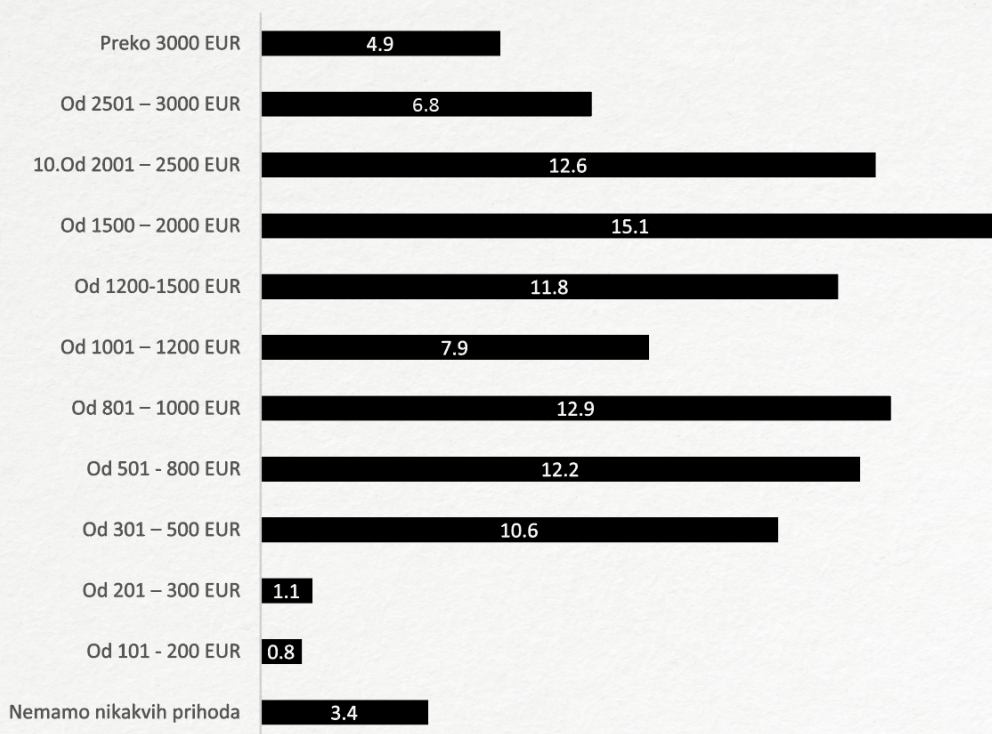
Sveukupno, ovi podaci ukazuju na to da skoro dvije trećine uzorka ima neki oblik zaposlenja (stalni ili privremeni radni odnos), dok ostatak čine nezaposleni, neaktivni i penzioneri. Ova kombinacija pokazuje heterogenu strukturu radnog statusa, koja obuhvata kako one sa sigurnim i stabilnim radnim uslovima, tako i one koji su manje stabilni ili izvan tradicionalnog tržišta rada. Razumijevanje ove dinamike je ključno kada se tumače stavovi ispitanika o povjerenju u institucije, jer radni status i ekonomska sigurnost često direktno utiču na percepciju institucionalne efikasnosti, socijalnu inkluziju i očekivanja građana.

Podaci o mjesečnim prihodima ispitanika pokazuju da uzorak obuhvata širok raspon ekonomske situacije, od onih bez ikakvih prihoda do građana sa relativno visokim mjesečnim primanjima. Najmanji udio ispitanika - 3,4 % izjavljuje da nema nikakvih prihoda, što može ukazivati na pojedince koji su potpuno ekonomski neaktivni ili zavise od drugih izvora podrške. Veoma mali procenti ljudi prijavljuju prihode u najnižim materijalnim kategorijama: samo 0,8 % ima mjesečne prihode od 101 do 200 EUR, dok 1,1 % ispitanika prijavljuje prihod u rasponu od 201 do 300 EUR. Ove male vrijednosti ukazuju da u uzorku nema izraženog koncentriranja u ekstremno niskim prihodima, ali i da finansijska situacija različitih ispitanika može znatno varirati. Najveći udio ispitanika nalazi se u srednjim kategorijama prihoda. Na primjer, 10,6 % ispitanika spada u kategoriju prihoda od 301 do 500 EUR, dok 12,2 % ima mjesečni dohodak između 501 i 800 EUR i 12,9 % između 801 i 1000 EUR. Ove kategorije zajedno pokazuju da značajan broj građana ima prihode koji se kreću od skromnih do umjerenih, što može odražavati realnu ekonomsku sredinu u kojoj se velika grupa građana kreće unutar granica osnovnih životnih troškova do umjerenog standarda. Značajan udio ispitanika prijavljuje i prihode u višim rasponima: 15,1 % ispitanika ima mjesečni prihod između 1500 i 2000 EUR, što predstavlja jednu od najzastupljenijih samostalnih kategorija u uzorku. Takođe, 12,6 % ispitanika ostvaruje prihod između 2001 i 2500 EUR, dok 6,8 % ima između 2501 i 3000 EUR, a 4,9 % ispitanika prijavljuje prihode preko 3000 EUR mjesečno. Ovi podaci ukazuju da postoji značajan broj građana sa relativno visokim ličnim prihodima, što doprinosi socijalnoj i ekonomskoj heterogenosti uzorka.

Kada se sagledaju svi prihodi zajedno, jasno je da nema ekstremne koncentracije u jednoj jedinjoj kategoriji, već se prihodi ispitanika distribuiraju kroz više segmenata. Najveći procenat je u srednjem i srednje-višem dijelu skale, posebno u rasponu od 1500 do 2500 EUR što ukazuje da mnogi građani imaju stabilne prihode iznad osnovnih potreba. Ipak, prisutnost ispitanika u nižim prihodnim kategorijama (301–800 EUR) ukazuje da dio stanovništva i dalje funkcioniše unutar ograničenijih finansijskih mogućnosti, što bi moglo uticati i na njihove stavove o

socijalnim uslugama, pristupu pravdi ili povjerenju u institucije. Ovakva raznolika distribucija prihoda omogućava da se kroz dalju analizu sagledaju i potencijalne veze između materijalnog statusa ispitanika i njihovih stavova o društvenim institucijama, uključujući percepciju pravosuđa, povjerenje u državne organe ili očekivanja u vezi s ekonomskim politikama. Primarno, ova struktura ukazuje da je ekonomski profil ispitanika heterogen i da uzorak obuhvata kako one s nižim i ograničenim prihodima, tako i one sa stabilnim i relativno visokim mjesečnim primanjima.

Grafikon 7: Ukupni mjesečni prihodi domaćinstva, u %

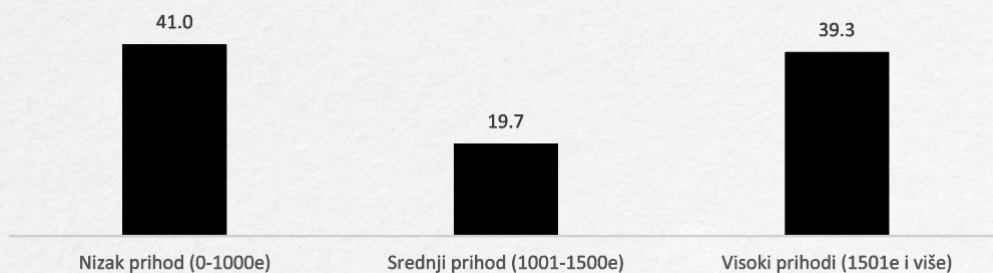

Kada se mesečni prihodi ispitanika u uzorku grupišu u tri šire kategorije - nizak, srednji i visoki prijavljeni prihodi dobija se jasnija slika o ekonomskoj stratifikaciji stanovništva i materijalnim uslovima u kojima žive građani koji su učestvovali u ovom istraživanju. Prema ovim podacima, 41,0 % ispitanika spada u kategoriju niskih prihoda (0 – 1000 € mesečno), što predstavlja najveći pojedinačni udio kada se prihodi jednom konsoliduju. Ovaj segment obuhvata one sa

najnižim primanjima, uključujući i one kojima su prihodi tek dovoljno za osnovne životne troškove, ali i one koji mogu biti ranjiviji ili manje finansijski stabilni. Veliki udio u ovoj kategoriji ukazuje na to da značajan broj građana funkcioniše u okvirima ograničenih materijalnih resursa, što može uticati na percepciju standarda života, ekonomsku sigurnost i stavove o sistemskim pitanjima kao što su prava, povjerenje u institucije ili očekivanja od javnih politika. U srednju kategoriju pripada 19,7 % ispitanika (1001 – 1500 € mesečno), što predstavlja srednji sloj prihoda unutar uzorka. Ova grupa se može smatrati ekonomskom sredinom društva, gdje prihodi omogućavaju relativno stabilan životni standard i pokrivaju širi spektar životnih potreba bez ekstremnih ograničenja. Iako oni nisu u vrhu distribucije po visini prihoda, ova kategorija igra važnu ulogu kao „srednja klasa“ u ekonomskom tkanju društva, potencijalno reflektujući poziciju građana sa umjerenim stepenom potrošačke moći i relativnom sigurnošću u pogledu osnovnih ekonomskih obaveza. Zanimljivo je da 39,3 % ispitanika spada u kategoriju visokih prihoda (1501 € i više mesečno), što ukazuje na to da gotovo četvrtina uzorka ostvaruje prihode znatno iznad srednje grupe. Ova kategorija obuhvata one sa prihodima koji omogućavaju veću kupovnu moć, veći stepen finansijske slobode i mogućnost zadovoljavanja viših standarda potrošnje. Prisustvo tako značajnog udjela građana s relativno visokim primanjima unutar uzorka govori o heterogenosti ekonomskih prilika među ispitanicima, od onih s ograničenim prihodima do onih sa znatno boljim finansijskim resursima.

Sveukupno, ova trokategorijalna raspodjela prihoda pokazuje da je uzorak socioekonomski raznorodan i da obuhvata značajan spektar životnih situacija. Dok veliki udio ispitanika pripada nižim i srednjim prihodnim grupama, skoro jednake proporcije ispitanika prijavljuju i visoke prihode, što ukazuje na to da u populaciji postoje i oni s relativno stabilnim i snažnim materijalnim položajem. Takva distribucija omogućava da se stavovi ispitanika o društvenim, pravosudnim i institucionalnim pitanjima posmatraju u kontekstu ekonomskog pluralizma, te otvara prostor za dalju analizu kako materijalni status utiče na percepciju povjerenja u državni sistem, očekivanja od pravosuđa ili zadovoljstvo životnim standardom.

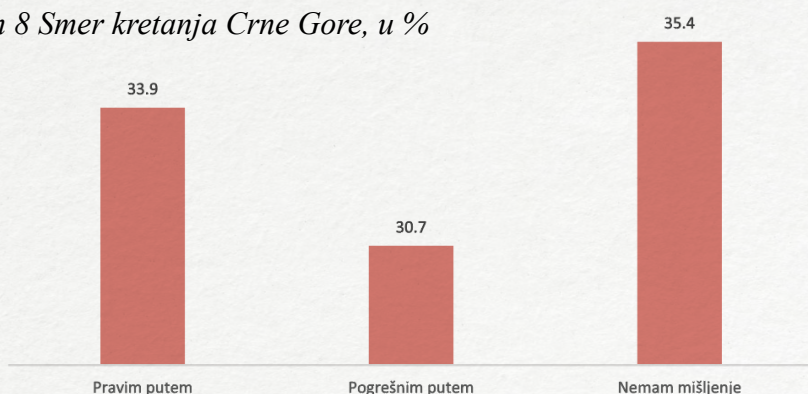
Grafikon 7.1: Ukupni mjesečni prihodi domaćinstva (tri kategorije), u %

Segment 2: Pitanja o radu pravosuđa

Analiza odgovora na pitanje “Generalno, da li biste rekli da je Crna Gora krenula pravim ili pogrešnim putem?” pokazuje da javno mnjenje nije jasno i jedinstveno opredijeljeno. Od ukupnog broja ispitanika, 33,9 % smatra da se Crna Gora kreće pravim putem, dok 30,7 % ocjenjuje da se zemlja kreće pogrešnim putem. Značajan procenat ispitanih - 35,4 % nije iskazao konkretno mišljenje o ovoj temi.

Grafikon 8 Smer kretanja Crne Gore, u %

Drugim rečima, javno mnjenje nije jasno pozicionirano, odnosno ne postoji jasna dominacija jednog stava, tri grupe su približno jednake veličine. Ovaj obrazac ukazuje na visok nivo neodlučnosti i ambivalentnosti u percepciji društvenog i političkog pravca zemlje. Najveći pojedinačni segment ispitanika pripada grupi koja nije zauzela jasan stav, što može biti indikator: nedostatka relevantnih informacija ili povjerenja u sposobnost procjene, opšteg osjećaja nesigurnosti u vezi sa aktuelnim stanjem ili relativne distance dijela populacije od pitanja opšteg društvenog razvoja. U pogledu onih ispitanika koji su zauzeli konkretan stav, primjećuje se blaga prednost optimizma, budući da je procenat onih koji vjeruju da je Crna Gora krenula pravim putem nešto veći od onih koji misle suprotno. Međutim, razlika između ove dvije grupe je neznatna (3,2 procentna poena), što ukazuje da podijeljenost u ocjeni javnog pravca ostaje izražena.

U cjelini, ovi podaci odražavaju društvenu dinamiku u kojoj ne postoji jasna većina u percepciji opšteg razvoja države. To predstavlja značajnu informativnu osnovu za dalju diskusiju o faktorima koji utiču na javno mnjenje, kao i za formulisanje strategija komunikacije i politika usmjerenih na povećanje društvenog konsenzusa.

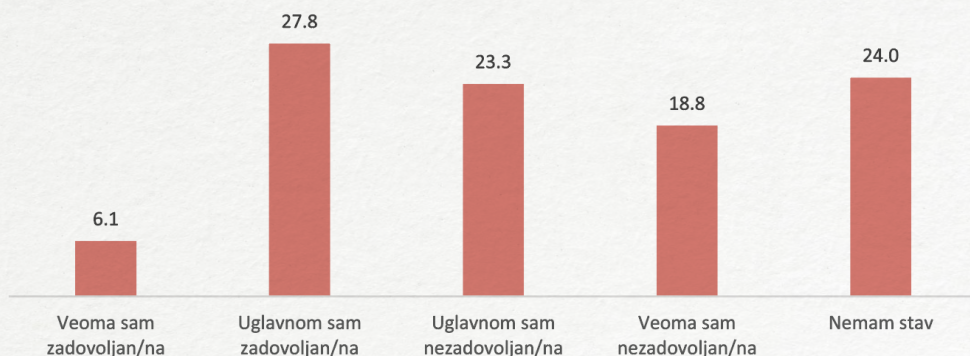
Tabela 1 Ukrštanja

Generalno, da li biste rekli da je Crna Gora krenula:	Pravim putem	Pogrešnim putem	Nemam mišljenje
Sjever	53,40%	26,70%	19,90%
Centar	24,70%	24,50%	50,80%
Primorje	27,50%	47,50%	25,00%
Muško	40,50%	35,50%	23,90%
Žensko	27,80%	26,50%	45,60%
Crnogorac	26,00%	35,20%	38,80%
Srbin	53,50%	13,40%	33,10%
Bošnjak-Musliman	26,20%	40,80%	33,10%
Albanac	1,90%	77,80%	20,40%
18-29	30,80%	32,50%	36,70%
30-44	40,80%	26,80%	32,50%
45-59	33,20%	34,90%	32,00%
60+	30,50%	29,90%	39,60%
Nizak st.obrazovanja	29,20%	35,10%	35,70%
Srednji stepen obraz.	36,80%	27,50%	35,70%
Visoki stepen obraz.	34,20%	31,50%	34,20%
Niski prihodi	36,00%	25,80%	38,20%
Srednji prihodi	30,90%	32,00%	37,10%
Visoki prihodi	34,70%	37,80%	27,50%
Selo	40,60%	34,20%	25,10%
Grad	32,30%	29,90%	37,80%
Pravoslavnoj (SPC)	46,50%	18,20%	35,30%
Pravoslavnoj (CPC)	11,80%	51,60%	36,60%
Pravosl.bez cr.prip.	20,20%	36,20%	43,60%
Islamskoj	18,30%	52,40%	29,30%
Katoličkoj		72,70%	27,30%
Bez vjerske pripadnosti	18,20%	39,40%	42,40%
Javni sektor	36,20%	31,20%	32,60%
Privatni sektor	35,10%	38,60%	26,30%
Samozaposlen/a	48,50%	6,10%	45,50%
Nezap./neaktivan	31,00%	27,30%	41,70%
Stalni radni odnos	38,00%	33,40%	28,50%
Ugovor na odr.vr.	33,80%	34,50%	31,70%
Nezaposlen, traži posao	34,50%	20,70%	44,80%
Nezap./neaktivan	30,40%	28,70%	40,90%
Penzioner/ka	29,60%	28,30%	42,10%

Kada govorimo o zadovoljstvu radom Vlade Milojka Spajića, rezultati pokazuju da mišljenja građana nisu jednoznačna. Ispitanici su izražavali svoje zadovoljstvo koristeći pet ponuđenih odgovora, od potpuno pozitivnog do potpuno negativnog stava, uključujući i opciju „Nemam stav“. Pozitivne ocjene rada Vlade

- kombinovano, 33,9 % ispitanika izrazilo je zadovoljstvo: 6,1 % je „veoma zadovoljno“, a 27,8 % je „uglavnom zadovoljno“. Iako više ljudi iskazuje određeni stepen zadovoljstva nego potpune kritike, tek mali dio ispitanika je izrazio najviši stepen zadovoljstva. Značajan udio od 24,0 % ispitanika izjavilo je da „nema stav“ o učinku Vlade. Ovaj relativno visok procenat može ukazivati na neodlučnost, nepovjerenje u političke procese ili nedostatak dovoljno informacija da se formira jasan stav. Negativne ocjene - ukupno 42,1 % ispitanika izrazilo je nezadovoljstvo radom Vlade: 23,3 % „uglavnom nezadovoljno“ i 18,8 % „veoma nezadovoljno“. Ovo sugerise da je značajan dio građana kritičan prema dosadašnjem radu Vlade Spajića.

Grafikon 9 Zadovoljstvo učinkom Vlade Milojka Spajića, u %

Dakle, rezultati pokazuju razdijeljene stavove građana o učinku Vlade Milojka Spajića. Premda jedna trećina ispitanika iskazuje određeni stepen zadovoljstva, još veći udio ispitanika je ili nezadovoljan ili nema jasno formiran stav. Posebno je značajan visok procenat onih koji nemaju stav, što može ukazivati na neodlučnost ili nedovoljnu informisanost o radu Vlade.

Grafikon 9.1 Zadovoljstvo učinkom Vlade Milojka Spajića, prikaz ukupnih pozitivnih i ukupnih negativnih odgovora, u %

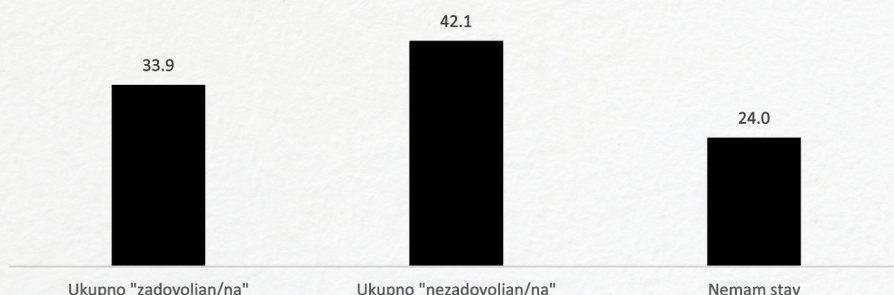
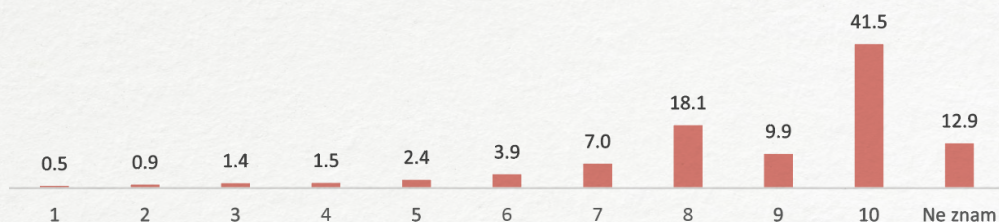

Tabela 2 Ukrštanja

Da li ste zadovoljni dosadašnjim učinkom Vlade Milojka Spajića?	Veoma zadovol.	Uglavnom zadovol.	Uglavnom nezadov.	Veoma nezadov.	Nemam stav
Sjever	4,20%	33,50%	26,90%	13,80%	21,50%
Centar	3,60%	30,50%	18,00%	18,80%	29,10%
Primorje	13,40%	15,90%	31,00%	23,80%	15,90%
Muško	5,80%	29,60%	24,30%	20,20%	20,20%
Žensko	6,40%	26,00%	22,30%	17,50%	27,80%
Crnogorac	5,70%	17,80%	24,80%	28,10%	23,50%
Srbini	8,30%	45,20%	14,30%	4,70%	27,50%
Boš.Muslim.	2,60%	23,90%	38,50%	17,90%	17,10%
Albanac		6,50%	34,80%	34,80%	23,90%
18-29	6,10%	17,90%	20,70%	15,60%	39,70%
30-44	8,40%	31,40%	21,20%	20,10%	19,00%
45-59	6,40%	33,20%	26,40%	17,60%	16,40%
60+	3,70%	25,80%	24,40%	20,30%	25,80%
Nizak st.obr.	5,80%	23,20%	21,60%	20,50%	29,00%
Srednji st.obr.	6,10%	30,10%	24,20%	16,50%	23,00%
Visoki st.obraz.	6,00%	28,00%	23,30%	21,60%	21,10%
Niski prihodi	3,30%	27,20%	26,90%	15,70%	26,90%
Srednji prihodi	6,60%	29,50%	25,50%	18,70%	19,70%
Visoki prihodi	10,80%	29,60%	16,90%	23,50%	19,20%
Selo	5,30%	29,60%	19,00%	19,60%	26,50%
Grad	6,30%	27,40%	24,40%	18,50%	23,40%
Pravoslav.(SPC)	8,70%	37,30%	16,80%	11,00%	26,20%
Pravosl. (CPC)		10,60%	30,30%	40,90%	18,20%
Pravosl.bez crkve	6,10%	12,20%	29,60%	29,60%	22,40%
Islamskoj	1,60%	17,50%	37,20%	21,30%	22,40%
Katoličkoj		8,30%	50,00%	41,70%	
Bez vjerske prip.	1,80%	14,00%	21,10%	40,40%	22,80%
Javni sektor	12,40%	31,00%	22,40%	19,00%	15,20%
Privatni sektor	6,00%	28,60%	26,50%	19,00%	19,90%
Samozaposlen/a	7,00%	26,30%	21,10%	24,60%	21,10%
Nezap./neaktivan	3,00%	25,40%	21,70%	17,40%	32,50%
Stalni radni odn.	7,30%	31,10%	25,30%	18,70%	17,60%
Ugovor na odr.vr.	9,70%	25,50%	23,60%	21,20%	20,00%
Nezaposlen, akt.	7,30%	17,10%	26,80%	12,20%	36,60%
Nezap./neaktivan	2,40%	21,80%	15,20%	17,00%	43,60%
Penzioner/ka	3,50%	29,50%	25,00%	19,50%	22,50%

Sljedećim pitanjem ispitanici su pozvani da ocjenjuju koliko im je važno da žive u zemlji kojom se upravlja na demokratski način, koristeći skalu od 1 do 10, gdje 1 znači „nimalo mi nije bitno“, a 10 znači „apsolutno mi je bitno“. Rezultati jasno ukazuju na visok stepen vrednovanja demokratskih principa među ispitanom populacijom. Najveći pojedinačni udio odgovora (41,5 %) bio je na skali „10“, što odražava snažan stav ispitanika da im je demokratsko upravljanje apsolutno važno. Značajan procenat ispitanih takođe je ocijenio ovu važnost visoko - vrijednosti 8 i 9 je izabralo 18,1 % i 9,9 % ispitanika, respektivno. Zbirno, više od 69 % ispitanika izabralo je ocjene 8–10, čime se potvrđuje snažna pozitivna orijentacija ka demokratiji. Umjerenije vrijednosti na skali (5–7) izabralo je 13,3 % ispitanika, dok su veoma niske ocjene (1–4) bile prisutne kod svega 4,3 % anketiranih, što dodatno osnažuje zaključak da većina smatra demokratsko upravljanje značajnom društvenom vrijednošću. Postotak ispitanika koji je izabrao opciju „Ne znam“ iznosi 12,9 %, što može ukazivati na određeni nivo neodlučnosti ili nedostatka jasne percepcije o značenju demokratskog upravljanja u praksi.

Grafikon 10 Koliko Vam je važno da živite u zemlji kojom se upravlja na demokratski način, u %

U cjelini, ovi rezultati pokazuju da među ispitanicima postoji visok stepen afiniteta prema demokratskim principima i da većina vrednuje demokratsko upravljanje kao bitan ili ključan element društvenog uređenja.

Rezultati jasno reflektuju da većina ispitanika smatra da je živjeti u zemlji kojom se upravlja na demokratski način izuzetno važno. Dominantni izbori na vrhu skale (posebno ocjena 10) ukazuju na snažnu podršku demokratskim principima, dok relativno mali udio niskih ocjena pokazuje da je stav o važnosti demokratije široko rasprostranjen.

Grafikon 10.1 Koliko Vam je važno da živite u zemlji kojom se upravlja na demokratski način, u %

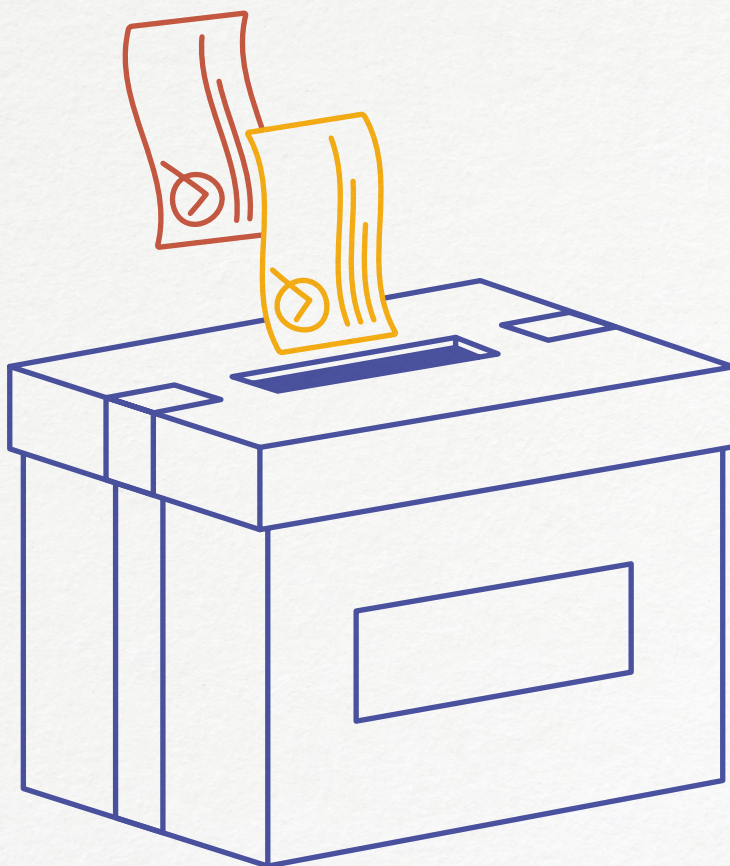
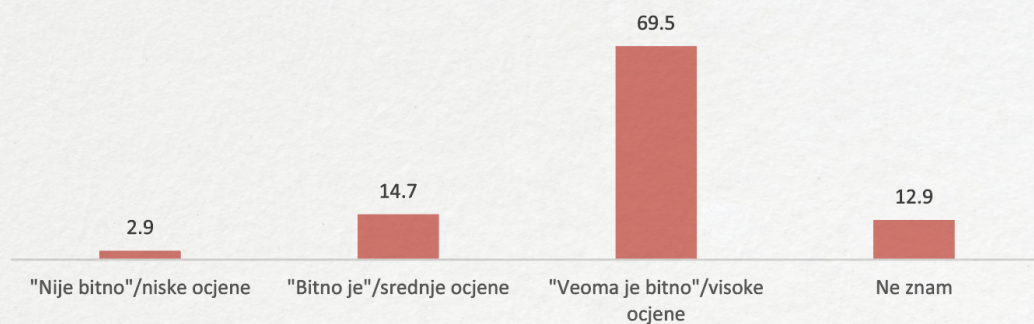
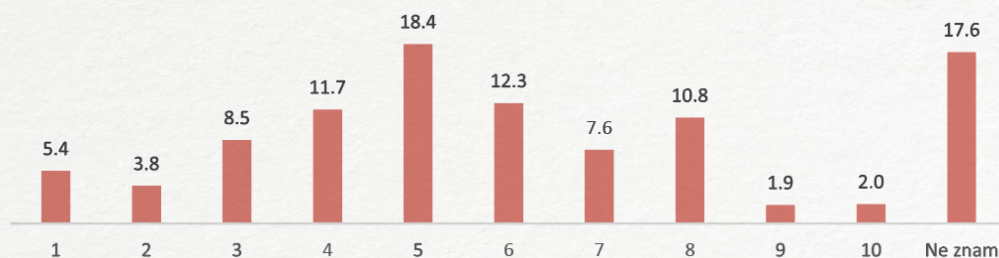

Tabela 3 Ukrštanja

Koliko Vam je važno da živite u zemlji kojom se upravlja na demokratski način?	Ocjene od 1 do 3 ukupno	Ocjene 4-7 ukupno	Ocjene 8-10 ukupno	Ne znam
Sjever	8,50%	12,30%	71,20%	8,10%
Centar	1,20%	12,00%	76,70%	10,20%
Primorje	0,40%	23,00%	52,70%	23,80%
Muško	3,00%	15,20%	74,30%	7,40%
Žensko	2,80%	14,40%	65,00%	17,90%
Crnogorac	2,40%	13,40%	74,00%	10,30%
Srbin	4,10%	16,90%	63,20%	15,70%
Bošnjak-Musliman	2,50%	10,10%	78,80%	8,50%
Albanac	0,00%	29,00%	40,00%	31,10%
18-29	2,30%	13,90%	72,70%	11,10%
30-44	2,90%	18,00%	66,90%	12,10%
45-59	2,40%	16,80%	73,30%	7,60%
60+	3,00%	10,90%	67,20%	19,00%
Nizak st.obrazovanja	4,30%	17,80%	52,90%	25,10%
Srednji stepen obraz.	3,00%	15,60%	70,90%	10,60%
Visoki stepen obraz.	1,30%	9,80%	84,50%	4,30%
Niski prihodi	4,90%	11,80%	68,90%	14,40%
Srednji prihodi	2,70%	19,90%	65,30%	12,10%
Visoki prihodi	1,00%	11,70%	78,00%	9,40%
Selo	0,50%	12,80%	67,00%	19,70%
Grad	3,30%	15,00%	70,30%	11,20%
Pravoslavnoj (SPC)	3,60%	16,20%	65,00%	15,10%
Pravoslavnoj (CPC)	4,50%	13,60%	80,30%	1,50%
Pravosl.bez cr.prip.	0,00%	10,50%	86,50%	3,10%
Islamskoj	1,70%	12,70%	71,80%	13,80%
Katoličkoj	0,00%	8,30%	91,70%	
Bez vjerske pripadnosti	1,70%	13,70%	65,50%	19,00%
Javni sektor	1,90%	13,70%	79,60%	4,70%
Privatni sektor	3,60%	19,80%	67,80%	9,00%
Samozaposlen/a	0,00%	12,70%	63,60%	23,60%
Nezap./neaktivan	2,80%	11,40%	66,70%	19,10%
Stalni radni odnos	1,80%	17,30%	72,40%	8,40%
Ugovor na odr.vr.	4,80%	13,90%	73,90%	7,30%
Nezaposlen, traži posao	4,80%	9,50%	61,90%	23,80%
Nezap./neaktivan	4,20%	15,10%	53,90%	26,70%
Penzioner/ka	2,00%	10,00%	74,50%	13,50%

Sljedeće pitanje ticalo se nivoa demokratije, te su ispitanici i ovoga puta svoje ocjene davali koristeći skalu od 1 do 10, gdje 1 označava da zemljom “uopšte nije demokratski upravljano”, a 10 da je “potpuno demokratski upravljano”. Rezultati pokazuju da prevladava umjereno kritički stav prema trenutnom stepenu demokratije u zemlji. Najveći procent anketiranih naveo je ocjene u srednjem dijelu skale: Ocjena 5 („neutralno“ ili „ni posebno ni malo demokratski“) odabrana je najčešće (18,4 %). Značajan udio ispitanika dao je i ocjene 4, što dodatno ukazuje na to da mnogi građani ne doživljavaju upravljanje kao snažno demokratsko. U donjem segmentu skale (1-3), tradicionalno povezanom s negativnim ocjenama demokratije, nalazi se ukupno 17,7 % ispitanika (5,4 % za ocjenu 1, 3,8 % za 2 i 8,5 % za 3). Ovaj rezultat sugerira da je relativno mali, ali značajan dio građana nezadovoljan stepenom demokratije. U gornjem dijelu skale (7–10), koji se može tumačiti kao pozitivna procjena demokratskog upravljanja, nalaze se: 7 – 7,6 %; 8 – 10,8 %; 9 – 1,9 %; 10 – 2,0 %.

Grafikon 11 U kojoj mjeri se ovom zemljom danas upravlja na demokratski način, u %

Ukupno, više ispitanika se nešto negativnije ili neutralnije nego pozitivno odnosi prema tome koliko je zemlja demokratska. Najveći broj odgovora koncentrisan je oko srednjih vrijednosti (4–6), što može odražavati percepciju djelimične ili nedovoljno razvijene demokratije. Zanimljivo je i to što čak 17,6 % ispitanika navodi “Ne znam”, što može ukazivati na neodređenost stavova ili nedostatak informacija/angažmana među dijelom populacije.

Dakle, većina ispitanika ne doživljava upravljanje zemljom kao visoko demokratsko. Najveći broj odgovora koncentriran je oko srednjih ocjena, dok su ekstremno negativne i pozitivne ocjene manje zastupljene.

Grafikon 11.1 U kojoj mjeri se ovom zemljom danas upravlja na demokratski način, u %

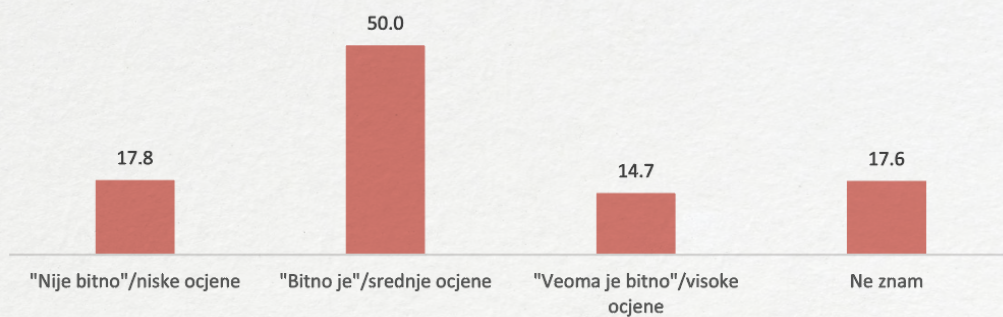

Tabela 4 Ukrštanja

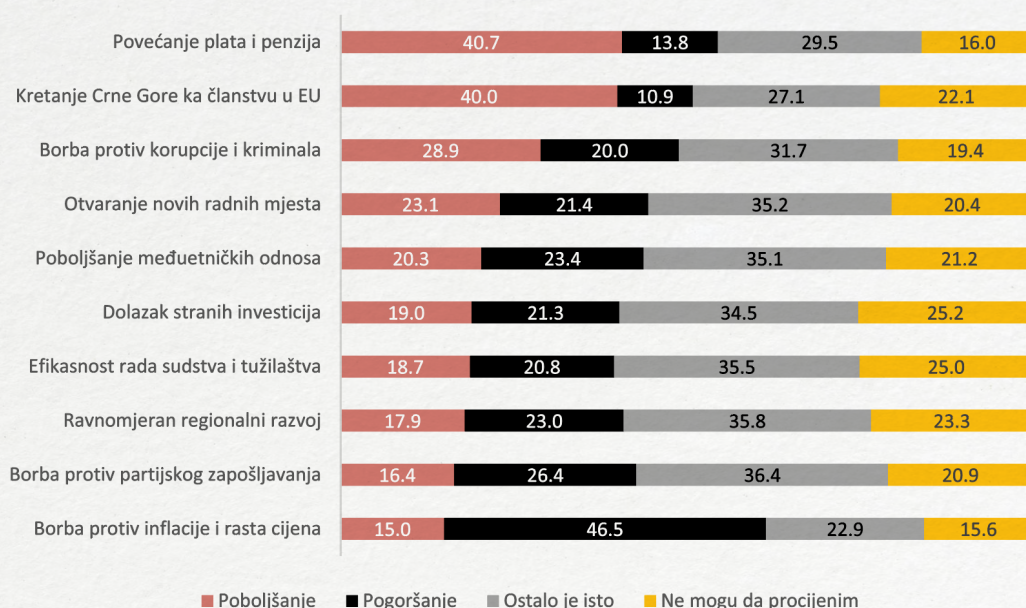
U kojoj mjeri se ovom zemljom danas upravlja na demokratski način?	Ocjene od 1 do 3 ukupno	Ocjene 4-7 ukupno	Ocjene 8-10 ukupno	Ne znam
Sjever	20,80%	41,20%	23,10%	15,00%
Centar	17,40%	50,80%	15,40%	16,50%
Primorje	15,50%	57,60%	4,10%	22,70%
Muško	19,20%	56,30%	13,70%	10,90%
Žensko	16,50%	43,70%	15,80%	23,80%
Crnogorac	22,10%	51,00%	7,50%	19,60%
Srbin	9,60%	49,20%	24,90%	16,20%
Bošnjak-Musliman	19,60%	53,90%	14,60%	12,00%
Albanac	31,10%	33,20%	6,60%	28,90%
18-29	10,00%	52,80%	11,70%	25,60%
30-44	17,90%	48,50%	16,50%	17,20%
45-59	21,20%	50,60%	15,20%	13,10%
60+	19,70%	48,70%	14,50%	17,20%
Nizak st.obrazovanja	18,30%	39,50%	15,20%	27,10%
Srednji stepen obraz.	17,90%	51,20%	14,40%	16,50%
Visoki stepen obraz.	16,70%	58,90%	15,40%	9,00%
Niski prihodi	20,30%	44,80%	17,30%	17,60%
Srednji prihodi	16,00%	55,10%	14,70%	14,20%
Visoki prihodi	18,40%	51,50%	14,70%	15,60%
Selo	20,10%	41,80%	13,70%	24,30%
Grad	17,40%	51,70%	14,90%	16,00%
Pravoslavnoj (SPC)	12,20%	49,20%	19,20%	19,40%
Pravoslavnoj (CPC)	34,30%	59,70%	1,50%	4,50%
Pravosl.bez cr.prip.	26,50%	58,10%	7,10%	8,20%
Islamskoj	21,30%	48,70%	13,10%	16,90%
Katoličkoj	41,70%	41,70%	8,30%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	25,50%	40,80%	1,70%	32,20%
Javni sektor	18,00%	54,90%	18,90%	8,10%
Privatni sektor	18,80%	50,50%	14,40%	16,40%
Samozaposlen/a	17,60%	58,00%	7,10%	17,50%
Nezap./neaktivan	16,60%	46,40%	13,70%	23,40%
Stalni radni odnos	19,60%	54,80%	14,70%	10,80%
Ugovor na odr.vr.	15,70%	48,50%	18,10%	17,60%
Nezaposlen, traži posao	26,10%	33,30%	11,90%	28,60%
Nezap./neaktivan	14,60%	38,20%	9,70%	37,60%
Penzioner/ka	18,00%	52,70%	15,90%	13,40%

Slijedi prikaz ocjena (u daljem tekstu tabela 4, grafikon 13) koje se odnose na određene oblasti života, te je trebalo reći da li su te oblasti u posljednje vrijeme (tačnije, u posljednjih godinu dana) poboljšane, pogoršane, ostale iste ili da se ne mogu procijeniti.

Tabela 5 U posljednjih godinu dana da li je došlo do poboljšanja, ili pogoršanja u sledećim oblastima, u %

	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Kretanje Crne Gore ka članstvu u EU	40,0	10,9	27,1	22,1
Borba protiv inflacije i rasta cijena	15,0	46,5	22,9	15,6
Povećanje plata i penzija	40,7	13,8	29,5	16,0
Otvaranje novih radnih mjesta	23,1	21,4	35,2	20,4
Dolazak stranih investicija	19,0	21,3	34,5	25,2
Ravnomjeran regionalni razvoj	17,9	23,0	35,8	23,3
Borba protiv korupcije i kriminala	28,9	20,0	31,7	19,4
Poboljšanje međuetničkih odnosa	20,3	23,4	35,1	21,2
Borba protiv partijskog zapošljavanja	16,4	26,4	36,4	20,9
Efikasnost rada sudstva i tužilaštva	18,7	20,8	35,5	25,0

Grafikon 12 Ocjena (da li je došlo do poboljšanja ili pogoršanja) u sledećim oblastima u posljednjih godinu dana, u %

Analizirano pojedinačno:

1. Borba protiv inflacije i rasta cijena: Najveći udio ispitanika (46,5 %) smatra da se situacija pogoršala, što ukazuje da građani percipiraju znatne negativne posljedice inflacije ili nedostatak efikasnih mjera. Samo 15,0 % vidi poboljšanje. 22,9 % misli da je stanje ostalo isto, a 15,6 % ne može procijeniti, što sugerise neujednačene percepcije ili neizvjesnost među dijelom populacije. Najveći izazov građani vide upravo u ekonomskoj sferi vezanoj za cijene i troškove života

2. Borba protiv partijskog zapošljavanja: 36,4 % smatra da se nije ništa promijenilo. 26,4 % ocjenjuje da se stanje pogoršalo, dok 16,4 % vidi poboljšanje. 20,9 % ne zna procijeniti. Stavovi su podijeljeni, a najveći broj ispitanika vjeruje da nema značajnijih promjena u ovoj oblasti.

3. Ravnomjeran regionalni razvoj: 35,8 % smatra da situacija ostaje nepromijenjena. 23,0 % misli da je stanje lošije, dok 17,9 % vidi poboljšanja. 23,3 % ne zna procijeniti. Percepcija regionalnog razvoja je neutralna ili neodređena za većinu ispitanika.

4. Efikasnost rada sudstva i tužilaštva: 35,5 % misli da se ništa nije promijenilo. 25,0 % ne može dati procjenu. 20,8 % smatra da je efikasnost pala. 18,7 % vidi poboljšanja. Većina građana ne opaža značajne promjene u pravosudnom sistemu, uz izraženu neizvjesnost među ispitanicima.

5. Dolazak stranih investicija: 34,5 % ocjenjuje da se stanje nije promijenilo. 25,2 % ne zna procijeniti. Pozitivne i negativne ocjene su približnije (19,0 % poboljšanje i 21,3 % pogoršanje). Percepcije o stranim investicijama su podijeljene i mnogi nemaju jasno mišljenje.

6. Poboljšanje međuetničkih odnosa: 35,1 % smatra da se situacija nije promijenila. 23,4 % vidi pogoršanja, a 20,3 % poboljšanja. 21,2 % ne zna procijeniti. Stavovi su relativno uravnoteženi, s blagom dominacijom neutralnog mišljenja.

7. Otvaranje novih radnih mjesta: 35,2 % misli da se ništa nije promijenilo. 23,1 % vidi poboljšanje, a 21,4 % pogoršanje. 20,4 % nema stav. Umjereno pozitivan trend u percepciji posla, ali i dalje značajan udio neutralnih i neodlučnih.

8. Borba protiv korupcije i kriminala: 28,9 % smatra da je stanje poboljšano - najveći pozitivni procenat u cijeloj tablici. Neutralne i neodlučne procjene (31,7 % ostalo isto i 19,4 % ne zna) su česte. 20,0 % vidi pogoršanje. Najveći broj ispitanika ocjenjuje da je u borbi protiv korupcije došlo do pomaka, ali ostaje veliki broj onih koji ne vide jasne promjene.

9. Kretanje Crne Gore ka članstvu u EU: 40,0 % ispitanika smatra da se taj proces poboljšao - jedan od najviših pozitivnih rezultata. Samo 10,9 % vidi pogoršanje. 27,1 % misli da je stanje ostalo isto, dok 22,1 % ne zna. EU integracije su podržje s najjasnije pozitivnom percepcijom među građanima.

10. Povećanje plata i penzija: 40,7 % smatra da su plate i penzije poboljšane - najviši pozitivni rezultat u cijelom istraživanju. 13,8 % vidi pogoršanje. 29,5 % misli da je ostalo isto. 16,0 % ne može procijeniti. Najznačajniji percepcijski uspjeh Vlade je u domenu prihoda građana -povećanje plata i penzija.

Gledajući zajedno sve prethodno pomenute i opisane stavove, primjećujemo da postoje veoma velike razlike u percepciji građana o različitim društvenim i političkim pitanjima. Najveći procenat ispitanika pozitivno ocjenjuje:

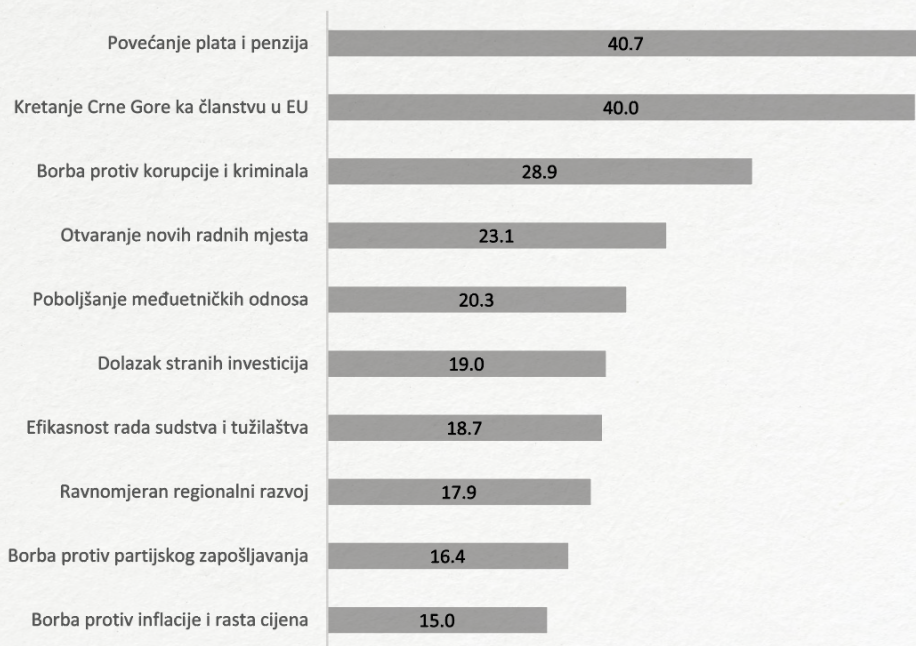
- Povećanje plata i penzija
- Kretanje ka članstvu u EU
- Borbu protiv korupcije i kriminala

S druge strane, najviše negativnih percepcija susrećemo u oblasti:

- Borbe protiv inflacije i rasta cijena

Za većinu drugih tema dominiraju neutralni odgovori („Ostalo je isto“) ili neodlučni ispitanici, što može ukazivati na: nedostatak vidljivih promjena u praksi, neujednačenu informisanost građana ili percepciju da su promjene spore / nedovoljno snažne.

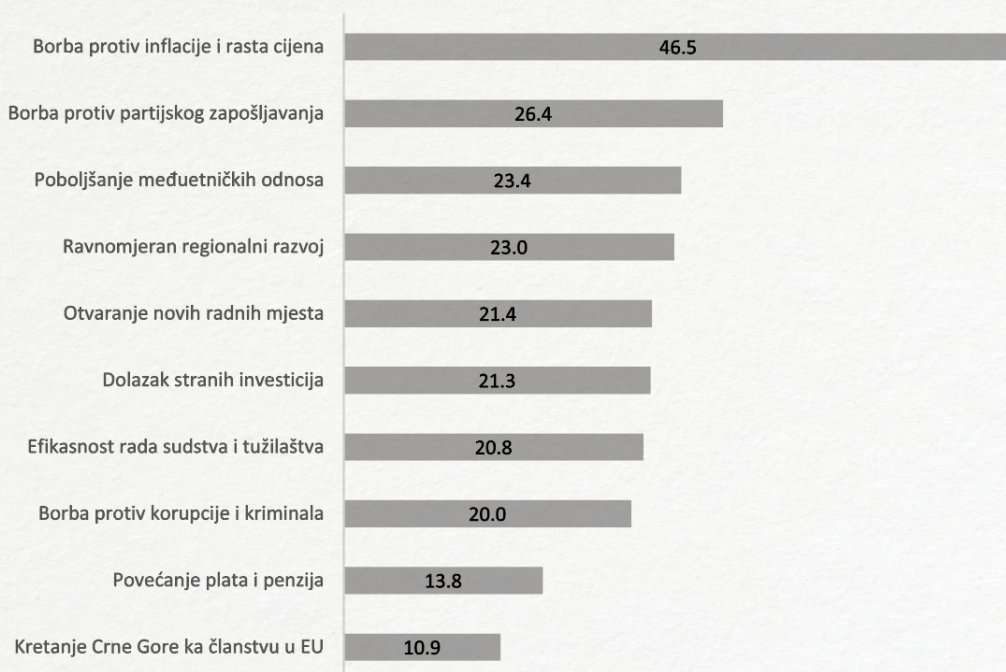
Grafikon 12.1 Poboljšanje “u sljedećim oblastima u posljednjih godinu dana, u %

U cjelini, podaci pokazuju da građani najpozitivnije ocjenjuju one aspekte politike koji se direktno odražavaju na njihov svakodnevni život i dugoročne strateške ciljeve, dok su njihove procjene o strukturnim i institucionalnim pitanjima znatno suzdržanije ili kritičnije. Ovakva slika može biti važna za formulaciju budućih politika i komunikaciju vlasti s javnošću, jer ističe oblasti u kojima postoji percepcija napretka, ali i one gdje je povjerenje ili vidljivost rezultata još uvijek ograničena.

Dakle, analiza stavova građana o nizu značajnih društveno-političkih pitanja pokazuje heterogenu percepciju promjena u različitim oblastima, pri čemu se jasno razlikuju teme s vidljivim pozitivnim trendovima od onih gdje dominiraju neutralne ili negativne procjene. Najsnažniji pozitivni pomaci prepoznaju se u pitanjima koja direktno utiču na životni standard i spoljnopolitičku orijentaciju zemlje - gotovo 41 % ispitanika ocjenjuje da je došlo do poboljšanja u pogledu povećanja plata i penzija, a 40 % smatra da se kretanje Crne Gore ka članstvu u Evropskoj uniji unaprijedilo. Ovi rezultati sugerišu da građani, više nego u drugim domenima, percipiraju konkretne benefite u materijalnom stanju i strateškim integracijskim procesima. Takođe, borba protiv korupcije i kriminala ima relativno visoku pozitivnu ocjenu (28,9 %), što ukazuje na to da dio ispitanika prepoznaje napredak i u sferama koje tradicionalno izazivaju veće povjerenje javnosti.

Grafikon 12.2 „Pogoršanje“ u sledećim oblastima u poslednjih godinu dana, u %

S druge strane, najizraženiji negativni sentiment zabilježen je kod pitanja inflacije i rasta cijena, gdje gotovo polovina ispitanika (46,5 %) smatra da se stanje pogoršalo, što ukazuje na snažnu zabrinutost građana zbog ekonomskih pritisaka i troškova života. Za niz drugih važnih oblasti, poput borbe protiv partijskog zapošljavanja, ravnomjernog regionalnog razvoja, efikasnosti rada sudstva, dolaska stranih investicija ili promjena u međuetničkim odnosima - najveći udio ispitanika je ili ocijenio da se stanje nije značajno promijenilo ili je neodlučan u procjeni. Ovo upućuje na percepciju da u tim domenima promjene nisu bile dovoljno vidljive ili opipljive da bi se formirao jasno pozitivan ili negativan stav. Značajan udio odgovora “Ne mogu da procijenim” dodatno osnažuje sliku o neujednačenoj informisanosti ili neodlučnosti dijela populacije.

Tabela 6 Ukrštanje

Kretanje Crne Gore ka članstvu u EU	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	33,20%	13,10%	30,90%	22,80%
Centar	37,80%	11,40%	24,10%	26,70%
Primorje	51,70%	7,50%	29,20%	11,70%
Muško	40,50%	11,90%	27,60%	20,00%
Žensko	39,50%	9,90%	26,50%	24,10%
Crnogorac	31,00%	16,30%	31,20%	21,50%
Srbin	47,70%	3,60%	23,10%	25,60%
Bošnjak-Musliman	37,60%	15,40%	29,10%	17,90%
Albanac	70,50%	6,80%	13,60%	9,10%
18-29	33,10%	9,40%	26,00%	31,50%
30-44	42,90%	13,50%	23,60%	20,00%
45-59	42,80%	10,40%	29,20%	17,60%
60+	39,20%	9,80%	29,10%	22,00%
Nizak st.obrazovanja	42,90%	3,90%	23,20%	30,10%
Srednji stepen obraz.	36,50%	11,40%	30,60%	21,50%
Visoki stepen obraz.	44,80%	17,20%	23,70%	14,20%
Niski prihodi	33,40%	6,60%	32,10%	27,90%
Srednji prihodi	41,70%	11,80%	28,10%	18,40%
Visoki prihodi	57,10%	12,70%	16,50%	13,70%
Selo	46,30%	8,90%	23,70%	21,10%
Grad	38,50%	11,40%	27,80%	22,30%
Pravoslavnoj (SPC)	44,90%	6,00%	24,90%	24,20%
Pravoslavnoj (CPC)	29,90%	29,90%	31,30%	9,00%
Pravosl.bez cr.prip.	22,40%	21,40%	37,80%	18,40%
Islamskoj	42,90%	11,50%	25,80%	19,80%
Katoličkoj	58,30%		33,30%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	17,50%	21,10%	28,10%	33,30%
Javni sektor	53,60%	13,70%	19,90%	12,80%
Privatni sektor	37,80%	13,10%	30,10%	19,00%
Samozaposlen/a	41,10%	1,80%	37,50%	19,60%
Nezap./neaktivan	34,40%	8,80%	26,90%	29,90%
Stalni radni odnos	45,70%	11,90%	27,20%	15,20%
Ugovor na odr.vr.	36,10%	13,30%	29,50%	21,10%
Nezaposlen, traži posao	33,30%	4,80%	31,00%	31,00%
Nezap./neaktivan	32,10%	3,00%	24,80%	40,00%
Penzioner/ka	38,80%	14,40%	25,90%	20,90%

Tabela 7 Ukrštanje

Borba protiv inflacije i rasta cijena	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	13,50%	54,60%	17,30%	14,60%
Centar	10,00%	45,50%	25,90%	18,60%
Primorje	26,80%	39,70%	22,60%	10,90%
Muško	15,10%	45,50%	24,80%	14,70%
Žensko	14,80%	47,50%	21,20%	16,50%
Crnogorac	8,10%	53,60%	21,50%	16,70%
Srbin	26,90%	36,30%	21,70%	15,10%
Bošnjak-Musliman	5,20%	58,60%	24,10%	12,10%
Albanac	15,60%	28,90%	42,20%	13,30%
18-29	13,30%	37,20%	26,70%	22,80%
30-44	15,30%	46,40%	22,60%	15,70%
45-59	13,20%	55,20%	20,40%	11,20%
60+	17,20%	44,60%	23,00%	15,20%
Nizak st.obrazovanja	18,90%	36,70%	22,80%	21,60%
Srednji stepen obraz.	15,40%	46,90%	24,00%	13,80%
Visoki stepen obraz.	9,50%	56,50%	20,70%	13,40%
Niski prihodi	10,50%	53,60%	21,60%	14,40%
Srednji prihodi	16,50%	49,60%	21,30%	12,60%
Visoki prihodi	21,50%	37,40%	23,80%	17,30%
Selo	15,30%	42,90%	30,20%	11,60%
Grad	14,80%	47,30%	21,20%	16,60%
Pravoslavnoj (SPC)	22,10%	37,80%	22,30%	17,80%
Pravoslavnoj (CPC)	4,50%	71,60%	17,90%	6,00%
Pravosl.bez cr.prip.	2,10%	58,80%	26,80%	12,40%
Islamskoj	8,20%	51,60%	25,80%	14,30%
Katoličkoj	7,70%	53,80%	38,50%	
Bez vjerske pripadnosti		65,50%	17,20%	17,20%
Javni sektor	17,10%	46,20%	21,40%	15,20%
Privatni sektor	15,20%	52,20%	20,00%	12,50%
Samozaposlen/a	18,20%	43,60%	36,40%	1,80%
Nezap./neaktivan	13,10%	42,20%	24,40%	20,40%
Stalni radni odnos	14,80%	50,60%	22,70%	11,90%
Ugovor na odr.vr.	18,20%	47,90%	20,00%	13,90%
Nezaposlen, traži posao	4,80%	40,50%	26,20%	28,60%
Nezap./neaktivan	12,00%	26,50%	30,10%	31,30%
Penzioner/ka	17,40%	54,20%	18,90%	9,50%

Tabela 8 Ukrštanje

Povećanje plata i penzija	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	46,30%	10,40%	30,90%	12,40%
Centar	32,30%	12,80%	33,70%	21,20%
Primorje	51,70%	19,60%	19,20%	9,60%
Muško	43,00%	13,40%	29,00%	14,60%
Žensko	38,40%	14,40%	29,90%	17,30%
Crnogorac	30,50%	20,40%	32,90%	16,20%
Srbin	51,20%	5,00%	26,40%	17,40%
Bošnjak-Musliman	46,20%	15,40%	27,40%	11,10%
Albanac	47,80%	13,00%	26,10%	13,00%
18-29	36,10%	11,70%	29,40%	22,80%
30-44	41,60%	15,70%	28,10%	14,60%
45-59	41,20%	15,60%	30,80%	12,40%
60+	42,20%	12,20%	29,40%	16,20%
Nizak st.obrazovanja	45,20%	9,70%	21,20%	23,90%
Srednji stepen obraz.	39,10%	13,40%	33,60%	13,90%
Visoki stepen obraz.	39,10%	19,70%	29,60%	11,60%
Niski prihodi	35,70%	12,10%	33,80%	18,40%
Srednji prihodi	46,30%	14,20%	27,90%	11,60%
Visoki prihodi	48,60%	15,00%	23,40%	13,10%
Selo	37,00%	11,60%	34,90%	16,40%
Grad	41,40%	14,30%	28,20%	16,00%
Pravoslavnoj (SPC)	45,40%	9,10%	28,10%	17,50%
Pravoslavnoj (CPC)	28,40%	41,80%	25,40%	4,50%
Pravosl.bez cr.prip.	18,40%	19,40%	44,90%	17,30%
Islamskoj	46,20%	13,70%	28,00%	12,10%
Katoličkoj	38,50%	23,10%	30,80%	7,70%
Bez vjerske pripadnosti	27,10%	20,30%	25,40%	27,10%
Javni sektor	49,50%	17,60%	24,30%	8,60%
Privatni sektor	43,60%	15,20%	28,40%	12,80%
Samozaposlen/a	33,90%	8,90%	42,90%	14,30%
Nezap./neaktivan	34,50%	11,30%	31,20%	22,90%
Stalni radni odnos	43,30%	16,90%	27,90%	11,90%
Ugovor na odr.vr.	45,50%	11,50%	31,50%	11,50%
Nezaposlen, traži posao	26,20%	11,90%	31,00%	31,00%
Nezap./neaktivan	32,70%	6,10%	29,10%	32,10%
Penzioner/ka	40,50%	16,00%	31,00%	12,50%

Tabela 9 Ukrštanje

Otvaranje novih radnih mjesta	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	23,90%	17,80%	42,50%	15,80%
Centar	21,00%	17,60%	33,90%	27,50%
Primorje	26,30%	33,80%	29,60%	10,40%
Muško	22,80%	22,00%	36,60%	18,50%
Žensko	23,30%	20,80%	33,90%	22,00%
Crnogorac	17,50%	29,40%	32,20%	20,80%
Srbin	35,90%	8,30%	34,00%	21,80%
Bošnjak-Musliman	13,70%	23,90%	47,90%	14,50%
Albanac	8,70%	34,80%	41,30%	15,20%
18-29	23,30%	16,70%	31,10%	28,90%
30-44	27,40%	23,70%	29,90%	19,00%
45-59	22,60%	24,60%	40,50%	12,30%
60+	19,00%	19,70%	38,00%	23,40%
Nizak st.obrazovanja	19,70%	20,10%	33,20%	27,00%
Srednji stepen obraz.	24,20%	18,90%	38,30%	18,70%
Visoki stepen obraz.	24,60%	28,40%	30,20%	16,80%
Niski prihodi	16,70%	17,60%	40,20%	25,50%
Srednji prihodi	25,50%	24,70%	35,30%	14,50%
Visoki prihodi	30,80%	22,90%	29,40%	16,80%
Selo	21,20%	18,50%	40,70%	19,60%
Grad	23,40%	22,20%	33,80%	20,60%
Pravoslavnoj (SPC)	31,20%	13,90%	33,00%	21,90%
Pravoslavnoj (CPC)	16,70%	47,00%	28,80%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.	8,20%	32,70%	37,80%	21,40%
Islamskoj	13,20%	25,30%	46,20%	15,40%
Katoličkoj		50,00%	41,70%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	10,50%	33,30%	21,10%	35,10%
Javni sektor	30,30%	24,60%	32,20%	12,80%
Privatni sektor	24,50%	27,20%	33,70%	14,60%
Samozaposlen/a	25,00%	19,60%	39,30%	16,10%
Nezap./neaktivan	17,60%	15,10%	37,30%	30,00%
Stalni radni odnos	26,00%	26,50%	33,70%	13,80%
Ugovor na odr.vr.	27,30%	22,40%	36,40%	13,90%
Nezaposlen, traži posao	22,00%	7,30%	43,90%	26,80%
Nezap./neaktivan	18,20%	9,70%	33,30%	38,80%
Penzioner/ka	18,00%	22,00%	37,00%	23,00%

Tabela 10 Ukrštanje

Dolazak stranih investicija	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	17,40%	22,00%	41,30%	19,30%
Centar	19,00%	18,80%	29,10%	33,10%
Primorje	20,50%	25,90%	38,90%	14,60%
Muško	16,30%	23,50%	38,40%	21,90%
Žensko	21,60%	19,30%	30,90%	28,20%
Crnogorac	13,60%	29,20%	32,50%	24,80%
Srbin	31,40%	6,10%	33,90%	28,70%
Bošnjak-Musliman	8,50%	33,90%	39,80%	17,80%
Albanac	6,50%	30,40%	43,50%	19,60%
18-29	19,40%	15,60%	28,30%	36,70%
30-44	22,00%	23,10%	32,60%	22,30%
45-59	19,60%	25,20%	37,60%	17,60%
60+	15,30%	20,00%	37,60%	27,10%
Nizak st.obrazovanja	17,40%	15,80%	34,40%	32,40%
Srednji stepen obraz.	19,70%	19,30%	36,00%	25,00%
Visoki stepen obraz.	18,50%	31,90%	31,90%	17,70%
Niski prihodi	15,70%	13,70%	39,50%	31,00%
Srednji prihodi	19,20%	25,50%	33,30%	22,00%
Visoki prihodi	26,60%	25,70%	30,80%	16,80%
Selo	18,00%	18,00%	34,40%	29,60%
Grad	19,20%	22,20%	34,50%	24,00%
Pravoslavnoj (SPC)	27,40%	12,70%	32,20%	27,70%
Pravoslavnoj (CPC)	6,10%	45,50%	36,40%	12,10%
Pravosl.bez cr.prip.	6,20%	35,10%	33,00%	25,80%
Islamskoj	8,20%	29,50%	41,50%	20,80%
Katoličkoj	8,30%	33,30%	50,00%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	6,90%	29,30%	32,80%	31,00%
Javni sektor	26,20%	30,00%	31,40%	12,40%
Privatni sektor	17,90%	24,70%	35,40%	22,00%
Samozaposlen/a	17,90%	14,30%	41,10%	26,80%
Nezap./neaktivan	16,10%	14,90%	34,80%	34,30%
Stalni radni odnos	20,10%	27,10%	35,30%	17,50%
Ugovor na odr.vr.	22,40%	20,60%	33,90%	23,00%
Nezaposlen, traži posao	22,00%	12,20%	31,70%	34,10%
Nezap./neaktivan	15,20%	9,10%	31,70%	43,90%
Penzioner/ka	15,90%	21,40%	36,30%	26,40%

Tabela 11 Ukrštanje

Ravnomjeran regionalni razvoj	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	19,70%	22,00%	39,80%	18,50%
Centar	18,90%	17,70%	33,70%	29,70%
Primorje	13,80%	34,70%	36,00%	15,50%
Muško	13,80%	25,10%	41,20%	20,00%
Žensko	21,70%	21,00%	30,70%	26,60%
Crnogorac	11,00%	30,80%	31,90%	26,40%
Srbini	29,90%	11,00%	35,70%	23,40%
Bošnjak-Musliman	15,40%	28,20%	42,70%	13,70%
Albanac	6,50%	30,40%	45,70%	17,40%
18-29	16,80%	16,80%	33,00%	33,50%
30-44	18,20%	25,10%	34,90%	21,80%
45-59	18,80%	27,60%	36,80%	16,80%
60+	17,90%	20,90%	37,20%	24,00%
Nizak st.obrazovanja	16,60%	18,50%	36,30%	28,60%
Srednji stepen obraz.	18,90%	22,60%	34,60%	24,00%
Visoki stepen obraz.	17,20%	28,90%	37,90%	15,90%
Niski prihodi	15,70%	18,00%	38,90%	27,50%
Srednji prihodi	17,40%	30,30%	33,70%	18,70%
Visoki prihodi	25,80%	20,20%	35,20%	18,80%
Selo	20,10%	16,90%	34,90%	28,00%
Grad	17,50%	24,30%	36,00%	22,20%
Pravoslavnoj (SPC)	25,40%	16,80%	33,10%	24,70%
Pravoslavnoj (CPC)	4,50%	43,30%	38,80%	13,40%
Pravosl.bez cr.prip.	4,10%	35,70%	32,70%	27,60%
Islamskoj	12,10%	26,40%	43,40%	18,10%
Katoličkoj		23,10%	69,20%	7,70%
Bez vjerske pripadnosti	1,80%	29,80%	33,30%	35,10%
Javni sektor	27,10%	26,70%	35,70%	10,50%
Privatni sektor	13,90%	29,10%	35,30%	21,70%
Samozaposlen/a	17,90%	19,60%	44,60%	17,90%
Nezap./neaktivan	16,60%	16,10%	34,90%	32,40%
Stalni radni odnos	17,80%	29,30%	38,50%	14,30%
Ugovor na odr.vr.	21,10%	22,90%	31,30%	24,70%
Nezaposlen, traži posao	12,20%	4,90%	48,80%	34,10%
Nezap./neaktivan	15,80%	9,70%	32,10%	42,40%
Penzioner/ka	18,50%	24,00%	34,00%	23,50%

Tabela 12 Ukrštanje

Borba protiv korupcije i kriminala	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	31,90%	16,90%	34,20%	16,90%
Centar	32,70%	15,70%	29,50%	22,10%
Primorje	17,60%	32,20%	33,50%	16,70%
Muško	27,60%	20,80%	33,60%	17,90%
Žensko	30,20%	19,10%	30,00%	20,80%
Crnogorac	21,90%	27,40%	30,00%	20,60%
Srbini	44,50%	9,30%	26,40%	19,80%
Bošnjak-Musliman	17,90%	23,90%	43,60%	14,50%
Albanac	8,90%	22,20%	51,10%	17,80%
18-29	24,00%	16,80%	28,50%	30,70%
30-44	30,20%	24,40%	29,50%	16,00%
45-59	33,20%	18,80%	31,60%	16,40%
60+	27,10%	19,00%	35,60%	18,30%
Nizak st.obrazovanja	22,80%	18,10%	31,70%	27,40%
Srednji stepen obraz.	30,70%	17,30%	32,70%	19,30%
Visoki stepen obraz.	31,90%	27,60%	29,70%	10,80%
Niski prihodi	29,70%	16,00%	33,70%	20,60%
Srednji prihodi	28,30%	24,10%	30,70%	16,80%
Visoki prihodi	32,70%	19,20%	32,70%	15,40%
Selo	33,50%	12,20%	32,40%	21,80%
Grad	27,90%	21,80%	31,40%	18,90%
Pravoslavnoj (SPC)	39,30%	14,40%	26,80%	19,60%
Pravoslavnoj (CPC)	15,20%	43,90%	30,30%	10,60%
Pravosl.bez cr.prip.	16,30%	24,50%	37,80%	21,40%
Islamskoj	14,80%	21,40%	45,10%	18,70%
Katoličkoj	8,30%	8,30%	75,00%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	10,50%	38,60%	22,80%	28,10%
Javni sektor	40,80%	21,80%	28,90%	8,50%
Privatni sektor	26,60%	24,80%	29,90%	18,80%
Samozaposlen/a	29,80%	19,30%	36,80%	14,00%
Nezap./neaktivan	24,40%	15,10%	34,00%	26,40%
Stalni radni odnos	32,60%	23,00%	31,90%	12,40%
Ugovor na odr.vr.	29,10%	23,00%	26,70%	21,20%
Nezaposlen, traži posao	19,00%	11,90%	38,10%	31,00%
Nezap./neaktivan	20,10%	10,40%	33,50%	36,00%
Penzioner/ka	29,90%	20,90%	32,30%	16,90%

Tabela 13 Ukrštanje

Poboljšanje međuetničkih odnosa	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	20,80%	32,30%	30,80%	16,20%
Centar	20,00%	18,00%	35,50%	26,50%
Primorje	20,40%	25,40%	38,80%	15,40%
Muško	19,40%	26,40%	35,70%	18,40%
Žensko	21,20%	20,60%	34,40%	23,70%
Crnogorac	12,10%	28,10%	37,70%	22,10%
Srbin	37,50%	10,70%	29,80%	22,00%
Bošnjak-Musliman	6,80%	46,20%	32,50%	14,50%
Albanac	6,70%	22,20%	51,10%	20,00%
18-29	17,20%	17,20%	38,30%	27,20%
30-44	22,20%	25,80%	32,40%	19,60%
45-59	20,70%	25,10%	36,30%	17,90%
60+	20,30%	23,60%	34,80%	21,30%
Nizak st.obrazovanja	19,40%	19,00%	31,40%	30,20%
Srednji stepen obraz.	21,00%	23,20%	36,70%	19,10%
Visoki stepen obraz.	20,30%	28,90%	35,30%	15,50%
Niski prihodi	15,70%	24,20%	36,30%	23,90%
Srednji prihodi	22,80%	25,50%	35,40%	16,30%
Visoki prihodi	27,10%	19,60%	33,60%	19,60%
Selo	18,50%	20,60%	34,40%	26,50%
Grad	20,70%	24,00%	35,30%	20,00%
Pravoslavnoj (SPC)	30,10%	14,40%	32,90%	22,60%
Pravoslavnoj (CPC)	9,00%	49,30%	34,30%	7,50%
Pravosl.bez cr.prip.	8,10%	27,30%	39,40%	25,30%
Islamskoj	7,10%	37,40%	37,90%	17,60%
Katoličkoj	7,70%	23,10%	61,50%	7,70%
Bez vjerske pripadnosti		36,80%	35,10%	28,10%
Javni sektor	31,60%	27,40%	29,70%	11,30%
Privatni sektor	18,80%	26,50%	36,90%	17,90%
Samozaposlen/a	21,40%	17,90%	39,30%	21,40%
Nezap./neaktivan	15,60%	19,60%	35,50%	29,20%
Stalni radni odnos	23,70%	26,00%	35,10%	15,20%
Ugovor na odr.vr.	23,00%	26,10%	33,90%	17,00%
Nezaposlen, traži posao	9,50%	21,40%	40,50%	28,60%
Nezap./neaktivan	12,70%	9,70%	39,40%	38,20%
Penzioner/ka	19,40%	27,90%	31,30%	21,40%

Tabela 14 Ukrštanje

Borba protiv partijskog zapošljavanja	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	16,60%	27,00%	41,70%	14,70%
Centar	16,70%	20,70%	35,70%	26,90%
Primorje	15,40%	37,50%	32,10%	15,00%
Muško	14,80%	28,20%	37,70%	19,20%
Žensko	17,90%	24,50%	35,10%	22,50%
Crnogorac	9,70%	35,60%	33,00%	21,80%
Srbin	30,90%	11,60%	34,40%	23,10%
Bošnjak-Musliman	5,10%	34,20%	47,90%	12,80%
Albanac	4,30%	26,10%	54,30%	15,20%
18-29	17,20%	18,30%	35,60%	28,90%
30-44	20,80%	29,90%	29,90%	19,30%
45-59	15,50%	31,10%	37,10%	16,30%
60+	12,50%	23,90%	42,40%	21,20%
Nizak st.obrazovanja	12,00%	21,20%	38,20%	28,60%
Srednji stepen obraz.	19,50%	25,20%	36,40%	18,90%
Visoki stepen obraz.	14,70%	34,50%	34,10%	16,80%
Niski prihodi	11,40%	23,50%	41,50%	23,50%
Srednji prihodi	16,80%	29,90%	36,20%	17,10%
Visoki prihodi	23,40%	25,70%	33,20%	17,80%
Selo	18,50%	20,60%	38,10%	22,80%
Grad	15,90%	27,70%	35,90%	20,50%
Pravoslavnoj (SPC)	25,70%	17,30%	32,90%	24,10%
Pravoslavnoj (CPC)		52,20%	43,30%	4,50%
Pravosl.bez cr.prip.	2,00%	41,80%	38,80%	17,30%
Islamskoj	4,90%	31,90%	46,70%	16,50%
Katoličkoj		41,70%	50,00%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti	5,20%	41,40%	24,10%	29,30%
Javni sektor	25,90%	31,10%	30,70%	12,30%
Privatni sektor	15,50%	33,10%	35,80%	15,50%
Samozaposlen/a	10,90%	25,50%	40,00%	23,60%
Nezap./neaktivan	12,80%	18,10%	39,40%	29,60%
Stalni radni odnos	18,30%	33,70%	33,30%	14,80%
Ugovor na odr.vr.	20,50%	27,10%	36,10%	16,30%
Nezaposlen, traži posao	14,60%	22,00%	36,60%	26,80%
Nezap./neaktivan	11,40%	10,80%	38,60%	39,20%
Penzioner/ka	13,50%	24,00%	41,00%	21,50%

Tabela 15 Ukrštanje

Efikasnost rada sudstva i tužilaštva	Poboljšanje	Pogoršanje	Ostalo je isto	Ne mogu da procijenim
Sjever	19,00%	18,20%	43,40%	19,40%
Centar	20,80%	16,20%	31,90%	31,10%
Primorje	13,80%	33,50%	34,70%	18,00%
Muško	17,90%	23,10%	36,30%	22,70%
Žensko	19,50%	18,70%	34,80%	27,00%
Crnogorac	12,50%	28,30%	33,80%	25,40%
Srbin	32,20%	10,20%	30,00%	27,50%
Bošnjak-Musliman	7,70%	23,10%	52,10%	17,10%
Albanac	4,30%	21,70%	54,30%	19,60%
18-29	20,10%	13,40%	31,30%	35,20%
30-44	22,00%	23,40%	31,50%	23,10%
45-59	18,30%	20,70%	39,00%	21,90%
60+	15,20%	23,00%	38,90%	23,00%
Nizak st.obrazovanja	15,40%	15,80%	36,70%	32,00%
Srednji stepen obraz.	20,20%	20,60%	35,00%	24,20%
Visoki stepen obraz.	19,00%	27,20%	35,30%	18,50%
Niski prihodi	16,70%	17,00%	42,00%	24,30%
Srednji prihodi	20,50%	25,50%	32,00%	22,00%
Visoki prihodi	23,00%	18,80%	35,70%	22,50%
Selo	20,10%	16,40%	36,00%	27,50%
Grad	18,40%	21,80%	35,40%	24,40%
Pravoslavnoj (SPC)	27,80%	14,80%	30,50%	26,90%
Pravoslavnoj (CPC)	3,00%	42,40%	42,40%	12,10%
Pravosl.bez cr.prip.	10,20%	30,60%	35,70%	23,50%
Islamskoj	6,60%	21,40%	51,60%	20,30%
Katoličkoj		41,70%	50,00%	8,30%
Bez vjerske pripadnosti		34,50%	25,90%	39,70%
Javni sektor	25,10%	25,10%	33,20%	16,60%
Privatni sektor	18,80%	24,20%	36,10%	20,90%
Samozaposlen/a	19,60%	21,40%	37,50%	21,40%
Nezap./neaktivan	14,90%	15,60%	36,00%	33,50%
Stalni radni odnos	20,80%	24,10%	36,40%	18,70%
Ugovor na odr.vr.	23,00%	24,20%	30,90%	21,80%
Nezaposlen, traži posao	14,30%	14,30%	42,90%	28,60%
Nezap./neaktivan	12,70%	7,20%	32,50%	47,60%
Penzioner/ka	16,80%	23,80%	38,10%	21,30%

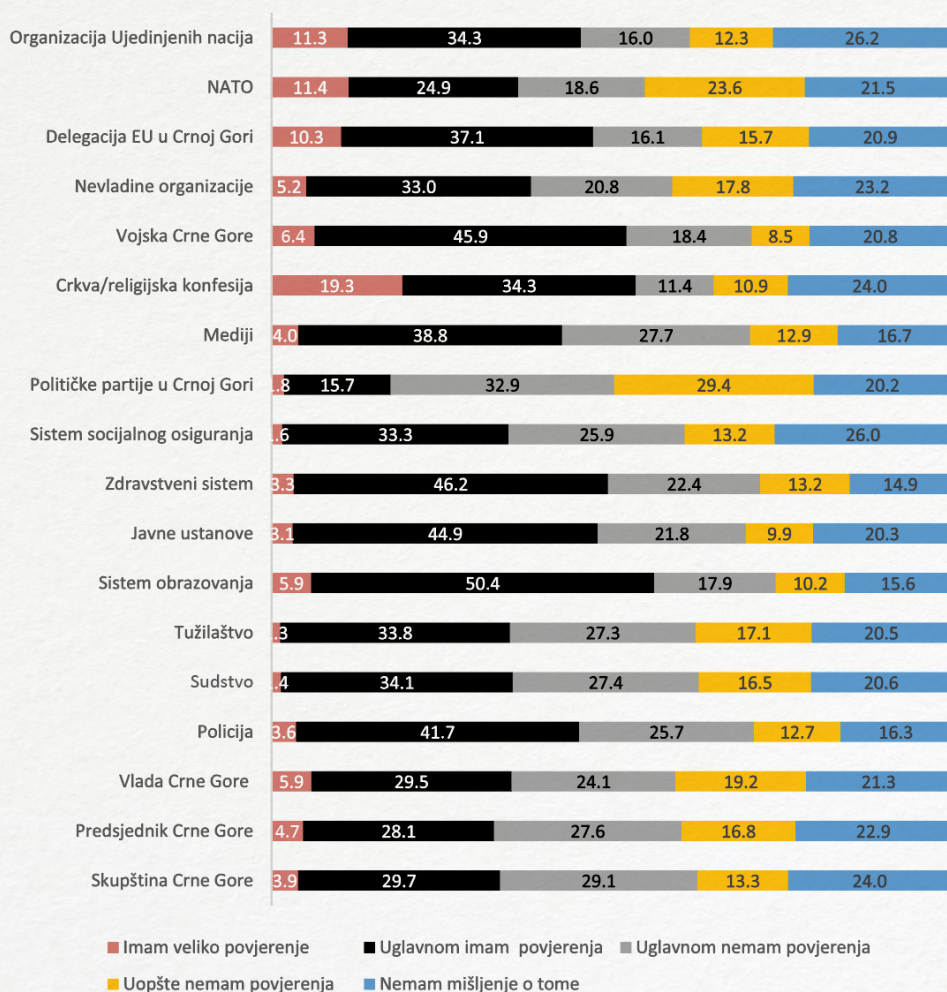
Analiza povjerenja građana u ključne institucije pokazuje znatnu raznolikost stavova, pri čemu su pojedine institucije doživjele relativno visoko povjerenje građana, dok druge izazivaju snažnu skepsu ili nedostatak stavova. Među institucijama s najvišim nivoima povjerenja izdvajaju se sistem obrazovanja i zdravstveni sistem, gdje više od polovine ispitanika (50,4 % odnosno 46,2 %) iskazuje da uglavnom ima povjerenja, uz relativno nizak udio onih koji uopšte nemaju povjerenja. Takođe, policija (41,7 %), javne ustanove (44,9 %) i Vojska Crne Gore (45,9 %) uživaju većinom povjerenja ispitanika, što sugerise da su institucije povezane s javnom sigurnošću i osnovnim uslugama percipirane pozitivnije nego politički subjekti ili pravosudne strukture.

Tabela 16 Stepen povjerenja u sljedeće institucije, u %

STAV	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povj.	Uopšte nemam povj.	Nemam mišljenje o tome
1. Skupština Crne Gore	3,9	29,7	29,1	13,3	24,0
2. Predsjednik Crne Gore	4,7	28,1	27,6	16,8	22,9
3. Vlada Crne Gore	5,9	29,5	24,1	19,2	21,3
4. Policija	3,6	41,7	25,7	12,7	16,3
5. Sudstvo	1,4	34,1	27,4	16,5	20,6
6. Tužilaštvo	1,3	33,8	27,3	17,1	20,5
7. Sistem obrazovanja	5,9	50,4	17,9	10,2	15,6
8. Javne ustanove	3,1	44,9	21,8	9,9	20,3
9. Zdravstveni sistem	3,3	46,2	22,4	13,2	14,9
10. Sistem socijalnog osiguranja	1,6	33,3	25,9	13,2	26,0
11. Političke partije u Crnoj Gori	1,8	15,7	32,9	29,4	20,2
12. Mediji	4,0	38,8	27,7	12,9	16,7
13. Crkva/religijska konfesija	19,3	34,3	11,4	10,9	24,0
14. Vojska Crne Gore	6,4	45,9	18,4	8,5	20,8
15. Nevladine organizacije	5,2	33,0	20,8	17,8	23,2
16. Delegacija EU u Crnoj Gori	10,3	37,1	16,1	15,7	20,9
17. NATO	11,4	24,9	18,6	23,6	21,5
18. Organizacija UN	11,3	34,3	16,0	12,3	26,2

S druge strane, povjerenje u političke partije je izrazito nisko: tek 15,7 % ispitanika kaže da uglavnom ima povjerenja, dok gotovo trećina (29,4 %) uopšte nema povjerenja. Ovaj rezultat ukazuje na duboku skeptičnost prema političkim strankama kao akterima političkog života. Slično, institucije pravosudnog sistema - sudstvo i tužilaštvo - bilježe relativno nizak nivo visokog povjerenja (samo 1,4 % odnosno 1,3 % ima veliko povjerenje), uz značajan udio onih koji uglavnom nemaju povjerenja ili ne mogu dati jasnu procjenu. Takođe, značajan procenat ispitanika nema mišljenje o institucijama poput sistema socijalnog osiguranja (26,0 %), Organizacije Ujedinjenih nacija (26,2 %) i Crkve/religijske konfesije (24,0 %), što ukazuje na neodlučnost ili nedovoljnu informiranost o ulozi i efektima rada tih institucija.

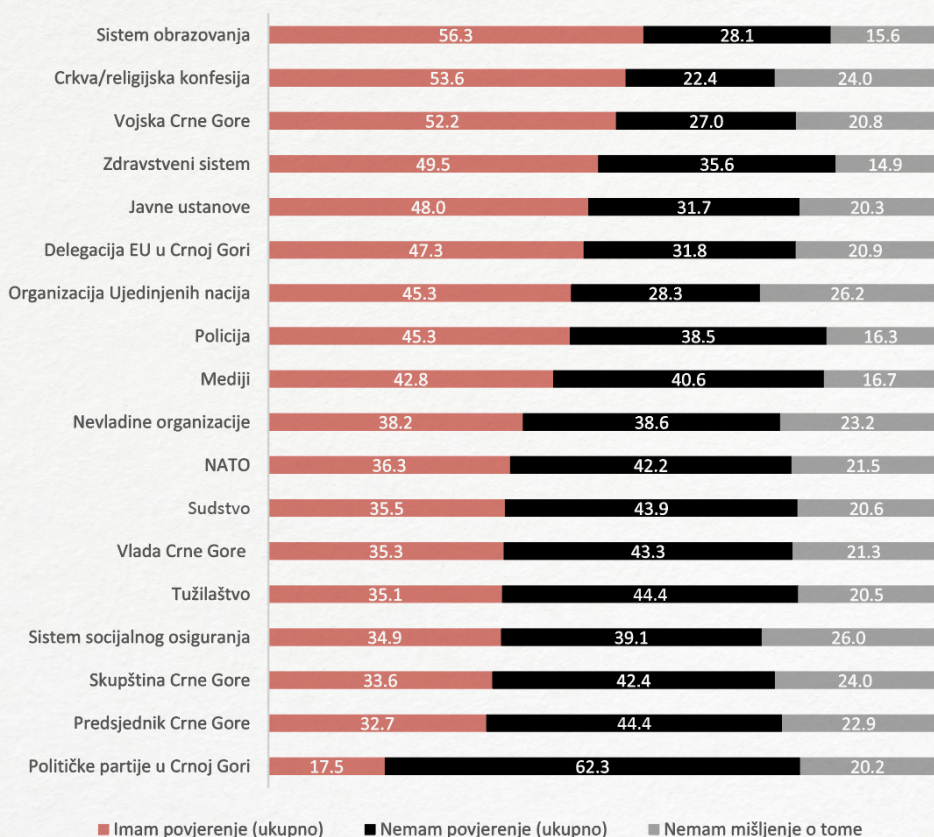
Grafikon 13 Stepen povjerenja u sljedeće institucije, u %

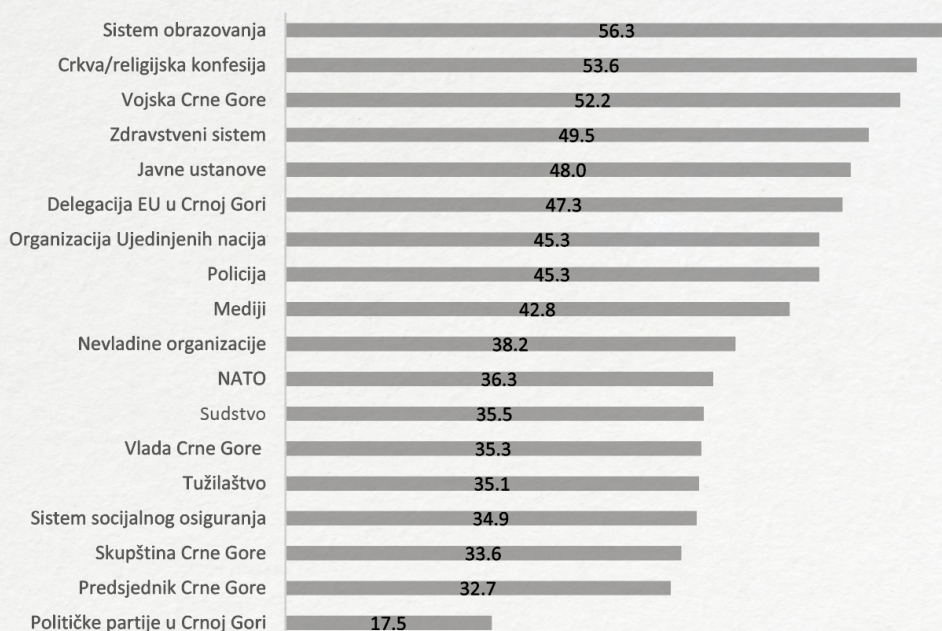
Posebnu dinamiku pokazuju međunarodne organizacije i savezi - Delegacija EU u Crnoj Gori i NATO. Iako oba entiteta imaju značajan udio ispitanika koji iskazuju povjerenje (10,3 % i 11,4 % s visokim povjerenjem, te 37,1 % i 24,9 % koji uglavnom imaju povjerenja), NATO bilježi i relativno visok nivo nepovjerenja (23,6 % uopšte nema povjerenja). Ova varijabilnost odražava kompleksne društvene stavove prema regionalnoj i sigurnosnoj politici. Mediji također zauzimaju srednji položaj sa 38,8 % ispitanika koji uglavnom imaju povjerenje, ali i značajnim udjelom onih koji su skeptični ili neodlučni.

U cjelini, rezultati ukazuju na to da građani imaju veće povjerenje u institucije koje pružaju konkretne javne usluge i osjećaj sigurnosti, dok su demokratske i političke institucije, kao i pravosudni sistem, percipirane sa manje povjerenja. Visoki udjeli odgovora „Nemam mišljenje o tome“ dodatno sugerišu da značajan dio populacije ili nije dovoljno informisan o radu nekih institucija, ili se ne osjeća kompetentnim da ocijeni njihov učinak.

Grafikon 13.1 Stepen povjerenja u sljedeće institucije, ukupni pozitivni i ukupni negativni odgovori, u %

Grafikon 13.2 Stepen povjerenja u sljedeće institucije, prikazani samo ukupni pozitivni odgovori (imam povjerenje=imam veliko povjerenje+uglavnom imam povjerenje) , u %

Grafikon 13.3 U kom stepenu imate povjerenje u sljedeće institucije, prikazani samo ukupni negativni odgovori (nemam povjerenje = uopšte nemam povjerenje + uglavnom nemam povjerenje) , u %

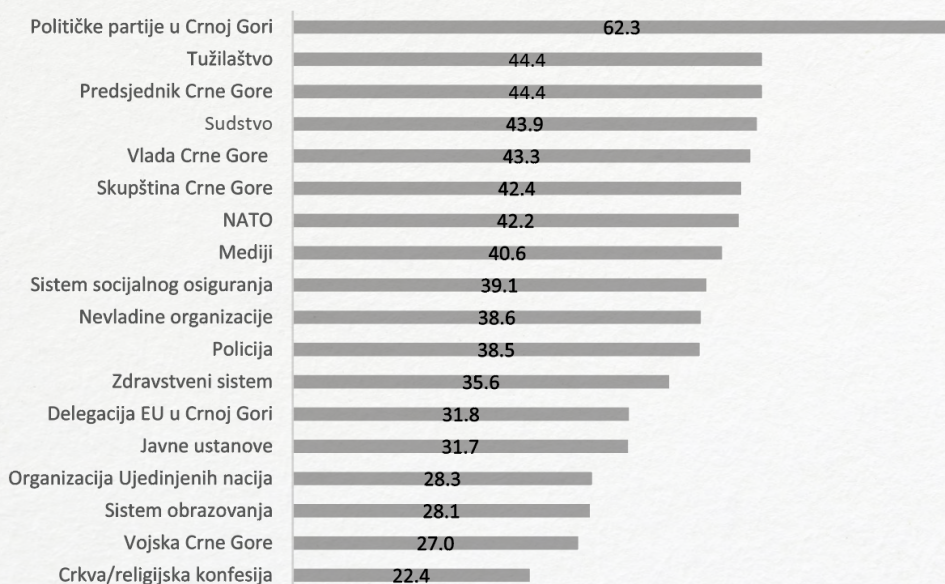

Tabela 17 Ukrštanja

Skupština Crne Gore	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	2,30%	42,10%	27,80%	8,90%	18,90%
Centar	0,20%	26,70%	29,50%	15,20%	28,30%
Primorje	13,40%	22,60%	29,30%	14,60%	20,10%
Muško	6,20%	29,50%	31,50%	14,80%	17,90%
Žensko	1,80%	29,80%	26,80%	11,90%	29,80%
Crnogorac	2,20%	19,30%	33,80%	20,00%	24,80%
Srbin	6,60%	40,50%	22,90%	4,70%	25,30%
Bošnjak-Musliman	4,20%	36,40%	30,50%	11,00%	17,80%
Albanac		35,60%	26,70%	13,30%	24,40%
18-29	2,80%	21,10%	25,00%	12,80%	38,30%
30-44	4,00%	32,80%	29,20%	14,20%	19,70%
45-59	4,80%	27,50%	32,70%	13,90%	21,10%
60+	3,70%	33,90%	28,50%	12,20%	21,70%
Nizak st.obrazovanja	7,30%	27,40%	24,70%	12,00%	28,60%
Srednji stepen obraz.	2,80%	32,00%	29,30%	12,80%	23,20%
Visoki stepen obraz.	2,60%	27,50%	33,50%	15,90%	20,60%
Niski prihodi	1,00%	34,60%	30,70%	13,70%	19,90%
Srednji prihodi	6,00%	31,00%	26,20%	13,90%	22,80%
Visoki prihodi	5,60%	25,80%	31,50%	13,60%	23,50%
Selo	4,20%	38,10%	19,00%	11,60%	27,00%
Grad	3,80%	27,70%	31,40%	13,80%	23,30%
Pravoslavnoj (SPC)	5,50%	35,20%	24,70%	8,20%	26,40%
Pravoslavnoj (CPC)		15,20%	48,50%	28,80%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.	2,10%	17,50%	35,10%	27,80%	17,50%
Islamskoj	2,70%	33,00%	29,10%	11,50%	23,60%
Katoličkoj		8,30%	33,30%	50,00%	8,30%
Bez vjerske prip.		8,50%	40,70%	18,60%	32,20%
Javni sektor	4,80%	30,50%	27,10%	14,30%	23,30%
Privatni sektor	3,90%	28,60%	32,40%	14,00%	21,10%
Samozaposlen/a	3,60%	25,00%	35,70%	14,30%	21,40%
Nezap./neaktivan	3,50%	30,90%	26,10%	12,30%	27,10%
Stalni radni odnos	4,70%	30,40%	31,50%	14,00%	19,40%
Ugovor na odr.vr.	3,60%	25,10%	29,90%	13,20%	28,10%
Nezaposlen, akt.	2,40%	23,80%	42,90%	11,90%	19,00%
Nezap./neaktivan	3,00%	28,50%	13,90%	12,70%	41,80%
Penzioner/ka	4,00%	34,30%	32,30%	12,90%	16,40%

Tabela 18 Ukrštanja

Predsjednik Crne Gore	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	1,90%	38,60%	29,00%	10,40%	20,10%
Centar	1,20%	27,90%	26,10%	18,40%	26,30%
Primorje	15,00%	17,10%	28,70%	20,40%	18,80%
Muško	6,20%	25,60%	30,70%	20,00%	17,50%
Žensko	3,30%	30,40%	24,50%	13,80%	28,00%
Crnogorac	3,70%	19,50%	27,90%	24,30%	24,60%
Srbin	6,90%	40,40%	22,80%	6,90%	23,10%
Bošnjak-Musliman	4,20%	28,80%	35,60%	13,60%	17,80%
Albanac	2,20%	17,40%	41,30%	21,70%	17,40%
18-29	3,30%	21,10%	18,30%	18,30%	38,90%
30-44	6,20%	28,40%	26,90%	19,30%	19,30%
45-59	5,60%	29,50%	30,70%	16,70%	17,50%
60+	3,10%	30,80%	31,20%	13,60%	21,40%
Nizak st.obrazovanja	8,10%	25,90%	22,00%	16,60%	27,40%
Srednji stepen obraz.	3,70%	31,00%	29,30%	15,10%	20,80%
Visoki stepen obraz.	3,40%	24,10%	29,70%	20,30%	22,40%
Niski prihodi	1,00%	31,80%	33,40%	14,40%	19,30%
Srednji prihodi	6,30%	29,70%	25,70%	17,10%	21,30%
Visoki prihodi	8,90%	23,00%	25,40%	19,70%	23,00%
Selo	4,80%	32,80%	25,40%	13,20%	23,80%
Grad	4,60%	27,00%	28,10%	17,70%	22,60%
Pravoslavnoj (SPC)	6,50%	34,80%	22,30%	12,30%	24,10%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	16,70%	48,50%	25,80%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.	2,00%	19,40%	21,40%	31,60%	25,50%
Islamskoj	2,70%	22,50%	37,40%	15,40%	22,00%
Katoličkoj		16,70%	25,00%	50,00%	8,30%
Bez vjerske prip.		10,20%	35,60%	25,40%	28,80%
Javni sektor	7,60%	31,80%	28,90%	16,60%	15,20%
Privatni sektor	4,80%	27,20%	26,00%	20,90%	21,20%
Samozaposlen/a	7,10%	25,00%	30,40%	14,30%	23,20%
Nezap./neaktivan	2,50%	27,50%	27,70%	13,90%	28,50%
Stalni radni odnos	6,50%	29,70%	29,20%	19,20%	15,40%
Ugovor na odr.vr.	3,60%	27,30%	23,60%	18,20%	27,30%
Nezaposlen, akt.	4,80%	21,40%	35,70%	16,70%	21,40%
Nezap./neaktivan	3,00%	21,20%	21,20%	11,50%	43,00%
Penzioner/ka	3,00%	32,30%	30,80%	15,40%	18,40%

Tabela 19 Ukrštanja

Vlada Crne Gore	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	2,70%	38,80%	27,30%	10,80%	20,40%
Centar	2,80%	33,70%	21,30%	18,90%	23,30%
Primorje	15,90%	10,50%	26,80%	28,90%	18,00%
Muško	6,80%	30,10%	26,00%	21,20%	15,90%
Žensko	5,10%	28,80%	22,40%	17,20%	26,50%
Crnogorac	4,60%	18,10%	26,00%	28,60%	22,70%
Srbin	8,80%	46,60%	18,20%	5,50%	20,90%
Bošnjak-Musliman	3,40%	29,90%	32,50%	14,50%	19,70%
Albanac	2,20%	8,90%	40,00%	31,10%	17,80%
18-29	3,90%	21,20%	22,30%	17,30%	35,20%
30-44	5,80%	33,90%	22,60%	22,30%	15,30%
45-59	5,60%	27,00%	28,20%	21,40%	17,90%
60+	7,50%	32,20%	23,40%	15,60%	21,40%
Nizak st.obrazovanja	10,00%	22,80%	20,80%	16,20%	30,10%
Srednji stepen obraz.	4,70%	31,40%	26,10%	18,70%	19,10%
Visoki stepen obraz.	3,40%	32,30%	23,70%	24,10%	16,40%
Niski prihodi	2,90%	33,30%	26,10%	15,70%	21,90%
Srednji prihodi	7,90%	30,00%	24,50%	19,50%	18,20%
Visoki prihodi	9,40%	28,60%	21,10%	24,40%	16,40%
Selo	6,40%	33,50%	18,60%	14,90%	26,60%
Grad	5,80%	28,60%	25,40%	20,10%	20,10%
Pravoslavnoj (SPC)	8,20%	39,00%	19,90%	11,10%	21,70%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	7,70%	41,50%	41,50%	7,70%
Pravosl.bez cr.prip.	5,10%	18,40%	19,40%	36,70%	20,40%
Islamskoj	2,70%	21,40%	33,50%	18,70%	23,60%
Katoličkoj		8,30%	8,30%	75,00%	8,30%
Bez vjerske prip.		5,30%	29,80%	36,80%	28,10%
Javni sektor	9,40%	33,50%	23,60%	20,30%	13,20%
Privatni sektor	4,80%	27,20%	27,80%	22,70%	17,60%
Samozaposlen/a	7,30%	20,00%	23,60%	20,00%	29,10%
Nezap./neaktivan	4,50%	30,50%	21,70%	15,60%	27,70%
Stalni radni odnos	6,60%	30,20%	27,20%	21,10%	15,00%
Ugovor na odr.vr.	6,00%	27,70%	23,50%	21,70%	21,10%
Nezaposlen, akt.	7,10%	23,80%	31,00%	19,00%	19,00%
Nezap./neaktivan	3,00%	25,90%	18,70%	12,00%	40,40%
Penzioner/ka	6,50%	33,00%	21,50%	19,00%	20,00%

Tabela 20 Ukrštanja

Policija	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	4,20%	54,10%	23,20%	7,70%	10,80%
Centar	4,20%	43,80%	22,70%	11,20%	18,10%
Primorje	1,70%	23,80%	34,70%	21,30%	18,40%
Muško	4,50%	39,80%	28,00%	14,80%	12,80%
Žensko	2,70%	43,30%	23,70%	10,70%	19,60%
Crnogorac	3,70%	36,30%	26,00%	18,20%	15,80%
Srbin	3,00%	53,00%	22,50%	3,80%	17,60%
Bošnjak-Musliman	5,10%	38,50%	29,10%	12,80%	14,50%
Albanac	4,40%	15,60%	37,80%	24,40%	17,80%
18-29	3,30%	29,40%	24,40%	15,60%	27,20%
30-44	5,50%	38,00%	28,80%	13,50%	14,20%
45-59	2,00%	47,40%	22,70%	15,10%	12,70%
60+	3,40%	47,80%	26,10%	8,10%	14,60%
Nizak st.obrazovanja	1,90%	38,60%	24,70%	12,00%	22,80%
Srednji stepen obraz.	2,80%	42,90%	27,00%	13,20%	14,20%
Visoki stepen obraz.	7,30%	42,20%	24,10%	12,50%	13,80%
Niski prihodi	2,30%	44,80%	24,50%	13,40%	15,00%
Srednji prihodi	4,20%	41,70%	26,80%	11,80%	15,50%
Visoki prihodi	5,20%	41,00%	28,80%	11,80%	13,20%
Selo	3,20%	46,30%	20,20%	16,00%	14,40%
Grad	3,70%	40,70%	27,00%	12,00%	16,60%
Pravoslavnoj (SPC)	2,70%	48,00%	23,20%	7,50%	18,50%
Pravoslavnoj (CPC)		27,30%	36,40%	28,80%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.	6,10%	40,80%	25,50%	20,40%	7,10%
Islamskoj	5,50%	33,00%	29,70%	14,80%	17,00%
Katoličkoj		25,00%	16,70%	41,70%	16,70%
Bez vjerske prip.	5,20%	25,90%	29,30%	22,40%	17,20%
Javni sektor	6,60%	40,30%	27,50%	12,80%	12,80%
Privatni sektor	4,20%	39,90%	26,50%	16,40%	13,10%
Samozaposlen/a	1,80%	42,10%	24,60%	15,80%	15,80%
Nezap./neaktivan	2,00%	43,70%	24,10%	9,30%	20,90%
Stalni radni odnos	4,40%	41,70%	29,70%	12,60%	11,50%
Ugovor na odr.vr.	5,50%	39,40%	20,00%	19,40%	15,80%
Nezaposlen, akt.		33,30%	31,00%	14,30%	21,40%
Nezap./neaktivan	1,80%	34,30%	20,50%	10,80%	32,50%
Penzioner/ka	2,50%	51,00%	25,20%	8,90%	12,40%

Tabela 21 Ukrštanja

Sudstvo	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	2,70%	46,20%	25,80%	9,20%	16,20%
Centar	1,00%	33,30%	26,50%	15,40%	23,80%
Primorje	0,80%	22,60%	30,50%	27,20%	18,80%
Muško	1,90%	34,40%	29,30%	19,00%	15,50%
Žensko	1,00%	33,80%	25,40%	14,40%	25,40%
Crnogorac	1,50%	29,50%	25,90%	22,20%	20,90%
Srbin	0,80%	43,40%	26,00%	8,30%	21,50%
Bošnjak-Musliman	2,60%	33,30%	33,30%	14,50%	16,20%
Albanac	2,20%	15,20%	37,00%	23,90%	21,70%
18-29		29,10%	22,30%	17,90%	30,70%
30-44	2,20%	35,50%	24,90%	20,10%	17,20%
45-59	1,60%	35,50%	28,70%	17,50%	16,70%
60+	1,00%	34,90%	31,90%	11,50%	20,70%
Nizak st.obrazovanja	1,90%	26,00%	26,00%	14,70%	31,40%
Srednji stepen obraz.	0,60%	37,60%	27,20%	17,30%	17,30%
Visoki stepen obraz.	2,20%	35,80%	29,70%	16,80%	15,50%
Niski prihodi	1,30%	34,60%	28,10%	15,00%	20,90%
Srednji prihodi	1,60%	35,40%	30,20%	14,20%	18,60%
Visoki prihodi	0,50%	32,40%	27,20%	23,00%	16,90%
Selo	0,50%	40,70%	21,70%	13,80%	23,30%
Grad	1,60%	32,60%	28,60%	17,20%	20,00%
Pravoslavnoj (SPC)	1,00%	39,70%	24,60%	12,10%	22,60%
Pravoslavnoj (CPC)		21,20%	33,30%	30,30%	15,20%
Pravosl.bez cr.prip.	2,00%	32,70%	26,50%	27,60%	11,20%
Islamskoj	3,30%	28,00%	31,30%	17,00%	20,30%
Katoličkoj		16,70%	16,70%	41,70%	25,00%
Bez vjerske prip.		17,20%	39,70%	20,70%	22,40%
Javni sektor	2,40%	32,20%	30,30%	22,70%	12,30%
Privatni sektor	0,90%	36,90%	26,20%	18,20%	17,90%
Samozaposlen/a	3,50%	33,30%	29,80%	8,80%	24,60%
Nezap./neaktivan	1,00%	32,70%	26,40%	13,10%	26,70%
Stalni radni odnos	2,10%	35,30%	30,10%	19,20%	13,30%
Ugovor na odr.vr.	0,60%	38,20%	21,80%	17,00%	22,40%
Nezaposlen, aktiv.	4,80%	26,20%	23,80%	23,80%	21,40%
Nezap./neaktivan	1,80%	24,80%	22,40%	12,70%	38,20%
Penzioner/ka		37,80%	30,30%	12,40%	19,40%

Tabela 22 Ukrštanja

Tužilaštvo	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	2,30%	45,90%	26,30%	10,00%	15,40%
Centar	1,40%	34,10%	25,90%	14,60%	24,00%
Primorje		20,10%	31,40%	29,70%	18,80%
Muško	1,40%	34,60%	28,20%	20,80%	14,80%
Žensko	1,20%	33,00%	26,40%	13,60%	25,80%
Crnogorac	2,00%	27,00%	25,50%	23,10%	22,40%
Srbin	0,50%	44,80%	26,10%	9,10%	19,50%
Bošnjak-Musliman	1,70%	33,90%	34,70%	14,40%	15,30%
Albanac	2,20%	15,60%	37,80%	22,20%	22,20%
18-29	1,10%	30,40%	18,80%	18,80%	30,90%
30-44	2,60%	33,20%	25,20%	23,00%	16,10%
45-59	1,20%	34,30%	32,30%	15,10%	17,10%
60+	0,30%	35,90%	30,50%	12,20%	21,00%
Nizak st.obrazovanja	1,20%	25,50%	25,90%	16,60%	30,90%
Srednji stepen obraz.	0,60%	35,40%	27,80%	17,70%	18,50%
Visoki stepen obraz.	3,00%	39,50%	27,90%	16,30%	13,30%
Niski prihodi	0,70%	34,10%	29,20%	15,10%	21,00%
Srednji prihodi	1,30%	35,00%	29,20%	15,50%	18,90%
Visoki prihodi	1,40%	33,60%	26,20%	23,80%	15,00%
Selo	1,10%	31,60%	26,80%	14,20%	26,30%
Grad	1,40%	34,40%	27,50%	17,70%	19,10%
Pravoslavnoj (SPC)	1,00%	39,40%	24,00%	13,70%	21,90%
Pravoslavnoj (CPC)		29,90%	34,30%	23,90%	11,90%
Pravosl.bez cr.prip.	2,10%	27,80%	24,70%	29,90%	15,50%
Islamskoj	2,70%	27,90%	33,90%	15,30%	20,20%
Katoličkoj		16,70%	8,30%	50,00%	25,00%
Bez vjerske prip.		15,50%	41,40%	19,00%	24,10%
Javni sektor	2,80%	38,40%	25,10%	22,70%	10,90%
Privatni sektor	0,90%	32,40%	26,80%	20,80%	19,00%
Samozaposlen/a	1,80%	33,90%	32,10%	10,70%	21,40%
Nezap./neaktivan	0,80%	32,40%	28,40%	11,80%	26,60%
Stalni radni odnos	1,60%	35,40%	30,90%	19,40%	12,60%
Ugovor na odr.vr.	1,80%	35,20%	16,40%	22,40%	24,20%
Nezaposlen, akt.	4,80%	31,00%	21,40%	23,80%	19,00%
Nezap./neaktivan	0,60%	24,40%	26,20%	9,80%	39,00%
Penzioner/ka		37,50%	31,00%	12,50%	19,00%

Tabela 23 Ukrštanja

Sistem obrazovanja	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	8,80%	56,50%	17,30%	7,70%	9,60%
Centar	4,60%	50,60%	17,10%	9,80%	17,90%
Primorje	5,50%	43,30%	20,20%	13,90%	17,20%
Muško	5,60%	50,00%	19,80%	11,60%	13,00%
Žensko	6,00%	50,90%	16,10%	8,90%	18,10%
Crnogorac	5,70%	49,30%	16,90%	14,30%	13,80%
Srbin	3,30%	56,50%	19,00%	3,00%	18,20%
Bošnjak-Musliman	14,50%	44,40%	17,90%	11,10%	12,00%
Albanac	6,80%	29,50%	22,70%	18,20%	22,70%
18-29	5,60%	53,10%	15,10%	9,50%	16,80%
30-44	8,00%	46,00%	18,20%	15,30%	12,40%
45-59	5,20%	53,60%	17,90%	10,30%	13,10%
60+	4,70%	50,20%	19,70%	5,40%	20,00%
Nizak st.obrazovanja	6,20%	36,90%	17,30%	9,20%	30,40%
Srednji stepen obraz.	4,90%	56,20%	16,70%	10,60%	11,60%
Visoki stepen obraz.	7,80%	53,00%	21,10%	10,30%	7,80%
Niski prihodi	5,60%	46,10%	18,60%	10,80%	19,00%
Srednji prihodi	6,60%	52,20%	18,90%	10,00%	12,30%
Visoki prihodi	6,60%	51,60%	19,70%	11,70%	10,30%
Selo	9,00%	48,70%	11,60%	11,10%	19,60%
Grad	5,20%	50,90%	19,40%	9,90%	14,70%
Pravoslavnoj (SPC)	3,90%	54,00%	17,00%	6,90%	18,20%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	54,50%	21,20%	15,20%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.	6,20%	48,50%	18,60%	17,50%	9,30%
Islamskoj	12,70%	43,10%	17,10%	11,60%	15,50%
Katoličkoj	8,30%	33,30%	8,30%	33,30%	16,70%
Bez vjerske prip.	6,90%	41,40%	25,90%	15,50%	10,30%
Javni sektor	7,60%	52,10%	21,80%	11,40%	7,10%
Privatni sektor	6,00%	52,20%	18,50%	11,00%	12,20%
Samozaposlen/a	1,80%	41,10%	25,00%	8,90%	23,20%
Nezap./neaktivan	5,30%	49,40%	14,40%	9,10%	21,90%
Stalni radni odnos	5,60%	50,80%	23,00%	10,50%	10,10%
Ugovor na odr.vr.	7,20%	54,20%	12,70%	12,70%	13,30%
Nezaposlen, akt.	7,10%	45,20%	14,30%	23,80%	9,50%
Nezap./neaktivan	7,90%	38,80%	12,10%	8,50%	32,70%
Penzioner/ka	3,50%	56,70%	16,90%	6,50%	16,40%

Tabela 24 Ukrštanja

Javne ustanove	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	3,80%	52,30%	24,60%	7,30%	11,90%
Centar	0,80%	42,80%	20,70%	10,60%	25,10%
Primorje	7,50%	41,00%	20,90%	11,30%	19,20%
Muško	3,70%	43,70%	24,50%	11,10%	16,90%
Žensko	2,70%	46,00%	19,00%	8,70%	23,50%
Crnogorac	1,50%	43,00%	23,00%	12,70%	19,70%
Srbini	3,60%	49,00%	18,50%	6,30%	22,60%
Bošnjak-Musliman	6,00%	46,20%	23,90%	11,10%	12,80%
Albanac	6,50%	32,60%	23,90%	8,70%	28,30%
18-29	3,30%	40,60%	13,30%	13,30%	29,40%
30-44	3,30%	43,80%	23,70%	10,90%	18,20%
45-59	2,80%	46,40%	27,60%	8,40%	14,80%
60+	3,00%	47,60%	19,90%	8,10%	21,30%
Nizak st.obrazovanja	4,20%	37,10%	20,50%	7,30%	30,90%
Srednji stepen obraz.	2,20%	48,40%	21,50%	10,80%	17,10%
Visoki stepen obraz.	3,90%	46,40%	24,00%	10,70%	15,00%
Niski prihodi	2,00%	44,40%	23,20%	10,50%	19,90%
Srednji prihodi	3,70%	45,10%	24,90%	9,20%	17,10%
Visoki prihodi	4,20%	44,90%	18,70%	10,70%	21,50%
Selo	2,10%	51,30%	18,50%	7,90%	20,10%
Grad	3,30%	43,40%	22,60%	10,40%	20,30%
Pravoslavnoj (SPC)	2,70%	48,40%	19,60%	8,20%	21,10%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	46,20%	29,20%	7,70%	15,40%
Pravosl.bez cr.prip.	2,10%	41,20%	20,60%	17,50%	18,60%
Islamskoj	6,00%	41,20%	22,50%	11,00%	19,20%
Katoličkoj	7,70%	30,80%	38,50%	7,70%	15,40%
Bez vjerske prip.		29,30%	34,50%	12,10%	24,10%
Javni sektor	4,30%	50,50%	21,90%	12,90%	10,50%
Privatni sektor	3,30%	44,00%	23,20%	10,40%	19,00%
Samozaposlen/a	1,80%	39,30%	30,40%	7,10%	21,40%
Nezap./neaktivan	2,50%	43,30%	19,40%	8,30%	26,40%
Stalni radni odnos	3,30%	46,50%	26,40%	10,00%	13,80%
Ugovor na odr.vr.	4,80%	45,80%	16,30%	12,00%	21,10%
Nezaposlen, akt.	4,80%	45,20%	19,00%	19,00%	11,90%
Nezap./neaktivan	1,20%	37,80%	12,20%	9,10%	39,60%
Penzioner/ka	2,50%	47,00%	25,00%	6,00%	19,50%

Tabela 25 Ukrštanja

Zdravstveni sistem	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	2,70%	63,10%	17,70%	8,10%	8,50%
Centar	4,00%	44,30%	20,40%	13,60%	17,80%
Primorje	2,50%	32,00%	32,00%	17,40%	16,20%
Muško	3,50%	45,20%	24,30%	15,50%	11,50%
Žensko	2,90%	47,40%	20,70%	10,90%	18,10%
Crnogorac	4,20%	43,60%	22,10%	16,40%	13,60%
Srbin	1,90%	50,70%	22,00%	8,00%	17,40%
Bošnjak-Musliman	4,20%	54,20%	18,60%	11,90%	11,00%
Albanac	2,20%	22,20%	33,30%	22,20%	20,00%
18-29	4,50%	41,90%	19,00%	14,50%	20,10%
30-44	4,00%	43,40%	23,40%	16,40%	12,80%
45-59	2,80%	52,00%	19,80%	12,70%	12,70%
60+	2,40%	46,30%	25,70%	9,80%	15,90%
Nizak st.obrazovanja	2,70%	37,10%	23,90%	11,60%	24,70%
Srednji stepen obraz.	2,40%	51,30%	20,40%	14,30%	11,60%
Visoki stepen obraz.	6,00%	45,10%	25,30%	12,40%	11,20%
Niski prihodi	2,00%	51,30%	19,00%	13,40%	14,40%
Srednji prihodi	3,90%	43,80%	26,80%	12,30%	13,10%
Visoki prihodi	3,80%	39,90%	25,40%	16,00%	15,00%
Selo	3,70%	48,70%	15,30%	18,00%	14,30%
Grad	3,10%	45,70%	24,10%	12,10%	15,10%
Pravoslavnoj (SPC)	2,60%	47,00%	22,30%	11,10%	17,00%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	57,60%	21,20%	10,60%	9,10%
Pravosl.bez cr.prip.	6,10%	39,80%	22,40%	19,40%	12,20%
Islamskoj	3,80%	48,90%	20,90%	13,70%	12,60%
Katoličkoj		16,70%	33,30%	33,30%	16,70%
Bez vjerske prip.	5,20%	36,20%	27,60%	19,00%	12,10%
Javni sektor	4,70%	45,50%	23,20%	14,20%	12,30%
Privatni sektor	2,40%	45,20%	25,00%	15,20%	12,20%
Samozaposlen/a	3,60%	50,00%	21,40%	14,30%	10,70%
Nezap./neaktivan	3,00%	46,90%	20,20%	10,80%	19,10%
Stalni radni odnos	3,50%	47,00%	25,00%	14,50%	10,00%
Ugovor na odr.vr.	3,00%	44,60%	21,10%	15,10%	16,30%
Nezaposlen, akt.	2,40%	46,30%	22,00%	17,10%	12,20%
Nezap./neaktivan	2,40%	42,10%	18,90%	8,50%	28,00%
Penzioner/ka	3,50%	50,00%	21,00%	11,50%	14,00%

Tabela 26 Ukrštanja

Sistem socijalnog osiguranja	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	1,20%	47,70%	26,50%	8,80%	15,80%
Centar	0,60%	28,90%	23,40%	15,80%	31,30%
Primorje	4,60%	26,80%	30,50%	12,60%	25,50%
Muško	1,90%	35,00%	25,50%	15,40%	22,20%
Žensko	1,40%	31,80%	26,20%	11,10%	29,50%
Crnogorac	1,50%	29,60%	26,30%	16,90%	25,70%
Srbin	1,60%	38,50%	24,20%	7,70%	28,00%
Bošnjak-Musliman	0,80%	39,00%	31,40%	10,20%	18,60%
Albanac	4,40%	15,60%	24,40%	22,20%	33,30%
18-29	2,80%	22,90%	19,00%	14,00%	41,30%
30-44	1,80%	38,70%	26,30%	15,00%	18,20%
45-59	0,80%	34,30%	32,30%	12,40%	20,30%
60+	1,40%	33,90%	24,40%	11,90%	28,50%
Nizak st.obrazovanja	1,50%	25,90%	24,30%	13,50%	34,70%
Srednji stepen obraz.	2,20%	35,60%	26,70%	12,60%	23,00%
Visoki stepen obraz.	0,40%	37,10%	25,40%	14,20%	22,80%
Niski prihodi	0,70%	36,10%	28,20%	12,50%	22,60%
Srednji prihodi	1,60%	32,50%	27,80%	14,20%	23,90%
Visoki prihodi	2,80%	31,00%	24,90%	13,10%	28,20%
Selo	2,10%	38,80%	19,70%	12,80%	26,60%
Grad	1,40%	32,10%	27,40%	13,30%	25,80%
Pravoslavnoj (SPC)	1,50%	36,20%	24,20%	11,10%	26,90%
Pravoslavnoj (CPC)		27,30%	34,80%	15,20%	22,70%
Pravosl.bez cr.prip.	1,00%	34,40%	24,00%	17,70%	22,90%
Islamskoj	2,20%	33,00%	28,00%	12,60%	24,20%
Katoličkoj		15,40%	30,80%	38,50%	15,40%
Bez vjerske prip.	1,80%	16,10%	28,60%	21,40%	32,10%
Javni sektor	3,80%	34,30%	30,00%	14,30%	17,60%
Privatni sektor	1,50%	33,90%	28,60%	14,00%	22,00%
Samozaposlen/a		33,90%	21,40%	14,30%	30,40%
Nezap./neaktivan	0,80%	32,20%	22,40%	11,60%	33,20%
Stalni radni odnos	1,90%	36,20%	30,60%	12,40%	18,90%
Ugovor na odr.vr.	3,00%	30,90%	22,40%	18,20%	25,50%
Nezaposlen, akt.		28,60%	38,10%	16,70%	16,70%
Nezap./neaktivan	1,20%	23,60%	15,20%	10,90%	49,10%
Penzioner/ka	1,00%	38,00%	24,50%	12,50%	24,00%

Tabela 27 Ukrštanja

Političke partije u Crnoj Gori	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	0,40%	24,80%	38,40%	23,30%	13,20%
Centar		10,00%	30,90%	37,10%	22,10%
Primorje	7,10%	17,90%	31,30%	20,00%	23,80%
Muško	2,90%	15,70%	34,90%	30,80%	15,70%
Žensko	0,80%	15,60%	31,00%	28,10%	24,60%
Crnogorac	0,90%	10,80%	31,60%	35,20%	21,50%
Srbin	3,00%	22,80%	29,10%	25,80%	19,20%
Bošnjak-Musliman	1,70%	12,00%	48,70%	20,50%	17,10%
Albanac	2,20%	17,80%	31,10%	22,20%	26,70%
18-29		12,30%	25,10%	34,60%	27,90%
30-44	2,20%	20,00%	36,70%	24,70%	16,40%
45-59	1,20%	15,50%	32,30%	34,70%	16,30%
60+	3,10%	13,90%	34,20%	26,10%	22,70%
Nizak st.obrazovanja	4,70%	17,80%	30,20%	18,60%	28,70%
Srednji stepen obraz.	1,00%	16,30%	32,70%	32,70%	17,30%
Visoki stepen obraz.	0,40%	12,10%	36,20%	34,10%	17,20%
Niski prihodi		14,10%	38,00%	29,80%	18,00%
Srednji prihodi	3,10%	18,90%	33,90%	26,20%	17,80%
Visoki prihodi	2,30%	12,60%	31,30%	30,40%	23,40%
Selo	1,60%	16,40%	37,00%	25,90%	19,00%
Grad	1,90%	15,60%	32,00%	30,10%	20,50%
Pravoslavnoj (SPC)	2,60%	18,80%	29,30%	27,90%	21,40%
Pravoslavnoj (CPC)		15,20%	37,90%	39,40%	7,60%
Pravosl.bez cr.prip.		8,20%	36,70%	39,80%	15,30%
Islamskoj	1,60%	13,70%	40,70%	23,10%	20,90%
Katoličkoj		8,30%	25,00%	41,70%	25,00%
Bez vjerske prip.		5,20%	34,50%	31,00%	29,30%
Javni sektor	3,30%	16,10%	36,00%	28,00%	16,60%
Privatni sektor	0,90%	18,50%	34,90%	30,40%	15,20%
Samozaposlen/a	1,80%	7,30%	36,40%	40,00%	14,50%
Nezap./neaktivan	1,50%	14,40%	29,20%	27,70%	27,20%
Stalni radni odnos	2,30%	16,80%	38,30%	29,20%	13,30%
Ugovor na odr.vr.	1,20%	16,50%	29,90%	32,90%	19,50%
Nezaposlen, akt.		14,30%	35,70%	35,70%	14,30%
Nezap./neaktivan	1,80%	10,90%	23,60%	24,80%	38,80%
Penzioner/ka	1,50%	16,50%	31,50%	28,50%	22,00%

Tabela 28 Ukrštanja

Mediji	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	0,80%	35,10%	35,50%	16,20%	12,40%
Centar	2,20%	41,20%	27,60%	12,60%	16,40%
Primorje	10,80%	37,90%	19,60%	10,00%	21,70%
Muško	5,40%	35,50%	30,00%	15,70%	13,40%
Žensko	2,50%	41,80%	25,70%	10,30%	19,60%
Crnogorac	2,00%	37,50%	27,00%	14,00%	19,50%
Srbin	5,20%	46,80%	23,40%	10,50%	14,00%
Bošnjak-Musliman	3,40%	21,40%	43,60%	17,90%	13,70%
Albanac	13,30%	31,10%	24,40%	11,10%	20,00%
18-29	1,10%	28,90%	28,30%	12,20%	29,40%
30-44	4,40%	41,60%	24,80%	17,20%	12,00%
45-59	3,60%	36,70%	30,30%	15,90%	13,50%
60+	5,80%	43,70%	27,80%	7,10%	15,60%
Nizak st.obrazovanja	5,80%	37,10%	22,80%	10,00%	24,30%
Srednji stepen obraz.	3,30%	38,10%	28,70%	15,70%	14,10%
Visoki stepen obraz.	3,00%	42,70%	31,00%	9,90%	13,40%
Niski prihodi	2,30%	35,30%	31,00%	16,00%	15,40%
Srednji prihodi	4,50%	43,70%	25,50%	12,90%	13,40%
Visoki prihodi	6,10%	40,20%	32,70%	7,00%	14,00%
Selo	4,20%	33,90%	32,80%	13,80%	15,30%
Grad	3,90%	40,00%	26,40%	12,70%	17,00%
Pravoslavnoj (SPC)	4,10%	46,10%	24,10%	10,40%	15,20%
Pravoslavnoj (CPC)		33,30%	30,30%	15,20%	21,20%
Pravosl.bez cr.prip.	3,10%	37,10%	24,70%	17,50%	17,50%
Islamskoj	4,90%	24,20%	37,90%	15,40%	17,60%
Katoličkoj	23,10%	30,80%	30,80%	7,70%	7,70%
Bez vjerske prip.		20,70%	32,80%	22,40%	24,10%
Javni sektor	4,30%	43,10%	30,80%	13,70%	8,10%
Privatni sektor	4,20%	36,30%	29,80%	15,50%	14,30%
Samozaposlen/a	3,60%	25,00%	41,10%	14,30%	16,10%
Nezap./neaktivan	3,50%	40,80%	22,20%	10,10%	23,40%
Stalni radni odnos	4,70%	38,30%	32,40%	14,60%	10,10%
Ugovor na odr.vr.	2,40%	38,20%	28,50%	14,50%	16,40%
Nezaposlen, akt.	4,90%	29,30%	24,40%	24,40%	17,10%
Nezap./neaktivan	1,20%	32,70%	20,00%	9,70%	36,40%
Penzioner/ka	5,50%	47,30%	24,40%	8,50%	14,40%

Tabela 29 Ukrštanja

Crkva/religijska konfesija	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	13,10%	29,00%	16,60%	16,20%	25,10%
Centar	15,70%	43,00%	10,80%	11,00%	19,50%
Primorje	33,50%	21,80%	7,50%	5,00%	32,20%
Muško	21,20%	34,40%	11,80%	12,80%	19,80%
Žensko	17,50%	34,20%	11,10%	9,10%	28,00%
Crnogorac	16,90%	27,00%	14,50%	14,00%	27,60%
Srbin	30,80%	54,70%	4,10%	1,60%	8,80%
Bošnjak-Musliman	3,40%	13,60%	19,50%	26,30%	37,30%
Albanac	2,20%	4,40%	20,00%	13,30%	60,00%
18-29	22,30%	25,70%	11,20%	8,40%	32,40%
30-44	18,20%	36,00%	9,80%	14,90%	21,10%
45-59	21,90%	33,90%	11,60%	10,80%	21,90%
60+	16,20%	38,20%	12,80%	9,10%	23,60%
Nizak st.obraz.	20,80%	29,70%	9,70%	10,40%	29,30%
Srednji stepen obraz.	21,90%	36,40%	11,00%	9,30%	21,50%
Visoki stepen obraz.	12,10%	34,50%	14,20%	15,50%	23,70%
Niski prihodi	14,40%	36,60%	14,70%	13,40%	20,90%
Srednji prihodi	22,80%	34,60%	11,50%	9,40%	21,50%
Visoki prihodi	22,10%	31,50%	9,90%	9,90%	26,80%
Selo	17,60%	30,30%	8,00%	14,90%	29,30%
Grad	19,70%	35,30%	12,20%	10,00%	22,80%
Pravoslavnoj (SPC)	30,70%	47,90%	5,80%	2,40%	13,20%
Pravoslavnoj (CPC)	3,00%	22,70%	21,20%	27,30%	25,80%
Pravosl.bez cr.prip.	3,10%	22,40%	24,50%	17,30%	32,70%
Islamskoj	2,70%	9,80%	19,10%	21,30%	47,00%
Katoličkoj		16,70%		16,70%	66,70%
Bez vjerske prip.	7,00%	12,30%	14,00%	33,30%	33,30%
Javni sektor	27,10%	30,50%	10,50%	14,30%	17,60%
Privatni sektor	21,70%	31,50%	12,80%	11,90%	22,30%
Samozaposlen/a	25,00%	33,90%	12,50%	8,90%	19,60%
Nezap./neaktivan	12,30%	38,80%	10,60%	8,80%	29,50%
Stalni radni odnos	24,10%	33,00%	11,00%	12,90%	19,00%
Ugovor na odr.vr.	21,70%	29,50%	14,50%	11,40%	22,90%
Nezaposlen, akt.	19,00%	26,20%	11,90%	11,90%	31,00%
Nezap./neaktivan	12,70%	33,90%	7,90%	5,50%	40,00%
Penzioner/ka	13,00%	43,00%	12,50%	10,50%	21,00%

Tabela 30 Ukrštanja

Vojska Crne Gore	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	4,20%	48,60%	18,10%	5,80%	23,20%
Centar	8,60%	50,40%	17,30%	6,80%	16,90%
Primorje	4,20%	33,50%	20,90%	15,10%	26,40%
Muško	7,60%	47,00%	20,40%	9,30%	15,70%
Žensko	5,00%	44,90%	16,70%	7,80%	25,60%
Crnogorac	7,20%	39,70%	18,90%	11,40%	22,80%
Srbin	5,80%	59,20%	16,50%	2,80%	15,70%
Bošnjak-Musliman	4,30%	39,30%	19,70%	10,30%	26,50%
Albanac	6,80%	18,20%	29,50%	15,90%	29,50%
18-29	9,60%	43,30%	13,50%	6,70%	27,00%
30-44	9,20%	41,80%	19,40%	11,70%	17,90%
45-59	2,00%	53,80%	18,30%	8,40%	17,50%
60+	5,40%	44,60%	20,60%	6,80%	22,60%
Nizak st.obrazovanja	3,90%	32,80%	22,40%	8,50%	32,40%
Srednji stepen obraz.	7,50%	50,30%	15,30%	7,50%	19,40%
Visoki stepen obraz.	6,50%	50,90%	20,70%	10,80%	11,20%
Niski prihodi	7,50%	46,10%	18,00%	6,50%	21,90%
Srednji prihodi	5,80%	47,10%	20,90%	9,20%	17,00%
Visoki prihodi	8,00%	44,60%	19,20%	12,20%	16,00%
Selo	7,40%	45,70%	14,40%	6,40%	26,10%
Grad	6,20%	45,90%	19,40%	9,00%	19,60%
Pravoslavnoj (SPC)	7,40%	53,30%	15,70%	6,20%	17,40%
Pravoslavnoj (CPC)	6,10%	40,90%	21,20%	12,10%	19,70%
Pravosl.bez cr.prip.	8,20%	35,70%	26,50%	12,20%	17,30%
Islamskoj	4,40%	34,30%	21,00%	10,50%	29,80%
Katoličkoj		38,50%		30,80%	30,80%
Bez vjerske prip.	1,80%	31,60%	24,60%	10,50%	31,60%
Javni sektor	7,10%	47,40%	20,90%	14,20%	10,40%
Privatni sektor	7,80%	47,80%	20,60%	8,10%	15,80%
Samozaposlen/a	3,60%	47,30%	14,50%	9,10%	25,50%
Nezap./neaktivan	5,10%	43,40%	15,90%	5,60%	30,10%
Stalni radni odnos	5,40%	51,80%	19,70%	11,20%	11,90%
Ugovor na odr.vr.	11,50%	39,40%	21,20%	7,90%	20,00%
Nezaposlen, akt.	7,10%	35,70%	19,00%	14,30%	23,80%
Nezap./neaktivan	4,20%	37,60%	13,30%	4,20%	40,60%
Penzioner/ka	6,00%	47,30%	17,40%	5,50%	23,90%

Tabela 31 Ukrštanja

Nevladine organizacije	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	7,70%	32,00%	21,20%	20,50%	18,50%
Centar	1,80%	34,60%	20,40%	18,20%	25,00%
Primorje	9,20%	31,00%	21,30%	14,20%	24,30%
Muško	6,60%	32,00%	21,20%	21,20%	19,00%
Žensko	3,90%	34,00%	20,40%	14,60%	27,00%
Crnogorac	4,20%	33,20%	19,80%	17,80%	25,10%
Srbin	0,50%	34,90%	22,80%	20,30%	21,40%
Bošnjak-Musliman	14,50%	27,40%	19,70%	15,40%	23,10%
Albanac	26,70%	26,70%	20,00%	8,90%	17,80%
18-29	6,10%	35,60%	11,70%	12,80%	33,90%
30-44	7,30%	33,20%	20,40%	19,30%	19,70%
45-59	4,80%	31,20%	21,60%	25,60%	16,80%
60+	2,70%	32,90%	25,80%	13,20%	25,40%
Nizak st.obrazovanja	6,60%	23,90%	24,70%	12,00%	32,80%
Srednji stepen obraz.	4,10%	32,70%	18,90%	23,20%	21,10%
Visoki stepen obraz.	6,00%	43,50%	20,70%	12,50%	17,20%
Niski prihodi	2,30%	27,80%	26,10%	18,30%	25,50%
Srednji prihodi	7,10%	33,90%	22,40%	17,60%	18,90%
Visoki prihodi	6,50%	37,90%	16,80%	19,20%	19,60%
Selo	5,80%	30,70%	17,50%	18,50%	27,50%
Grad	4,90%	33,50%	21,60%	17,80%	22,20%
Pravoslavnoj (SPC)	2,40%	35,10%	21,40%	19,70%	21,40%
Pravoslavnoj (CPC)	1,50%	43,10%	21,50%	13,80%	20,00%
Pravosl.bez cr.prip.	4,10%	36,10%	21,60%	10,30%	27,80%
Islamskoj	17,10%	25,40%	18,20%	16,00%	23,20%
Katoličkoj	8,30%	41,70%	8,30%	16,70%	25,00%
Bez vjerske prip.	1,70%	19,00%	22,40%	20,70%	36,20%
Javni sektor	5,70%	34,90%	21,20%	24,10%	14,20%
Privatni sektor	8,00%	32,10%	19,30%	20,50%	19,90%
Samozaposlen/a	5,50%	25,50%	20,00%	25,50%	23,60%
Nezap./neaktivan	2,50%	33,80%	21,70%	11,30%	30,70%
Stalni radni odnos	6,50%	34,30%	22,00%	20,80%	16,40%
Ugovor na odr.vr.	8,50%	29,70%	16,40%	23,60%	21,80%
Nezaposlen, akt.	4,90%	22,00%	22,00%	24,40%	26,80%
Nezap./neaktivan	2,40%	31,50%	17,00%	11,50%	37,60%
Penzioner/ka	2,00%	36,30%	24,40%	10,40%	26,90%

Tabela 32 Ukrštanja

Delegacija EU u Crnoj Gori	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	10,40%	33,20%	19,30%	15,80%	21,20%
Centar	2,40%	46,60%	11,80%	17,50%	21,70%
Primorje	26,80%	21,30%	21,30%	12,10%	18,40%
Muško	13,80%	36,00%	16,30%	17,30%	16,70%
Žensko	7,00%	38,00%	15,90%	14,30%	24,80%
Crnogorac	9,20%	45,40%	10,50%	12,70%	22,10%
Srbini	0,50%	31,80%	24,90%	23,00%	19,70%
Bošnjak-Musliman	24,80%	24,80%	16,20%	12,00%	22,20%
Albanac	56,50%	21,70%	6,50%	2,20%	13,00%
18-29	8,40%	41,60%	12,40%	8,40%	29,20%
30-44	14,20%	39,40%	14,60%	14,60%	17,20%
45-59	10,40%	35,10%	16,30%	22,30%	15,90%
60+	7,50%	33,90%	19,30%	15,90%	23,40%
Nizak st.obrazovanja	13,10%	24,20%	16,90%	15,80%	30,00%
Srednji stepen obraz.	9,60%	35,60%	15,50%	19,30%	20,00%
Visoki stepen obraz.	8,60%	54,30%	16,40%	8,20%	12,50%
Niski prihodi	4,90%	28,20%	19,70%	22,00%	25,20%
Srednji prihodi	12,90%	38,90%	17,10%	13,40%	17,60%
Visoki prihodi	15,00%	49,10%	12,60%	13,10%	10,30%
Selo	14,30%	29,10%	12,70%	17,50%	26,50%
Grad	9,20%	38,80%	16,90%	15,40%	19,60%
Pravoslavnoj (SPC)	4,40%	35,60%	20,30%	19,30%	20,30%
Pravoslavnoj (CPC)	7,50%	56,70%	11,90%	9,00%	14,90%
Pravosl.bez cr.prip.	6,10%	59,20%	3,10%	11,20%	20,40%
Islamskoj	29,70%	23,60%	13,20%	10,40%	23,10%
Katoličkoj	38,50%	46,20%		7,70%	7,70%
Bez vjerske prip.	12,10%	31,00%	12,10%	13,80%	31,00%
Javni sektor	12,80%	39,80%	16,60%	19,00%	11,80%
Privatni sektor	13,40%	41,10%	13,40%	16,40%	15,80%
Samozaposlen/a	10,90%	23,60%	23,60%	21,80%	20,00%
Nezap./neaktivan	6,00%	34,30%	16,90%	12,80%	30,00%
Stalni radni odnos	13,60%	39,70%	15,90%	18,20%	12,60%
Ugovor na odr.vr.	11,40%	38,00%	15,70%	15,70%	19,30%
Nezaposlen, akt.	11,90%	31,00%	16,70%	19,00%	21,40%
Nezap./neaktivan	6,00%	31,90%	10,80%	11,40%	39,80%
Penzioner/ka	5,50%	36,00%	21,00%	13,50%	24,00%

Tabela 33 Ukrštanja

NATO	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	15,00%	23,10%	23,50%	18,80%	19,60%
Centar	3,40%	28,90%	15,20%	29,30%	23,20%
Primorje	24,20%	18,80%	20,40%	16,70%	20,00%
Muško	15,50%	25,80%	18,40%	24,30%	16,10%
Žensko	7,40%	24,30%	18,80%	22,90%	26,60%
Crnogorac	8,60%	34,60%	14,30%	16,00%	26,50%
Srbin	0,30%	12,90%	29,40%	40,10%	17,30%
Bošnjak-Musliman	30,20%	25,90%	11,20%	13,80%	19,00%
Albanac	75,60%	11,10%	2,20%		11,10%
18-29	8,30%	26,10%	13,90%	16,70%	35,00%
30-44	12,40%	28,50%	21,50%	19,30%	18,20%
45-59	13,10%	23,10%	17,90%	29,10%	16,70%
60+	10,80%	22,60%	19,30%	27,00%	20,30%
Nizak st.obrazovanja	13,90%	17,40%	18,90%	22,40%	27,40%
Srednji stepen obraz.	11,00%	21,70%	18,70%	29,10%	19,50%
Visoki stepen obraz.	9,40%	40,30%	18,00%	12,90%	19,30%
Niski prihodi	8,50%	17,40%	18,70%	32,80%	22,60%
Srednji prihodi	14,40%	26,00%	21,00%	21,80%	16,80%
Visoki prihodi	11,70%	36,20%	17,80%	19,20%	15,00%
Selo	14,80%	19,60%	16,40%	27,00%	22,20%
Grad	10,60%	26,20%	19,10%	22,80%	21,30%
Pravoslavnoj (SPC)	2,40%	19,00%	26,20%	31,70%	20,70%
Pravoslavnoj (CPC)	13,60%	47,00%	9,10%	6,10%	24,20%
Pravosl.bez cr.prip.	13,40%	47,40%	2,10%	15,50%	21,60%
Islamskoj	38,80%	20,80%	8,70%	12,60%	19,10%
Katoličkoj	30,80%	53,80%		7,70%	7,70%
Bez vjerske prip.	5,20%	27,60%	15,50%	15,50%	36,20%
Javni sektor	13,30%	31,80%	16,60%	25,10%	13,30%
Privatni sektor	13,40%	25,30%	21,70%	24,10%	15,50%
Samozaposlen/a	10,70%	19,60%	16,10%	28,60%	25,00%
Nezap./neaktivan	8,80%	21,90%	17,40%	21,70%	30,20%
Stalni radni odnos	14,10%	27,90%	18,80%	25,80%	13,40%
Ugovor na odr.vr.	10,20%	25,30%	22,30%	22,30%	19,90%
Nezaposlen, akt.	14,30%	19,00%	14,30%	23,80%	28,60%
Nezap./neaktivan	7,90%	21,80%	12,70%	13,30%	44,20%
Penzioner/ka	9,00%	21,90%	20,90%	27,90%	20,40%

Tabela 34 Ukrštanja

Organizacija Ujedinjenih nacija	Imam veliko povjerenje	Uglavnom imam povjerenja	Uglavnom nemam povjerenja	Uopšte nemam povjerenja	Nemam mišljenje
Sjever	11,60%	30,50%	18,50%	12,40%	27,00%
Centar	4,60%	40,70%	13,40%	11,80%	29,50%
Primorje	24,90%	24,90%	18,70%	13,30%	18,30%
Muško	15,20%	32,10%	18,30%	14,20%	20,20%
Žensko	7,60%	36,30%	13,80%	10,50%	31,80%
Crnogorac	7,90%	42,60%	10,30%	11,60%	27,50%
Srbini	2,50%	29,10%	25,80%	15,10%	27,50%
Bošnjak-Musliman	25,40%	24,60%	14,40%	11,90%	23,70%
Albanac	69,60%	13,00%	6,50%		10,90%
18-29	7,20%	33,30%	13,30%	9,40%	36,70%
30-44	14,50%	35,60%	13,50%	14,90%	21,50%
45-59	10,80%	33,90%	15,50%	15,90%	23,90%
60+	11,20%	33,90%	20,30%	8,50%	26,10%
Nizak st.obrazovanja	12,00%	25,50%	18,90%	11,20%	32,40%
Srednji stepen obraz.	10,20%	34,00%	15,10%	14,30%	26,30%
Visoki stepen obraz.	12,90%	44,80%	14,70%	9,10%	18,50%
Niski prihodi	7,90%	28,20%	19,70%	14,40%	29,80%
Srednji prihodi	13,70%	35,30%	16,60%	11,60%	22,90%
Visoki prihodi	16,40%	41,10%	13,60%	12,60%	16,40%
Selo	13,20%	33,90%	9,50%	9,50%	33,90%
Grad	10,90%	34,40%	17,50%	12,90%	24,30%
Pravoslavnoj (SPC)	4,60%	32,90%	20,70%	14,20%	27,60%
Pravoslavnoj (CPC)	7,70%	55,40%	10,80%	9,20%	16,90%
Pravosl.bez cr.prip.	10,20%	50,00%	5,10%	7,10%	27,60%
Islamskoj	34,10%	20,90%	11,00%	9,90%	24,20%
Katoličkoj	41,70%	41,70%		8,30%	8,30%
Bez vjerske prip.	6,90%	39,70%	10,30%	12,10%	31,00%
Javni sektor	15,70%	36,20%	13,80%	15,20%	19,00%
Privatni sektor	13,40%	36,00%	14,00%	14,30%	22,30%
Samozaposlen/a	10,70%	21,40%	23,20%	14,30%	30,40%
Nezap./neaktivan	7,30%	33,80%	17,90%	8,60%	32,50%
Stalni radni odnos	15,00%	36,30%	14,80%	14,80%	19,20%
Ugovor na odr.vr.	11,50%	33,30%	15,20%	13,30%	26,70%
Nezaposlen, akt.	4,80%	28,60%	16,70%	19,00%	31,00%
Nezap./neaktivan	4,20%	30,90%	12,10%	10,90%	41,80%
Penzioner/ka	10,40%	34,80%	22,40%	6,00%	26,40%

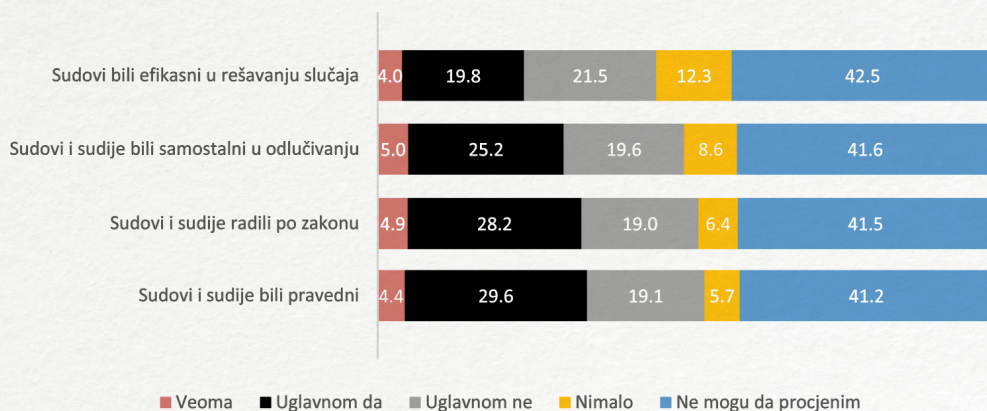
Analiza percepcije sudskog sistema pokazuje da veliki dio ispitanika nije siguran kako bi sudovi i sudije postupali u praksi, jer je najveći udio odgovora dosljedno u kategoriji „Ne mogu da procijenim“ - čak 41,2 % do 42,5 % u različitim stavkama. Ovaj visok postotak neodlučnih ili neinformisanih građana ukazuje na značajnu neizvjesnost ili nedovoljnu izloženost javnosti konkretnim iskustvima sa pravosudnim sistemom, što može biti rezultat rijetkog direktnog kontakta s postupcima ili percepcije pravosudnog rada više kao apstraktnog procesa. Među onima koji su izrazili stav, prevladava mišljenje da sudski sistem uglavnom ne bi bio pravedan, efikasan ili nezavistan. Konkretno, samo 4,4 % do 5,0 % ispitanika vjeruje da bi sudovi i sudije „veoma“ bili pravedni, radili po zakonu ili bili samostalni u odlučivanju. Iako je nešto veći broj ispitanika kazao da bi se to „uglavnom“ dogodilo (25,2 % do 29,6 %), značajan udio građana smatra da sudovi uglavnom ne bi bili pravedni ili efikasni (19,0 % do 21,5 %) ili da uopšte ne bi bili efikasni (5,7 % do 12,3 %). Posebno se izdvaja stav o efikasnosti rada sudova - samo 4,0 % ispitanika smatra da bi sud bio „veoma efikasan“, a 12,3 % smatra da uopšte ne bi bio efikasan u rješavanju slučaja. Ovakva raspodjela odgovora sugerise da, iako određeni broj građana zadržava barem umjereno povjerenje u sposobnost sudskog sistema da postupa pravedno i u skladu sa zakonom, znatan dio javnosti je skeptičan ili neodlučan kada je riječ o realnoj primjeni pravde. Visok udio neodlučnih ispitanika dodatno ukazuje na to da mnogi nemaju jasnu sliku o funkcionisanju sudova, što može biti rezultat nedostatka pouzdanih informacija, neizraženog ličnog iskustva ili percepcije pravosuđa kao zatvorenog ili nedostupnog sistema.

Tabela 35 Ocena stavova / u kojoj meri bi po Vašoj proceni, u %

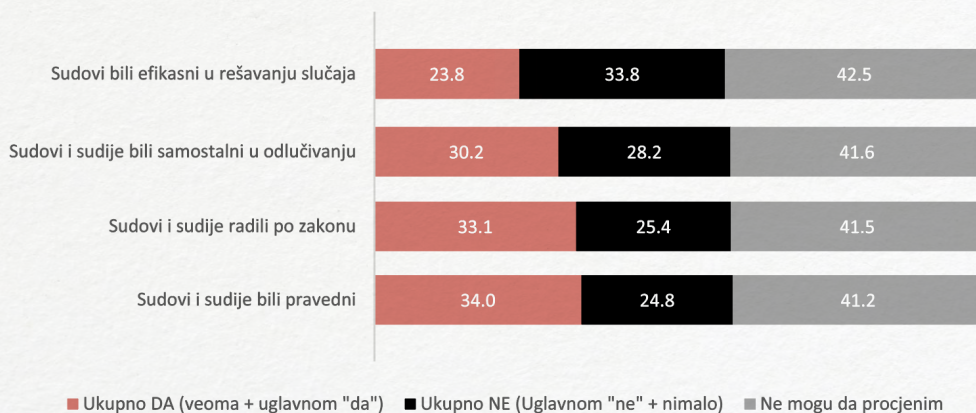
	Veoma	Uglavnom da	Uglavnom ne	Nimalo	Ne mogu da procijenim
Sudovi i sudije bili pravedni	4,4	29,6	19,1	5,7	41,2
Sudovi i sudije radili po zakonu	4,9	28,2	19,0	6,4	41,5
Sudovi i sudije bili samostalni u odlučivanju	5,0	25,2	19,6	8,6	41,6
Sudovi bili efikasni u rešavanju slučaja	4,0	19,8	21,5	12,3	42,5

U cjelini, ovi rezultati odražavaju ambivalentnu i često neodlučnu percepciju građana o pravosudnom sistemu, gdje se povjerenje sporadično pojavljuje, ali je nerijetko podjednako potisnuto visokim procentom neodlučnih ili skeptičnih odgovora. Ovakav obrazac stavova može imati značajne implikacije na povjerenje u pravdu i osjećaj pravne sigurnosti u društvu, te ukazuje na potrebu za većom transparentnošću, komunikacijom i potencijalnim reformama unutar pravosudnih institucija.

Grafikon 14 Ukoliko STE imali nedavno ILI BISTE imali neki sudski postupak, u kojoj meri bi po Vašoj proceni (ocjenite sledeće stavove) u %

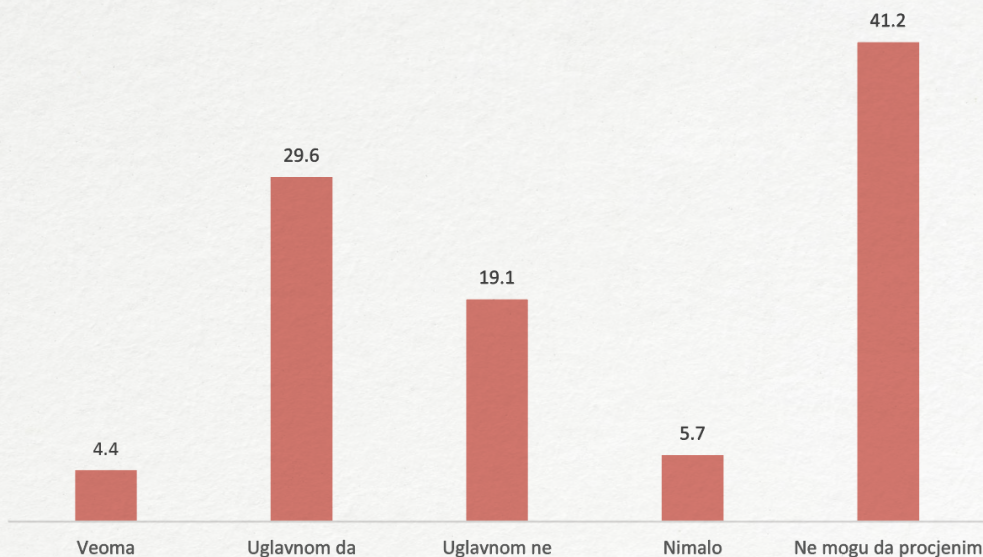
Grafikon 14.1 Ukoliko STE imali nedavno ILI BISTE imali neki sudski postupak, u kojoj meri bi po Vašoj proceni (ocjenite sledeće stavove) u %

Prikazano pojedinačno:

Kada gledamo odgovore građana na pitanje: „U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni - Sudije i sudovi bili pravedni“ jasno se uočava **visok nivo neodlučnosti**, ali i prisustvo skeptičnih stavova o pravednosti sudskog sistema u Crnoj Gori.

Grafikon 15 U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni – Sudije i sudovi bili pravedni, u %

Od ukupnog uzorka:

Samo 4,4 % ispitanika vjeruje da bi sudije i sudovi bili „**veoma**“ pravedni. Dakle, vrlo mali broj građana ima snažno povjerenje u to da bi sudski organi postupali pošteno i nepristrasno u slučaju koji se tiče njih samih.

29,6 % ispitanika kaže da bi sudovi „**uglavnom**“ bili pravedni. Ova kategorija pokazuje da je blizu trećine građana sklonije da daje relativno pozitivan, ali ipak ne čvrst odgovor, oni vide potencijal za pravedno postupanje, ali ne s punom sigurnošću.

Suprotno tome:

19,1 % ispitanika smatra da sudovi **uglavnom ne** bi bili pravedni, dok

5,7 % vjeruje da bi sudije i sudovi **uopšte ne bili pravedni**. Ove kategorije zajedno ukazuju na to da gotovo jedna četvrtina građana ima **kritički stav** prema pravosudnom sistemu i sumnja da bi on u konkretnoj situaciji pružio pravičan ishod.

Međutim, najzapaženiji dio rezultata je:

41,2 % ispitanika izjavilo je da ne mogu da procijene – dakle, gotovo **svaka druga osoba** u uzorku nije sigurna kako bi sudski organi postupili u pravednoj ili nepravednoj modi.

Ovaj veliki udio odgovora „Ne mogu da procijenim“ govori više od samih brojeva: Visok nivo neodlučnosti ukazuje da veliki broj građana nema dovoljno informacija, iskustava ili povjerenja da bi formirao konkretan stav o pravednosti sudova. To takođe sugerise da bi mnogi građani možda radije prećutali nego iznijeli stav kada nisu sigurni, što može biti posljedica osjećaja udaljenosti od pravosudnih procesa, rijetkog kontakta sa sudskim sistemom ili nepoznavanja njegovog načina rada. Ovaj obrazac može reflektovati i neodlučnost u društvu kao cjelini, ne toliko da ljudi vjeruju da sudije sistematski krše pravila, nego da jednostavno ne znaju ili nisu dovoljno informisani da bi dali jasan sud.

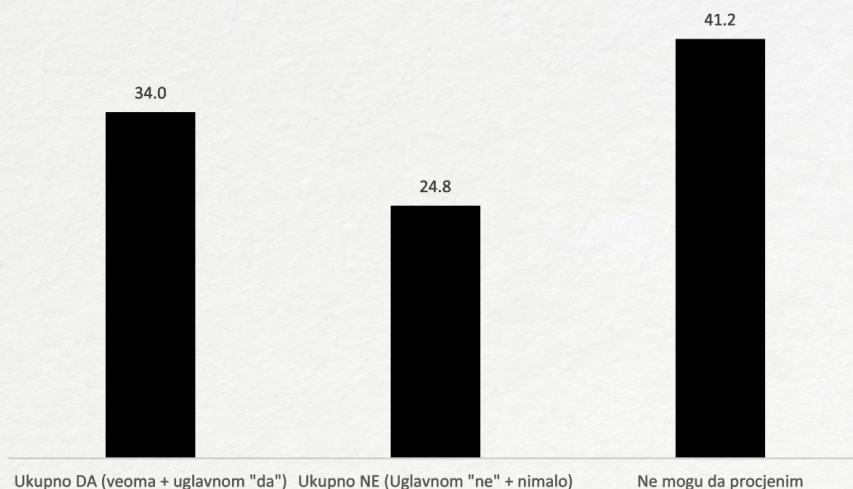
Analizirajući one koji jesu dali ocjenu:

Pozitivna procjena („veoma“ + „uglavnom da“ = 34 %) je vidno **manja** od zbirnih kritičnih i neutralnih ishoda (≈25 % negativnih odgovora + veliki udio neodlučnih).

To znači da **pozitivni stav o pravednosti sudstva nije dominantan**, niti preovlađuje u javnom mnjenju.

Dakle, čak i među onima koji imaju mišljenje, **postoji sumnja i nedostatak snažnog povjerenja** u sistem, što ukazuje na kombinaciju **neutralnih, skeptičnih i neodlučnih stavova**.

Grafikon 15.1 U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni - Sudije i sudovi bili pravedni, ukupno pozitivni, ukupno negativni odgovori, u %

Ukupno gledano, stavovi građana pokazuju:

Samo manji dio građana snažno vjeruje u pravednost sudova.

Značajan broj građana je neodlučan, što može ukazivati na nedostatak informiranosti, iskustva ili povjerenja.

Kritički stavovi nisu dominantni, ali su jasno prisutni među onima koji su odlučili dati negativniju ocjenu.

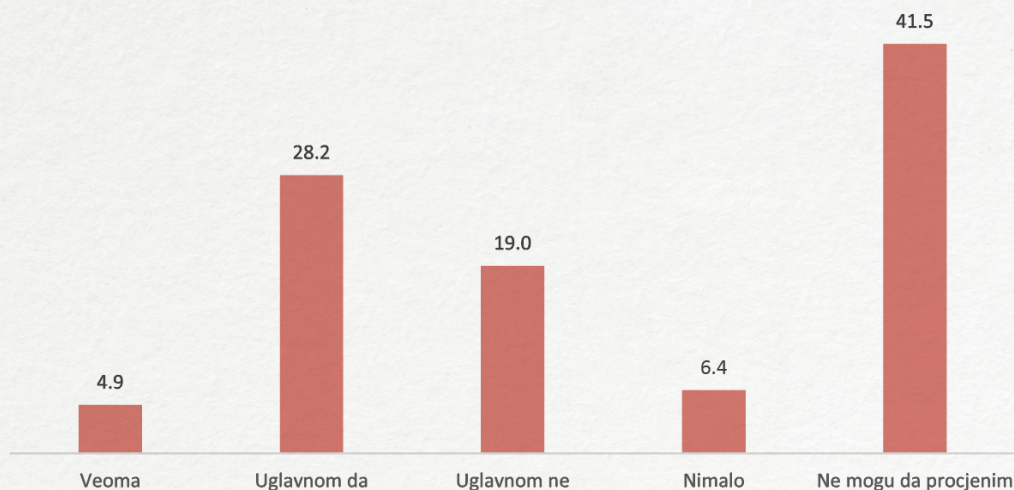
Ovaj rezultat jasno sugerise da je **percepcija pravednosti pravosudnog sistema podložna skepticizmu i neodlučnosti**, što predstavlja značajan izazov za legitimitet pravosudnih institucija i ukazuje na potrebu za jačanjem povjerenja kroz transparentnost, komunikaciju i pristupačniju informiranost javnosti.

Kada se ispitanicima postavi pitanje o tome **da li bi sudovi i sudije radili po zakonu**, gotovo ista dinamika stavova se ponavlja, ali sa suptilnim razlikama koje otkrivaju dodatne dimenzije percepcije pravosudnog sistema.

Samo 4,9 % ispitanika vjeruje da bi sudovi i sudije *veoma* dosljedno radili po zakonu - to je vrlo mali udio i pokazuje da tek neznatan broj građana ima snažno povjerenje u zakonsku pravednost i dosljednost sudskih odluka.

28,2 % ispitanika smatra da bi sudovi *uglavnom* radili po zakonu - dakle, oko trećina ispitanika ima donekle pozitivan stav, ali ni on nije snažan niti nepodijeljen. Ova kategorija pokazuje **blagi optimizam dobrim namjerama ili zakoni-toj orijentaciji sistema**, ali bez pune sigurnosti.

Grafikon 16 U kojoj mjeri bi po Vašoj proceni - Sudije i sudovi radili po zakonu, u %

S druge strane, u negativnim procjenama:

19,0 % smatra da sudovi uglavnom ne bi radili po zakonu, dok **6,4 %** vjeruje da sudovi uopšte ne bi radili po zakonu.

Zajedno, ove dvije kategorije ukazuju na **oko 25 % ispitanika** koji smatraju da bi sudski sistem bio neposlušan zakonskim standardima ili nedosljedan u njihovom provođenju.

Međutim, najznačajniji segment je:

41,5 % ispitanika se izjasnilo da ne može da procijeni - gotovo svaka druga osoba u uzorku.

Ovaj veliki udio odgovora „Ne mogu da procijenim“ sugerije:

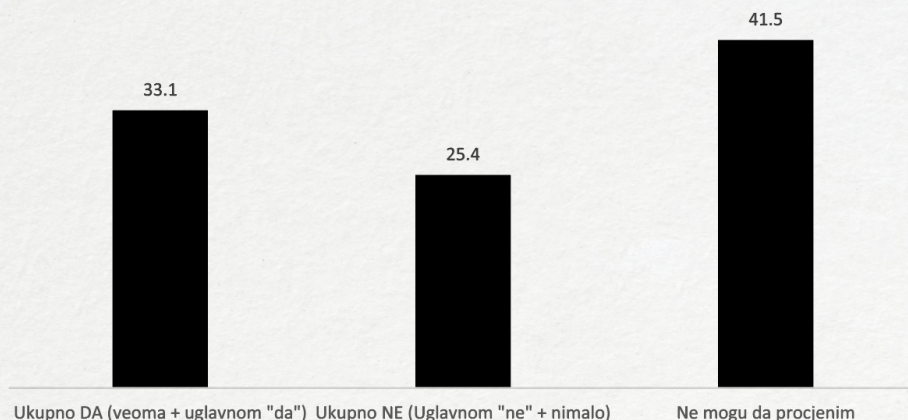
Nepoznatost ili distanciranost javnosti od pravnog sistema: Veliki broj građana očigledno nema dovoljno informacija, neposrednih iskustava ili znanja kako bi procijenio da li bi sudovi i sudije postupali u skladu sa zakonom. Ovaj visok udio neodlučnih često reflektuje **nedostatak osjećaja prisutnosti pravosudnog sistema u svakodnevnom životu** prosječnog građanina.

Neutralnost stavova prije nego oštra kritika: Za razliku od pitanja o efikasnosti ili pravednosti - gdje su negativne procjene bile izraženije, ovdje je relativno veći udio ispitanika spreman da prizna neodlučnost, umjesto da odmah zauzme kritički ili pozitivan stav. To ukazuje na to da mnogi ne žele da *pretpostave* nelegalno ponašanje sudija, nego jednostavno ne misle da imaju dovoljno podataka da to prosude.

Blagi optimizam kod onih koji izraze stav: Kada građani daju konkretan odgovor, više njih bira „uglavnom da“ nego „uglavnom ne“. To znači da među odlučnijim ispitanicima prevladava ideja da sudovi, u većini slučajeva, rade po zakonu, ali bez čvrstog uvjerenja ili snažnog povjerenja.

Ovaj obrazac stavova ukazuje na **umjerenu ili ograničenu vjeru u zakonsku dosljednost pravosudnih institucija**, ali još značajnije na **nedostatak informisanosti ili jasnog iskustva građana s pravosudnim postupcima**. Situacije u kojima građani rijetko dolaze u kontakt sa sudskim procesima ili nemaju povratnu informaciju o konkretnim ishodima mogu stvoriti osjećaj da pravda funkcioniše **u nekoj apstraktnoj sferi** o kojoj se ne zna dovoljno, ali se i ne želi tvrditi da je sistem nelegalan - jednostavno zato što nemaju dovoljno podataka. Ovakav obrazac ukazuje da je: **Percepcija pravosudnog sistema više neodlučna nego otvoreno negativna**, građani pokazuju određeni stepen *pretpostavke zakonitosti*, ali bez čvrste potvrde, povjerenje u zakonsko ponašanje pravosudnih organa nije snažno izraženo.

Grafikon 16.1 U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni - Sudije i sudovi radili po zakonu, ukupno pozitivni, ukupno negativni odgovori, u %

Ukupno gledano, rezultati ukazuju na to da:

Pravosudni sistem nije percipiran kao uzorno zakonit ili potpuno nepouzdan;

Većina javnog mnjenja ne zna kako bi ga procijenila, što sugerise na potrebu za unaprijeđenom komunikacijom i transparentnošću;

Oni koji imaju stav više vjeruju da sudovi rade po zakonu „*uglavnom*“, nego što misle da to ne rade.

Takva raspodjela stavova oslikava **neutralno-skeptičku poziciju javnosti**, u kojoj građani ne žele pretpostaviti nelegalnost, ali ni dovoljno snažno potvrditi da je pravda uvijek primijenjena dosljedno i u skladu sa zakonom.

Pitanje o *samostalnosti sudija i sudova* dodiruje jednu od najosjetljivijih komponenti pravosudnog sistema - nezavisnost u odlučivanju bez uticaja politike, medija ili drugih faktora. Odgovori građana na ovo pitanje otvaraju značajan pogled na to kako javnost doživljava ovaj ključni princip pravde.

Samo 5,0 % ispitanika vjeruje da bi sudovi *veoma* bili samostalni u odlučivanju. Ovaj vrlo nizak procenat ukazuje da tek vrlo mali broj građana ima snažno povjerenje da bi sudska vlast u Crnoj Gori zaista bila potpuno nezavisna u svom radu.

25,2 % smatra da bi sudovi *uglavnom* bili samostalni. Ovaj rezultat sugerise da oko četvrtine ispitanika, iako ne s velikim optimizmom, daje relativno pozitivnu procjenu - **očekuju da sudovi u većini slučajeva mogu sami donositi odluke, ali bez apsolutnog povjerenja.**

S druge strane, negativne procjene:

19,6 % ispitanika smatra da sudovi uglavnom ne bili samostalni, a

8,6 % vjeruje da uopšte ne bi bili samostalni. To znači da oko 28 % ispitanika ima razmjerno negativnu percepciju o nezavisnosti sudskog sistema, izražavajući sumnju da bi sudije donosile odluke nezavisno od spoljašnjih pritisaka ili uticaja.

Međutim, najzapaženiji dio odgovora je: 41,6 % ispitanika kaže da ne može da procijeni.

Grafikon 17 U kojoj mjeri bi po Vašoj proceni - Sudovi i sudije bili samostalni u odlučivanju, u %

Ovaj veliki udio odgovora „Ne mogu da procijenim“ govori nam da visoka neodlučnost može značiti i nedostatak iskustva ili informacija. Više od 40 % ispitanika ne osjeća da ima dovoljno podataka ili iskustava da procijeni u kojoj mjeri sudska vlast može biti samostalna. Ovo ukazuje na osjećaj distanciranosti javnosti od pravosudnih procesa - mnogi građani teško mogu artikulirati mišljenje o nečemu što nisu vidjeli ili doživjeli iz prve ruke.

Neutralna percepcija prije izričitog stava: Veliki broj neodlučnih često znači da ljudi nisu spremni pretpostaviti dominaciju politike nad sudovima bez jasnih dokaza, ali isto tako nisu spremni tvrditi da sudovi zaista djeluju nezavisno. Drugim riječima, nedostatak snažnog iskustva ili saznanja rezultira neutralnim stavom prije nego negativnim.

Među onima koji imaju stav, ipak više pozitivnih nego negativnih odgovora. Ako posmatramo samo one koji su izrazili konkretan stav (veoma + uglavnom da = 30,2 %), taj udio je veći od zbirnih negativnih (“uglavnom ne” + “nimalo” = 28,2 %). Iako razlika nije velika, ona ukazuje da oni koji znaju da se izjasne blago sklonije vjeruju da sudovi mogu biti samostalni nego da ne mogu. Međutim, taj optimizam je blag i ne dominira snažno: prevalencija neodlučnih stavova ukazuje da percepcija nije konsenzualna i da povjerenje nije snažno.

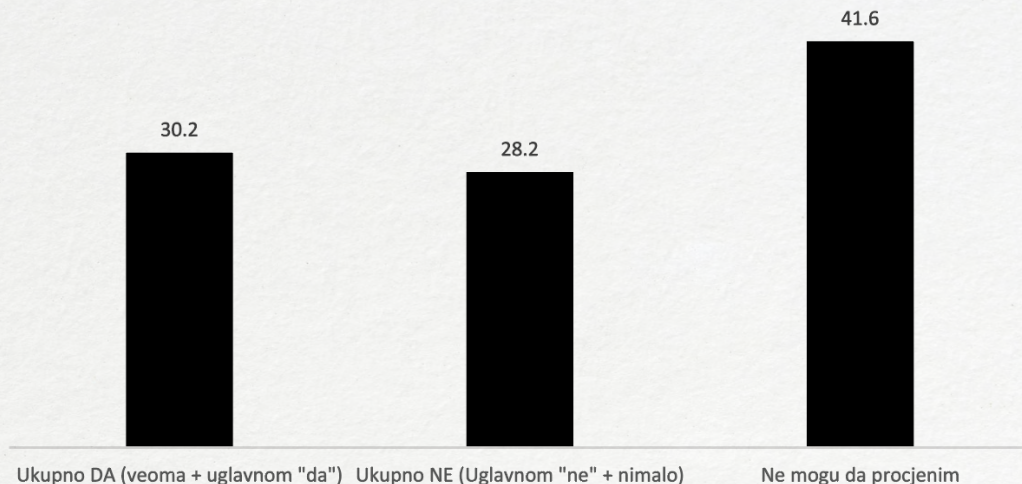
Samostalnost sudija je temeljna komponenta vladavine prava. Ako građani nisu uvjereni da sudovi neće biti pod uticajem politike, moćnih aktera ili pritisaka ili jednostavno ne mogu procijeniti da li bi sudije bile samostalne to može imati višestruke posljedice:

Smanjeno povjerenje u pravne odluke - udio neodlučnih i skeptičnih ispitanika može dovesti do opšteg osjećaja nesigurnosti u zakonitost sudskih odluka, posebno u slučajevima koji se tiču interesa građana.

Percepcija sistema kao netransparentnog: Ako mnogi ne znaju kako funkcioniše sudska samostalnost, to može biti znak da javnost nema adekvatnu informaciju ili percepciju o tome kako sudovi zaista djeluju.

Uticaj vanjskih faktora: Visok udio negativnih i neodlučnih stavova može biti refleksija opšteg osjećaja građana da institucije nisu daleko od uticaja politike, medija ili korporativnih interesa, barem u percepciji javnosti.

Grafikon 17.1 U kojoj mjeri bi po Vašoj proceni - Sudovi i sudije bili samostalni u odlučivanju, ukupno pozitivni, ukupno negativni odgovori, u %

Ukupno gledano, rezultati ove stavke pokazuju: **Slabu ili u uslovnu vjeru u potpunu samostalnost sudskog sistema; Visok stepen neodlučnosti - signal nedostatka informiranosti ili neposrednog iskustva; Blagi optimizam među odlučnijim ispitanicima**, ali bez značajne dominacije tog stava.

Ovakva distribucija ocjena ukazuje na **nejasan i fragmentiran odnos javnosti prema principu nezavisnosti sudova**. Umjesto jasnog povjerenja ili nepovjerenja, mnogo ljudi ostaje u sivoj zoni, što jasno ukazuje na potrebu za **boljom komunikacijom, priznatim standardima rada sudova i većom transparentnošću** kako bi građani mogli donositi informisane i samouvjerene procjene o toj fundamentalnoj vrijednosti pravosudnog sistema.

Na pitanje: „U kojoj mjeri bi po Vašoj proceni - Sudovi bili efikasni u rješavanju slučaja“, odgovori daju jasnu i slojevitiju sliku o percepciji **efikasnosti sudskog sistema** u Crnoj Gori - jednoj od ključnih dimenzija povjerenja građana u pravdu.

Minimalno izraženo snažno povjerenje

Samo **4,0 % ispitanika** smatra da bi sudovi *veoma* efikasno rješavali slučaj. Ovaj izuzetno nizak udio ukazuje na to da vrlo mali broj građana iskazuje snažno povjerenje u brzinu, organizaciju i operativnu sposobnost pravosudnog sistema.

Ograničeno pozitivno očekivanje

Daljih **19,8 %** ispitanika vjeruje da bi sudovi *uglavnom* bili efikasni. Ovaj odgovor, iako pozitivniji od čisto negativnih ocjena, i dalje ne predstavlja snažnu potvrdu efikasnosti već prije uslovnu ili rezervisanu procjenu.

Zajedno, manje od **25 % građana** iskazuje bilo kakav stepen povjerenja u efikasnost sudova.

Znatan negativan stav:

Negativna percepcija efikasnosti nije zanemariva:

21,5 % ispitanika smatra da sudovi *uglavnom ne* bi bili efikasni,

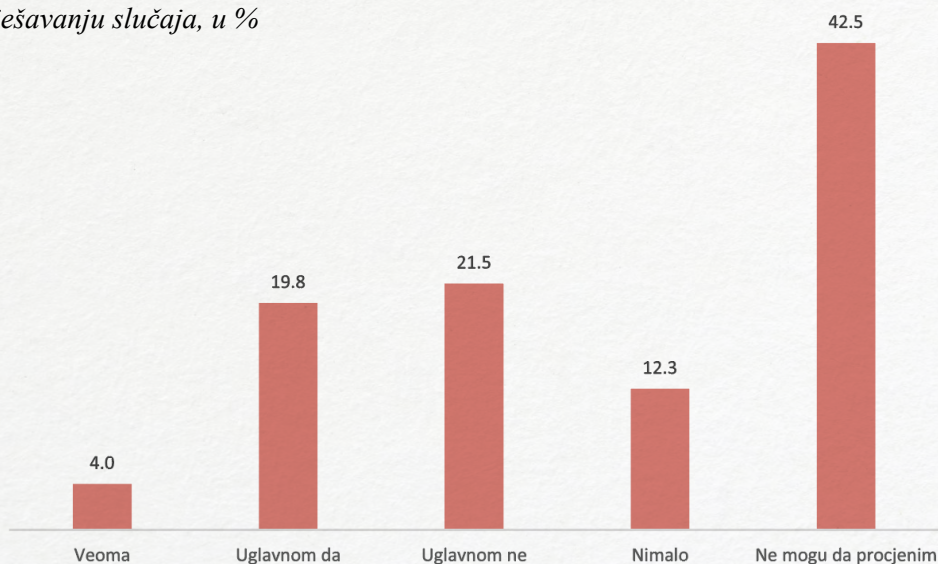
12,3 % smatra da bi sudovi *uopšte ne* bili efikasni.

Zajedno, oko **33,8 % ispitanika** ima jasno negativnu percepciju efikasnosti pravosudnog sistema, vjerujući da sudovi ne bi brzo ili adekvatno riješili slučaj.

Još izražen „neodlučni“ segment

Najzapaženiji element u ovoj distribuciji je odgovor „**Ne mogu da procijenim**“ — **42,5 %**, što predstavlja gotovo **svaku drugu osobu u uzorku**. Ovaj visok udio odražava značajan nivo neodlučnosti, nesigurnosti ili nedostatka informacija kod velikog dijela građana.

Grafikon 18 U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni – Sudovi bili efikasni u rješavanju slučaja, u %

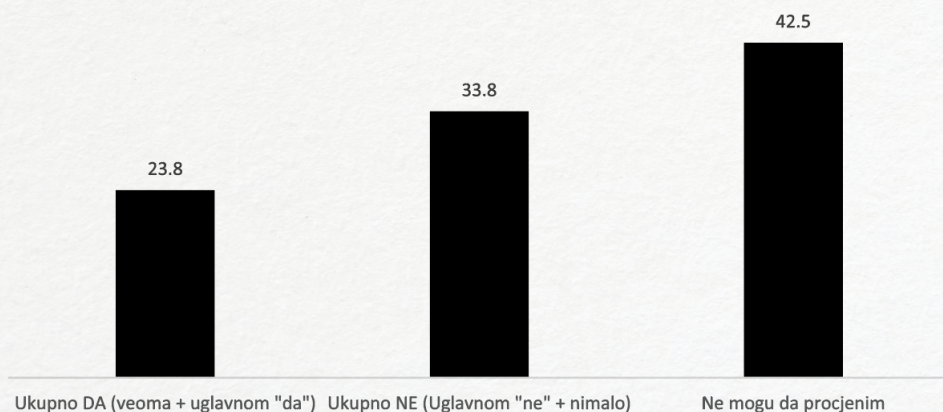
Ova kombinacija pozicija pokazuje da percepcija efikasnosti sudova po građanima **nije snažno pozitivna**, niti izrazito negativna - već je **pretežno neodlučna i rezervisana**.

Visoka neodlučnost = nedostatak iskustva ili informacija: Više od 40 % ispitanika ne zna ili ne može da ocijeni efikasnost sudova. Ovakav rezultat često se javlja kada ljudi **nemaju dovoljno direktnog kontakta sa sudskim procesima** ili nemaju jasnu sliku kako pravosudni sistem funkcioniše u praksi. To znači da građani možda **nemaju dovoljno iskustva, znanja ili povjerenja** koji bi im omogućili da formiraju jasan stav o efikasnosti sudskih procedura.

Neutralnost prije nego odlučna ocjena: Umjesto otvorene kritike ili snažnog povjerenja, mnogi građani biraju *neutralnu opciju*, što implicira da ne žele donositi zaključke u odsustvu jasnih informacija ili iskustava. To sugerise da **shvaćanje efikasnosti sudova u javnosti nije ni visoko** (u smislu povjerenja), ali ni **radikalno negativno** - već **neodlučno i oprezno**.

Negativne ocjene ukazuju na skepticizam: Negativne ocjene od oko 33,8 % ukazuju da je **biti skeptičan prema efikasnosti** relativno česta pojava, ponajviše među onima koji su već upoznati s radom sistema ili su skloni kritičkom pogledu. Ovakav skepticizam može biti posljedica percepcije dugotrajnih sudskih postupaka, sporosti u donošenju odluka ili uopštenog osjećaja da su pravosudne procedure kompleksne i tromе.

Grafikon 18.1 U kojoj mjeri bi po Vašoj procjeni - Sudovi bili efikasni u rješavanju slučaja, ukupno pozitivni, ukupno negativni odgovori, u %

Sveukupno, rezultati ukazuju na to da:

Efikasnost sudova u rješavanju slučajeva nije percipirana snažno pozitivno.

Većina ispitanika - gotovo polovina - ne može dati konkretan sud, što ukazuje na visok nivo neinformiranosti ili društvene distance od pravosudnih procesa.

Među onima koji izraze stav postoji veći udio skeptičnih (negativnih) procjena nego snažno pozitivnih.

Takva raspodjela stavova ukazuje na potrebu da se radi na **jasnijem informisanju građana o sudskim procesima, povećanju transparentnosti i unapređenju efikasnosti rada sudova**, kako bi javnost mogla formirati informisanije i samopouzdanije stavove o njihovoj sposobnosti da blagovremeno i kvalitetno riješe slučajeve.

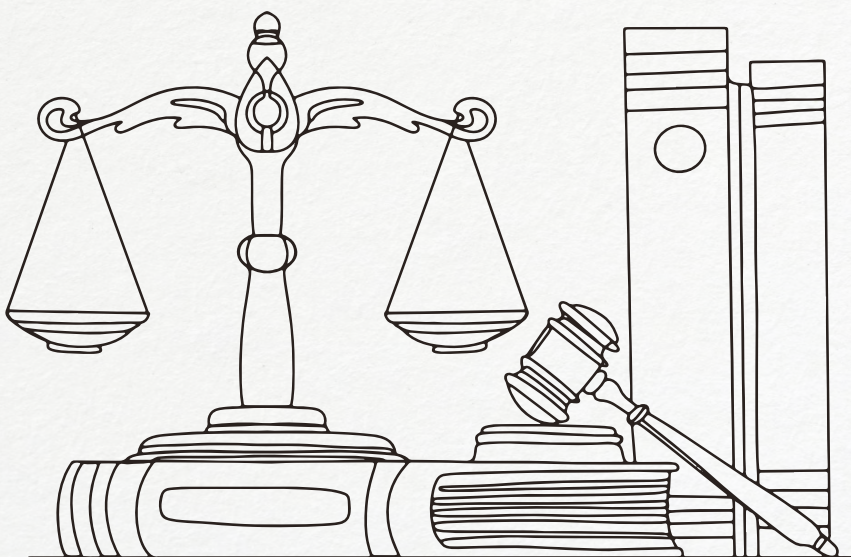

Tabela 36 Ukrštanja

Sudovi i sudije bili pravedni	Veoma	Uglavnom da	Uglavnom ne	Nimalo	Ne mogu da procijenim
Sjever	5,1%	44,3%	26,4%	4,1%	20,3%
Centar	5,6%	16,6%	14,4%	6,9%	56,5%
Primorje	1,2%	36,5%	18,9%	5,3%	38,1%
Muško	3,8%	35,2%	22,9%	8,8%	29,4%
Žensko	4,9%	24,6%	15,7%	3,0%	51,8%
Crnogorac	4,1%	22,6%	18,6%	7,7%	47,1%
Srbin	4,7%	36,9%	19,6%	3,4%	35,5%
Bošnjak-Musliman	4,6%	36,2%	20,8%	4,6%	33,8%
Albanac		20,8%	17,0%	9,4%	52,8%
18-29	2,4%	26,6%	20,1%	8,9%	42,0%
30-44	4,5%	35,6%	18,2%	3,0%	38,6%
45-59	4,6%	34,4%	24,5%	4,1%	32,4%
60+	5,2%	23,0%	15,2%	7,3%	49,4%
Nizak st.obrazovanja	3,2%	30,4%	17,5%	6,5%	42,4%
Srednji stepen obraz.	5,0%	26,6%	18,0%	6,1%	44,2%
Visoki stepen obraz.	4,5%	35,3%	23,1%	4,1%	33,0%
Niski prihodi	6,0%	28,0%	17,0%	3,8%	45,1%
Srednji prihodi	5,1%	29,7%	21,1%	4,6%	39,4%
Visoki prihodi	1,7%	33,2%	20,9%	8,6%	35,5%
Selo	4,8%	38,5%	13,4%	3,2%	40,1%
Grad	4,3%	27,6%	20,3%	6,4%	41,4%
Pravoslavnoj (SPC)	4,6%	31,0%	17,7%	4,0%	42,7%
Pravoslavnoj (CPC)	3,2%	27,7%	29,8%	8,5%	30,9%
Pravosl.bez cr.prip.	6,5%	16,1%	16,1%	11,8%	49,5%
Islamskoj	3,7%	31,6%	19,5%	6,3%	38,9%
Katoličkoj		72,7%	27,3%		
Bez vjerske prip.	3,1%	25,0%	15,6%	12,5%	43,8%
Javni sektor	4,5%	41,8%	20,9%	4,1%	28,6%
Privatni sektor	2,1%	34,2%	23,6%	4,2%	35,9%
Samozaposlen/a	2,9%	40,0%	34,3%		22,9%
Nezap./neaktivan	5,8%	20,4%	14,2%	7,5%	52,0%
Stalni radni odnos	2,3%	41,6%	21,6%	4,1%	30,3%
Ugovor na odr.vr.	5,7%	26,2%	25,5%	4,3%	38,3%
Nezaposlen, akt.	6,9%	10,3%	22,4%	6,9%	53,4%
Nezap./neaktivan	2,9%	25,7%	8,2%	7,0%	56,1%
Penzioner/ka	6,9%	19,8%	18,2%	8,1%	47,0%

Tabela 37 Ukrštanja

Sudovi i sudije radili po zakonu	Veoma	Uglavnom da	Uglavnom ne	Nimalo	Ne mogu da procijenim
Sjever	4,7%	45,6%	25,7%	3,7%	20,3%
Centar	5,6%	18,9%	11,6%	6,9%	57,0%
Primorje	3,7%	25,1%	24,7%	8,6%	37,9%
Muško	4,0%	33,4%	22,7%	9,7%	30,3%
Žensko	5,9%	23,4%	15,7%	3,4%	51,6%
Crnogorac	4,7%	20,8%	17,8%	8,4%	48,3%
Srbini	5,3%	37,3%	18,5%	4,5%	34,5%
Bošnjak-Musliman	5,4%	34,6%	21,5%	4,6%	33,8%
Albanac		16,7%	22,2%	9,3%	51,9%
18-29	3,5%	23,5%	22,4%	7,1%	43,5%
30-44	4,9%	34,3%	15,5%	6,0%	39,2%
45-59	3,3%	33,1%	25,6%	5,4%	32,6%
60+	6,9%	22,1%	15,1%	7,3%	48,6%
Nizak st.obrazovanja	5,2%	28,3%	15,3%	7,8%	43,3%
Srednji stepen obraz.	5,3%	24,4%	20,4%	6,1%	43,9%
Visoki stepen obraz.	4,1%	36,2%	20,8%	5,0%	33,9%
Niski prihodi	5,5%	27,9%	17,3%	3,8%	45,5%
Srednji prihodi	7,4%	30,3%	18,9%	5,1%	38,3%
Visoki prihodi	2,9%	28,1%	22,6%	10,3%	36,1%
Selo	4,3%	35,3%	17,6%	2,1%	40,6%
Grad	5,0%	26,6%	19,3%	7,3%	41,7%
Pravoslavnoj (SPC)	5,5%	29,9%	17,4%	5,0%	42,2%
Pravoslavnoj (CPC)	3,2%	24,5%	30,9%	10,6%	30,9%
Pravosl.bez cr.prip.	6,5%	16,1%	10,8%	9,7%	57,0%
Islamskoj	3,7%	29,5%	21,1%	6,3%	39,5%
Katoličkoj		45,5%	54,5%		
Bez vjerske prip.	3,1%	28,1%	18,8%	12,5%	37,5%
Javni sektor	4,1%	39,4%	23,1%	5,9%	27,6%
Privatni sektor	3,2%	30,9%	22,1%	6,0%	37,9%
Samozaposlen/a	2,9%	31,4%	42,9%		22,9%
Nezap./neaktivan	6,5%	21,1%	13,5%	7,3%	51,6%
Stalni radni odnos	2,3%	37,9%	23,8%	5,6%	30,3%
Ugovor na odr.vr.	6,4%	25,7%	20,7%	5,7%	41,4%
Nezaposlen, akt.	6,8%	10,2%	27,1%	8,5%	47,5%
Nezap./neaktivan	2,9%	24,6%	9,9%	5,8%	56,7%
Penzioner/ka	9,3%	21,1%	14,2%	8,1%	47,4%

Tabela 38 Ukrštanja

Sudovi i sudije bili samostalni u odlučivanju	Veoma	Uglavnom da	Uglavnom ne	Nimalo	Ne mogu da procijenim
Sjever	4,4%	44,8%	27,6%	3,7%	19,5%
Centar	6,0%	17,4%	11,2%	8,2%	57,3%
Primorje	4,1%	16,0%	26,2%	15,6%	38,1%
Muško	4,4%	29,7%	24,2%	11,8%	29,9%
Žensko	5,5%	21,2%	15,5%	5,7%	52,2%
Crnogorac	4,7%	20,0%	18,0%	11,0%	46,2%
Srbin	4,8%	33,3%	19,3%	5,3%	37,3%
Bošnjak-Musliman	3,9%	31,0%	23,3%	7,0%	34,9%
Albanac	9,3%	7,4%	22,2%	11,1%	50,0%
18-29	2,4%	25,6%	18,5%	10,1%	43,5%
30-44	5,3%	32,1%	17,0%	7,2%	38,5%
45-59	4,6%	27,8%	25,3%	8,3%	34,0%
60+	6,4%	17,6%	18,2%	9,1%	48,8%
Nizak st.obrazovanja	4,2%	25,0%	19,2%	10,4%	41,2%
Srednji stepen obraz.	5,7%	21,8%	20,3%	6,9%	45,3%
Visoki stepen obraz.	4,5%	33,0%	19,0%	9,5%	33,9%
Niski prihodi	5,8%	29,4%	15,7%	4,4%	44,8%
Srednji prihodi	5,1%	27,4%	23,4%	6,3%	37,7%
Visoki prihodi	3,7%	21,8%	21,8%	15,2%	37,5%
Selo	5,3%	32,4%	18,1%	5,3%	38,8%
Grad	4,9%	23,5%	20,0%	9,4%	42,2%
Pravoslavnoj (SPC)	5,0%	27,2%	16,9%	6,9%	44,0%
Pravoslavnoj (CPC)	3,2%	25,5%	31,9%	9,6%	29,8%
Pravosl.bez cr.prip.	6,4%	18,1%	17,0%	10,6%	47,9%
Islamskoj	5,8%	24,2%	22,1%	8,4%	39,5%
Katoličkoj		16,7%	50,0%	33,3%	
Bez vjerske prip.	3,1%	18,8%	15,6%	21,9%	40,6%
Javni sektor	5,4%	35,7%	22,6%	8,6%	27,6%
Privatni sektor	3,9%	27,5%	23,9%	9,5%	35,2%
Samozaposlen/a	3,0%	33,3%	36,4%		27,3%
Nezap./neaktivan	5,8%	18,2%	14,4%	8,6%	53,0%
Stalni radni odnos	3,6%	33,8%	23,8%	9,0%	29,7%
Ugovor na odr.vr.	5,7%	24,3%	22,9%	7,9%	39,3%
Nezaposlen, akt.	6,8%	13,6%	25,4%	6,8%	47,5%
Nezap./neaktivan	2,9%	22,8%	6,4%	8,2%	59,6%
Penzioner/ka	7,7%	16,3%	18,7%	9,3%	48,0%

Tabela 39 Ukrštanja

Sudovi bili efikasni u rešavanju slučaja	Veoma	Uglavnom da	Uglavnom ne	Nimalo	Ne mogu da procijenim
Sjever	4,1%	30,2%	35,9%	10,2%	19,7%
Centar	5,6%	15,3%	9,9%	10,3%	58,8%
Primorje	0,8%	15,6%	25,8%	18,4%	39,3%
Muško	2,9%	23,1%	25,8%	17,0%	31,1%
Žensko	4,9%	16,8%	17,6%	7,9%	52,7%
Crnogorac	3,6%	16,9%	19,4%	12,4%	47,6%
Srbini	3,7%	23,9%	21,3%	12,4%	38,8%
Bošnjak-Musliman	4,6%	23,1%	28,5%	9,2%	34,6%
Albanac	3,7%	13,0%	22,2%	14,8%	46,3%
18-29	2,4%	20,2%	22,0%	7,7%	47,6%
30-44	4,9%	24,0%	19,8%	11,8%	39,5%
45-59	2,5%	22,8%	27,8%	15,8%	31,1%
60+	4,8%	13,9%	18,1%	12,4%	50,8%
Nizak st.obrazovanja	2,3%	20,5%	22,1%	11,1%	44,0%
Srednji stepen obraz.	5,3%	18,1%	19,5%	12,6%	44,5%
Visoki stepen obraz.	3,6%	22,6%	24,4%	13,1%	36,2%
Niski prihodi	5,2%	19,2%	22,0%	9,1%	44,5%
Srednji prihodi	5,1%	21,1%	22,9%	12,6%	38,3%
Visoki prihodi	1,4%	19,1%	22,0%	17,7%	39,7%
Selo	3,7%	26,7%	21,4%	8,6%	39,6%
Grad	4,0%	18,1%	21,4%	13,2%	43,3%
Pravoslavnoj (SPC)	3,8%	20,5%	18,8%	11,9%	45,1%
Pravoslavnoj (CPC)	3,2%	20,2%	36,2%	9,6%	30,9%
Pravosl.bez cr.prip.	6,4%	14,9%	12,8%	13,8%	52,1%
Islamskoj	4,2%	20,8%	26,0%	10,9%	38,0%
Katoličkoj		18,2%	45,5%	36,4%	
Bez vjerske prip.	3,1%	15,6%	18,8%	21,9%	40,6%
Javni sektor	4,5%	23,5%	28,1%	14,0%	29,9%
Privatni sektor	1,4%	24,6%	26,0%	13,0%	35,1%
Samozaposlen/a	3,0%	27,3%	36,4%	6,1%	27,3%
Nezap./neaktivan	5,4%	14,4%	14,6%	11,4%	54,2%
Stalni radni odnos	2,1%	26,9%	26,4%	13,8%	30,8%
Ugovor na odr.vr.	5,0%	17,3%	27,3%	11,5%	38,8%
Nezaposlen, akt.	6,9%	8,6%	24,1%	8,6%	51,7%
Nezap./neaktivan	2,3%	16,4%	12,3%	9,4%	59,6%
Penzioner/ka	6,5%	14,6%	16,3%	13,4%	49,2%

Sljedeći grafikon prikazuje percepciju građana Crne Gore o brzini i efikasnosti sudova u donošenju presuda u slučajevima teških krivičnih djela, poput organizovanog kriminala, terorizma i korupcije. Rezultati ukazuju na izraženo nepovjerenje u efikasnost pravosuđa u ovoj oblasti.

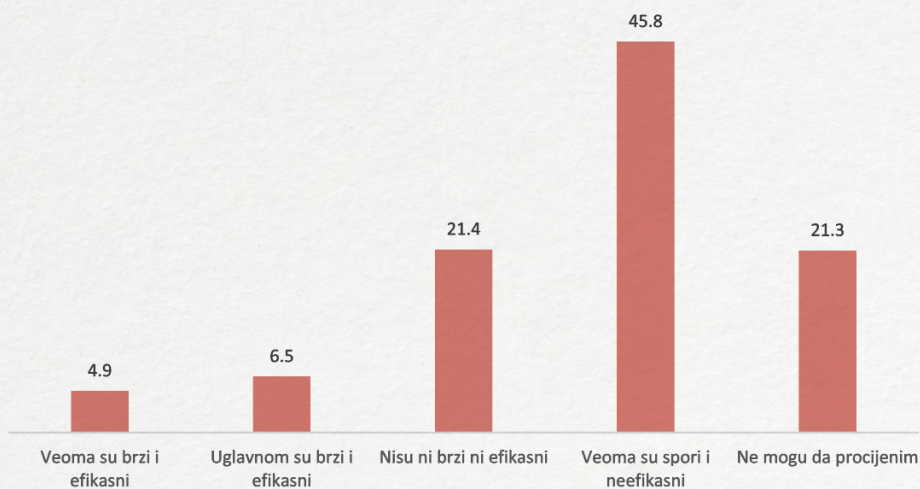
Najveći procenat ispitanika (45,8%) smatra da su sudovi **veoma spori i neefikasni**, što predstavlja dominantan stav u javnosti. Dodatnih 21,4% ispitanika ocjenjuje da sudovi **nisu ni brzi ni efikasni**, što takođe odražava rezervisan ili negativan stav prema funkcionisanju pravosuđa. Kada se ove dvije kategorije posmatraju zajedno, dolazi se do zaključka da više od dvije trećine ispitanika izražava nezadovoljstvo ili barem odsustvo pozitivne ocjene rada sudova u predmetima teških krivičnih djela.

Sa druge strane, relativno mali udio građana ima pozitivnu percepciju efikasnosti sudova: 6,5% smatra da su sudovi uglavnom brzi i efikasni, dok svega 4,9% ispitanika ocjenjuje da su veoma brzi i efikasni. Ukupno posmatrano, manje od jedne osmine ispitanika iskazuje povjerenje u brzinu i efikasnost pravosuđa u ovim predmetima.

Značajan je i procenat onih koji ne mogu da procijene rad sudova (21,3%), što može ukazivati na nedovoljnu informisanost građana o radu pravosudnih institucija ili na distanciranost od ove teme.

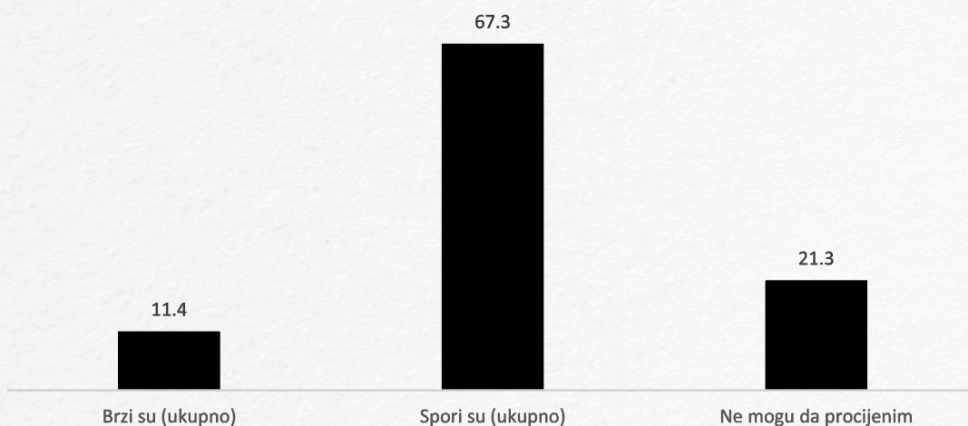
Ukupni rezultati sugerišu da u javnom mnjenju Crne Gore preovladava percepcija sporosti i neefikasnosti sudova u procesuiranju najtežih oblika kriminala. Ovakav nalaz može imati važne implikacije po povjerenje građana u institucije sistema, vladavinu prava i ukupnu percepciju borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Grafikon 19 Percepcija građana Crne Gore o brzini i efikasnosti sudova u donošenju presuda u slučajevima teških krivičnih djela, u %

Ako pogledamo ukupne pozitivne i ukupne negativne odgovore, dobijamo sljedeću raspodelu.

Grafikon 19.1 Percepcija građana Crne Gore o brzini i efikasnosti sudova u donošenju presuda u slučajevima teških krivičnih djela; prikazani ukupni pozitivni i ukupni negativni odgovori, u %

Grafikon prikazuje objedinjene stavove građana Crne Gore o brzini i efikasnosti sudova u donošenju presuda u slučajevima teških krivičnih djela. Odgovori su grupisani u tri kategorije: sudovi su brzi (ukupno), sudovi su spori (ukupno) i ne mogu da procijenim.

Rezultati jasno ukazuju na dominantno negativnu percepciju rada pravosuđa u ovoj oblasti. Čak 67,3% ispitanika smatra da su sudovi spori, što predstavlja više od dvije trećine ukupnog uzorka. Ovaj podatak potvrđuje da u javnosti preovladava uvjerenje o nedovoljnoj efikasnosti sudskih postupaka u predmetima organizovanog kriminala, terorizma i korupcije.

Nasuprot tome, svega 11,4% građana ocjenjuje da su sudovi brzi, što pokazuje nizak nivo povjerenja u operativnu sposobnost pravosuđa kada su u pitanju najteža krivična djela. Ovakav odnos pozitivnih i negativnih ocjena ukazuje na izražen disbalans u percepciji efikasnosti sistema.

Istovremeno, 21,3% ispitanika navodi da ne može da procijeni rad sudova, što može ukazivati na nedovoljnu informisanost, ograničen lični kontakt sa pravosudnim sistemom ili opštu rezervisanost prema ocjenjivanju njegovog rada.

U cjelini posmatrano, agregirani podaci dodatno naglašavaju da je percepcija sporosti sudskih postupaka dominantan stav u javnosti, što može imati šire implikacije po povjerenje građana u pravosudni sistem i vladavinu prava u Crnoj Gori.

Tabela 40 Ukrštanje

U kojoj mjeri sudovi brzo i efikasno donose presude u slučajevima teških krivičnih djela	Veoma su brzi i efikasni	Uglavnom su brzi i efikasni	Nisu ni brzi ni efikasni	Veoma su spori i neefikasni	Ne mogu da procijenim
Sjever	9,1%	10,6%	10,6%	47,0%	22,70%
Centar	3,3%	3,3%	26,2%	50,8%	16,40%
Primorje	4,9%	8,2%	24,6%	32,8%	29,50%
Muško	8,2%	11,5%	23,8%	37,7%	18,90%
Žensko	1,6%	2,4%	19,0%	53,2%	23,80%
Crnogorac	4,7%	6,5%	27,1%	43,9%	17,80%
Srbin	2,4%	6,0%	14,5%	57,8%	19,30%
Bošnjak-Musliman	17,2%		31,0%	34,5%	17,20%
Albanac		15,4%	7,7%	7,7%	69,20%
18-29	11,9%	9,5%	23,8%	35,7%	19,00%
30-44	4,2%	9,7%	25,0%	31,9%	29,20%
45-59	3,3%	5,0%	18,3%	61,7%	11,70%
60+	3,9%	2,6%	19,7%	51,3%	22,40%
Nizak st.obrazovanja	12,8%	5,1%	25,6%	30,8%	25,60%
Srednji stepen obraz.	3,6%	7,9%	22,1%	45,7%	20,70%
Visoki stepen obraz.	4,3%	4,3%	17,4%	55,1%	18,80%
Selo	15,9%	9,1%	9,1%	47,7%	18,20%
Grad	2,5%	5,9%	24,0%	45,6%	22,10%

Grafikoni koji slijede prikazuju stavove građana Crne Gore o tome da li kašnjenje prvostepenih presuda utiče na povjerenje u pravosudni sistem. Rezultati ukazuju na snažnu percepciju negativnog uticaja kašnjenja sudskih odluka na povjerenje javnosti.

Najveći procenat ispitanika (66,8%) smatra da kašnjenje presuda **veoma negativno utiče na povjerenje** u pravosuđe. Ovaj nalaz pokazuje da za dvije trećine građana efikasnost sudskih postupaka predstavlja ključni element institucionalnog kredibiliteta. Dodatnih 12,8% ispitanika ocjenjuje da kašnjenje takođe negativno utiče na povjerenje, iako ne u istoj mjeri kao neki drugi faktori. Kada se ove dvije kategorije objedine, dolazi se do zaključka da ukupno 79,6% građana prepoznaje negativnu vezu između kašnjenja presuda i nivoa povjerenja u pravosudni sistem.

Suprotan stav zauzima mali dio ispitanika. Samo 3,6% smatra da kašnjenje ne utiče na povjerenje, dok 1,8% izražava rezervisan ili neodređen stav, uz napomenu da sudovi kasne i rade neefikasno. Ovi rezultati pokazuju da je percepcija neefikasnosti sudova široko rasprostranjena, čak i među onima koji formalno ne dovode direktno u vezu kašnjenje i povjerenje.

Značajan procenat ispitanika (15,0%) navodi da ne može da procijeni uticaj kašnjenja, što može ukazivati na nedovoljnu informisanost ili distanciranost od pravosudnih procesa.

Ukupno posmatrano, rezultati jasno potvrđuju da građani Crne Gore u velikoj mjeri doživljavaju kašnjenje prvostepenih presuda kao faktor koji ozbiljno narušava povjerenje u pravosudni sistem, čime se efikasnost postupaka nameće kao jedno od ključnih pitanja institucionalne legitimnosti i vladavine prava.

Grafikon 20 Stavove građana Crne Gore o tome da li kašnjenje prvostepenih presuda utiče na povjerenje u pravosudni sistem, u %

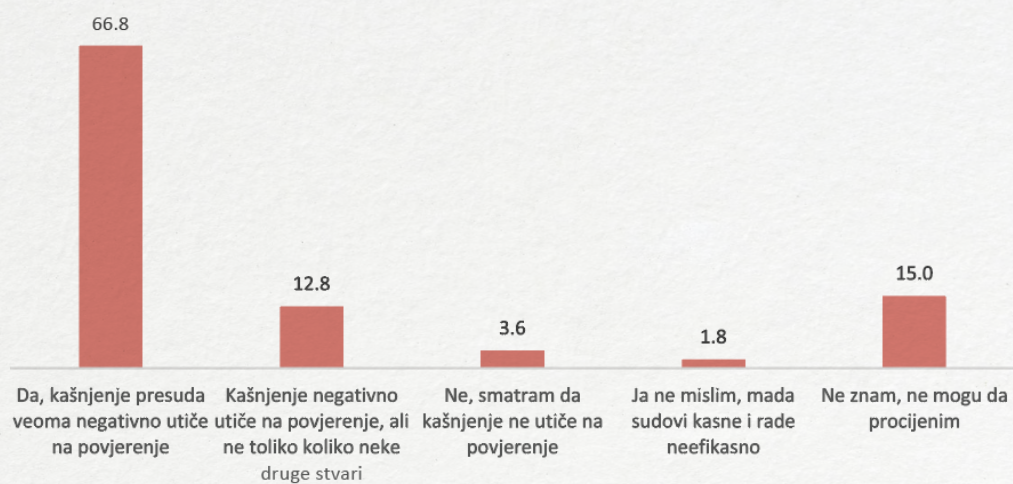

Tabela 41 Ukrštanje

Da li kašnjenje prvostepenih presuda utiče na povjerenje građana u pravosudni sistem?	Da, kašnjenje presuda veoma negativno utiče na povjerenje	Kašnjenje negativno utiče na povjerenje, ali ne toliko koliko neke druge stvari	Ne, smatram da kašnjenje ne utiče na povjerenje	Ja ne mislim, mada sudovi kasne i rade neefikasno	Ne znam, ne mogu da procijenim
Sjever	64,6%	15,4%	3,1%	1,5%	15,40%
Centar	72,1%	12,3%	2,5%	2,5%	10,70%
Primorje	59,0%	11,5%	6,6%		23,00%
Muško	59,8%	21,3%	3,3%	1,6%	13,90%
Žensko	73,6%	4,8%	4,0%	1,6%	16,00%
Crnogorac	67,3%	14,0%	3,7%	2,8%	12,10%
Srbin	81,9%	6,0%	1,2%		10,80%
Bošnjak-Musliman	41,4%	27,6%	3,4%	3,4%	24,10%
Albanac	15,4%	7,7%	7,7%		69,20%
18-29	47,6%	28,6%		4,8%	19,00%
30-44	67,1%	10,0%	5,7%	1,4%	15,70%
45-59	76,7%	5,0%	5,0%	1,7%	11,70%
60+	69,3%	12,0%	2,7%	1,3%	14,70%
Nizak st.obrazovanja	35,0%	32,5%	5,0%	5,0%	22,50%
Srednji stepen obraz.	72,7%	8,6%	5,0%	1,4%	12,20%
Visoki stepen obraz.	72,5%	10,1%		1,4%	15,90%
Selo	51,2%	25,6%	2,3%	4,7%	16,30%
Grad	69,8%	10,2%	3,9%	1,5%	14,60%

Na pitanje o saradnji između pravosudnih institucija i Uprave policije, u kontekstu nedavnih slučajeva bjekstva osuđenih lica, rezultati ukazuju na podijeljenu percepciju javnosti, ali sa izraženim udjelom onih koji saradnju ocjenjuju negativno.

Ukupno 60,2% ispitanika smatra da pravosuđe i policija loše sarađuju - od toga 38,7% ocjenjuje da veoma loše sarađuju, dok 21,5% navodi da uglavnom loše sarađuju. Ovaj podatak pokazuje da većina građana uočava ozbiljne slabosti u institucionalnoj koordinaciji, posebno u osjetljivim predmetima koji se odnose na izvršenje kazni i kontrolu osuđenih lica.

S druge strane, 39,8% ispitanika smatra da institucije veoma dobro sarađuju, ali da su problemi druge prirode. Ovaj stav sugerise da značajan dio javnosti ne vidi koordinaciju kao primarni uzrok problema, već odgovornost prepoznaje u drugim segmentima sistema, poput normativnih rješenja, individualne odgovornosti ili šire institucionalne neefikasnosti.

Rezultati, posmatrani u cjelini, ukazuju na izraženu polarizaciju stavova. Iako većina građana ukazuje na slabosti u saradnji između pravosuđa i policije, gotovo dvije petine ispitanika smatra da uzroci problema ne leže u međuinstitucionalnoj komunikaciji. Ovakva struktura odgovora sugerise potrebu za dodatnim unapređenjem transparentnosti i jačanjem povjerenja u koordinaciju ključnih bezbjednosnih i pravosudnih institucija.

Grafikon 21 Stavovi gradjana o saradnji između pravosudnih institucija i Uprave policije, u %

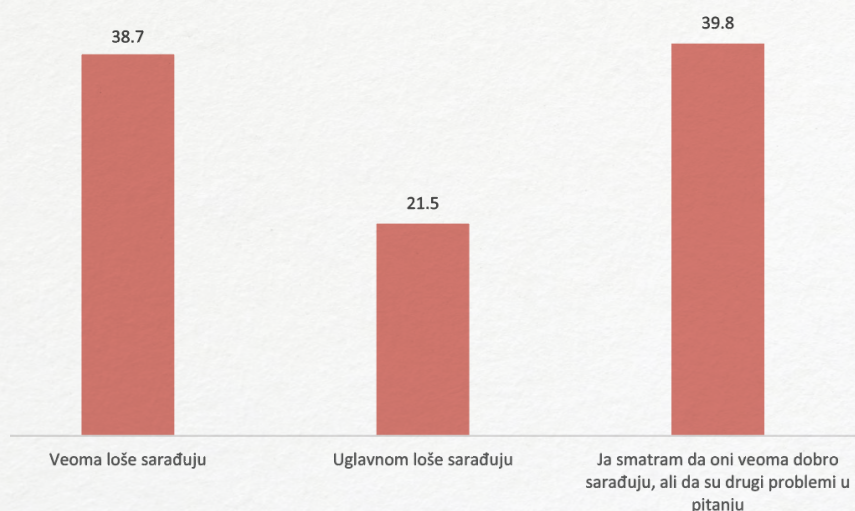

Tabela 42 Ukrštanje

Koliko vjerujete da policija i pravosudne institucije u Crnoj Gori efikasno saradjuju	Veoma loše sarađuju	Uglavnom loše sarađuju	Ja smatram da oni veoma dobro sarađuju, ali da su drugi problemi u pitanju
Sjever	32,3%	24,6%	43,1%
Centar	44,3%	20,5%	35,2%
Primorje	35,0%	20,0%	45,0%
Muško	35,2%	23,0%	41,8%
Žensko	41,6%	20,0%	38,4%
Crnogorac	35,5%	24,3%	40,2%
Srbin	44,6%	21,7%	33,7%
Bošnjak-Musliman	46,7%	26,7%	26,7%
Albanac	23,1%		76,9%
18-29	26,2%	4,8%	69,0%
30-44	35,2%	29,6%	35,2%
45-59	47,5%	15,3%	37,3%
60+	41,3%	28,0%	30,7%
Nizak st.obrazovanja	30,8%	17,9%	51,3%
Srednji stepen obraz.	37,4%	23,0%	39,6%
Visoki stepen obraz.	45,7%	20,0%	34,3%
Selo	30,2%	23,3%	46,5%
Grad	40,5%	21,0%	38,5%

Kada govorimo o tome koju instituciju građani smatraju direktno odgovornom za bjekstvo osuđenih u nedavnim slučajevima, rezultati pokazuju da postoji raspršena percepcija odgovornosti, ali i izražen stepen neizvjesnosti među građanima.

Najveći procenat ispitanika (31,1%) navodi da ne zna ko je odgovoran, što može ukazivati na nedovoljnu informisanost, složenost samih slučajeva ili nejasnu institucionalnu odgovornost u javnom diskursu. Ovaj podatak sugerise da značajan dio građana nema jasan stav o tome gdje se nalazi ključni propust.

Među onima koji su se opredijelili za konkretan odgovor, najčešće se kao odgovorni navode sudstvo i tužilaštvo (25,7%), zatim policija (21,4%). Ovi rezultati pokazuju da građani najveću odgovornost prepoznaju unutar institucija koje su neposredno uključene u krivični postupak i izvršenje kazni. Određeni broj ispitanika (15,8%) odgovornost pripisuje cjelokupnom državnom sistemu ili vlasti, što ukazuje na širu percepciju sistemskog problema, a ne izolovanog institucionalnog propusta.

Manji procenat ispitanika odgovornost vidi u djelovanju bezbjednosnih struktura poput ANB-a (0,9%) ili u samim kriminalnim strukturama (1,5%). Takođe, 3,0% smatra da niko nije odgovoran, što može odražavati stav da su takvi događaji posljedica okolnosti koje je teško kontrolisati ili spriječiti.

Ukupno posmatrano, rezultati pokazuju da građani nemaju jedinstvenu percepciju institucionalne odgovornosti, ali da se najveći dio odgovora usmjerava ka pravosudnim i policijskim strukturama. Istovremeno, visok procenat onih koji ne mogu da identifikuju odgovornog aktera ukazuje na potrebu za većom transparentnošću i jasnijim utvrđivanjem odgovornosti u javnim slučajevima od velikog društvenog značaja.

Grafikon 22 Stavovi građana o tome koju instituciju oni smatraju direktno odgovornom za bjekstvo osuđenih u nedavnim slučajevima, u %

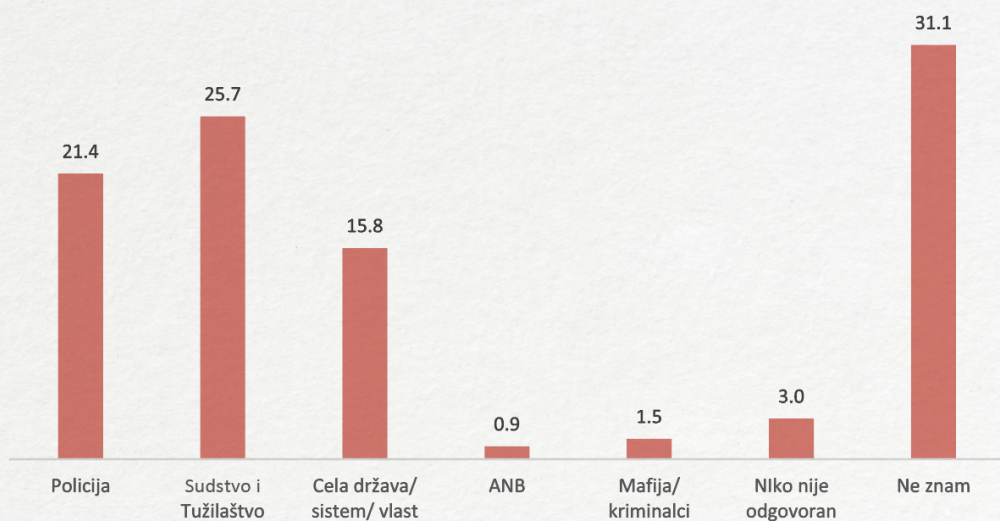

Tabela 43 Ukrštanja

P4 Koju instituciju smatrate direktno odgovornom za bjekstvo osuđenih u gorepomenutim slučajevima? 1/2	Policija	Sudstvo i Tužilaštvo	Cela država / sistem / vlast	ANB
Sjever	28,8%	16,7%	16,7%	3,0%
Centar	21,1%	29,3%	13,8%	0,8%
Primorje	13,3%	28,3%	18,3%	
Muško	24,0%	21,5%	13,2%	1,7%
Žensko	19,2%	29,6%	18,4%	0,8%
Crnogorac	26,2%	23,4%	18,7%	
Srbin	10,7%	38,1%	15,5%	2,4%
Bošnjak-Musliman	41,9%	6,5%	6,5%	
Albanac	7,1%	14,3%	21,4%	
18-29	21,4%	11,9%	26,2%	
30-44	18,3%	22,5%	16,9%	2,8%
45-59	21,3%	37,7%	9,8%	
60+	23,7%	26,3%	14,5%	1,3%
Nizak st.obrazovanja	21,1%	10,5%	13,2%	
Srednji stepen obraz.	23,0%	29,5%	14,4%	
Visoki stepen obraz.	18,8%	27,5%	20,3%	2,9%
Selo	27,9%	25,6%	14,0%	4,7%
Grad	20,0%	25,9%	16,1%	0,5%

Tabela 44 Ukrštanje

P4 Koju instituciju smatrate direktno odgovornom za bjekstvo osuđenih u gorepomenutim slučajevima? 2/2	Mafija/kriminalci	Niko nije odgovoran	Ostalo	Ne znam
Sjever	1,5%	6,1%		27,3%
Centar	2,4%	2,4%	0,8%	29,3%
Primorje		1,7%		38,3%
Muško	0,8%	5,8%	0,8%	32,2%
Žensko	1,6%			30,4%
Crnogorac	0,9%	0,9%	0,9%	29,0%
Srbini	3,6%	6,0%		23,8%
Bošnjak-Musliman		3,2%		41,9%
Albanac				57,1%
18-29		7,1%		33,3%
30-44	2,8%	1,4%		35,2%
45-59	1,6%	4,9%		24,6%
60+	1,3%	1,3%	1,3%	30,3%
Nizak st.obrazovanja		10,5%		44,7%
Srednji stepen obraz.	2,2%	2,2%		28,8%
Visoki stepen obraz.	1,4%			29,0%
Selo				27,9%
Grad	2,0%	3,4%	0,5%	31,7%

Opšti zaključak o stanju pravosuđa u Crnoj Gori

Istraživanje jasno pokazuje da građani Crne Gore nemaju snažno povjerenje u pravosudni sistem, a novi nalazi dodatno potvrđuju i produbljuju ovu sliku. Pored već uočenog skepticizma i značajnog udjela onih koji ne mogu formirati jasan stav o radu sudova, rezultati ukazuju na dominantnu percepciju sporosti i neefikasnosti pravosuđa, posebno u predmetima teških krivičnih djela.

Naime, više od dvije trećine ispitanika smatra da su sudovi spori u donošenju presuda u slučajevima organizovanog kriminala, terorizma i korupcije, dok svega manji dio građana sudove percipira kao brze i efikasne. Ovakva struktura odgovora ukazuje da se efikasnost postupaka nameće kao jedno od ključnih pitanja institucionalnog kredibiliteta. Dodatno, gotovo četiri petine građana smatra da kašnjenje prvostepenih presuda negativno utiče na povjerenje u pravosudni sistem, pri čemu dvije trećine ocjenjuje da je taj uticaj veoma negativan. Time se jasno potvrđuje snažna veza između proceduralne efikasnosti i društvene legitimnosti sudova.

Percepcija problema dodatno se komplikuje u kontekstu nedavnih slučajeva bjekstva osuđenih lica. Većina građana ocjenjuje da je saradnja između pravosudnih institucija i Uprave policije loša, dok značajan dio smatra da problemi ne leže isključivo u koordinaciji, već u širim sistemskim slabostima. Istovremeno, kada je riječ o direktnoj odgovornosti za takve događaje, javnost ne pokazuje jedinstven stav: dio ispitanika odgovornost pripisuje sudstvu i tužilaštvu, dio policiji, dok znatan procenat odgovornost vidi u cjelokupnom državnom sistemu. Posebno je značajan podatak da gotovo trećina građana ne zna koga smatra odgovornim, što dodatno potvrđuje postojanje informacione nejasnoće i percepcije netransparenčnosti.

U cjelini posmatrano, nalazi sugerišu da se percepcija pravosuđa u Crnoj Gori ne oblikuje samo na osnovu formalne nezavisnosti institucija, već prije svega kroz iskustvo ili percepciju njihove efikasnosti, koordinacije i odgovornosti. Sporost postupaka, kašnjenje presuda i institucionalni propusti u slučajevima visokog profila imaju snažan negativan efekat na povjerenje građana i dodatno produbljuju skepticizam prema sistemu.

U kontekstu evropskih integracija i reformskih obaveza, pravosudni sistem Crne Gore se i dalje nalazi u osjetljivoj fazi transformacije. Iako su reforme započete i sprovode se uz međunarodnu podršku, rezultati istraživanja ukazuju da percepcija građana još uvijek ne reflektuje očekivani napredak. Da bi reforme imale stvarni uticaj na povjerenje javnosti, neophodno je istovremeno unapređivati efikasnost sudskih postupaka, jačati međuinstitucionalnu koordinaciju, osigurati jasne mehanizme odgovornosti i povećati transparentnost rada pravosudnih organa.

Drugim riječima, jačanje povjerenja u pravosuđe zahtijeva integrisani pristup: unapređenje proceduralne brzine, jasnije definisanje odgovornosti u kriznim situacijama, bolju komunikaciju sa javnošću i kontinuiranu edukaciju građana o funkcionisanju sistema. Samo kombinacija institucionalnih reformi i proaktivne komunikacije može postepeno izgraditi društveni kapacitet povjerenja u pravdu i vladavinu prava u Crnoj Gori.

Preporuke i predlozi za poboljšanje pravosudnog sistema Crne Gore

Novi nalazi jasno pokazuju da je percepcija sporosti i nedovoljne odgovornosti centralni izazov pravosudnog sistema u očima građana. Stoga buduće reforme moraju biti usmjerene ne samo na normativne promjene, već na vidljive, mjerljive i komunikacijski jasne rezultate, posebno u oblasti trajanja postupaka, koordinacije institucija i javnog utvrđivanja odgovornosti.

Samo kombinacija efikasnosti, transparentnosti i institucionalne odgovornosti može dugoročno doprinijeti obnovi povjerenja u pravosuđe i jačanju vladavine prava u Crnoj Gori.

1. Sistematsko skraćivanje trajanja sudskih postupaka

S obzirom na to da većina građana sudove percipira kao spore, a kašnjenje presuda direktno povezuje sa padom povjerenja, potrebno je:

- uvesti jasne standarde i rokove za postupanje u prvostepenim predmetima, posebno u slučajevima teških krivičnih djela;
- redovno objavljivati statistiku o prosječnom trajanju postupaka;
- uspostaviti mehanizme unutrašnjeg nadzora nad dugotrajnim predmetima;
- unaprijediti digitalizaciju sudskih procesa radi ubrzanja administrativnih procedura.

Efikasnost mora postati mjerljiv i javno dostupan indikator rada pravosuđa.

2. Jačanje odgovornosti i transparentnosti u kriznim slučajevima

Percepcija javnosti pokazuje da građani nemaju jasan stav o tome ko je odgovoran u slučajevima bjekstva osuđenih, dok dio njih odgovornost vidi kao sistemsku. Zbog toga je potrebno:

- jasno definisati protokole odgovornosti između sudova, tužilaštva, policije i drugih bezbjednosnih struktura;
- obavezno i pravovremeno informisati javnost o utvrđenim propustima i preduzetim mjerama;
- osigurati transparentne disciplinske postupke u slučaju institucionalnih grešaka;
- javno prezentovati izvještaje o postupanju u predmetima od visokog društvenog značaja.

Vidljiva i dosljedna odgovornost predstavlja ključni element obnove povjerenja.

3. Unapređenje međuinstitucionalne koordinacije

S obzirom na to da većina ispitanika saradnju između pravosuđa i policije ocjenjuje lošom, preporučuje se:

- uspostavljanje formalnih operativnih mehanizama koordinacije u predmetima organizovanog kriminala i korupcije;
- redovni zajednički sastanci i evaluacije postupanja u osjetljivim predmetima;
- precizno definisanje nadležnosti i odgovornosti u fazi izvršenja presuda;
- jačanje informacionih sistema koji omogućavaju pravovremenu razmjenu podataka između institucija.

Poboljšanje saradnje mora biti institucionalizovano, a ne zasnovano na ad hoc rješenjima.

4. Aktivna komunikaciona strategija pravosuđa

Visok procenat građana koji ne može da procijeni rad institucija ukazuje na potrebu za snažnijom komunikacijom. Sudovi i pravosudna tijela treba da:

razviju jasnu strategiju javne komunikacije;

- redovno objavljuju sažetke presuda i objašnjenja postupaka na razumljivom jeziku;
- organizuju javne prezentacije godišnjih rezultata rada;
- unaprijede saradnju sa medijima kroz edukativne formate.
- Transparentnost mora biti proaktivna, a ne reaktivna.

5. Jačanje nezavisnosti i institucionalnog integriteta

Iako efikasnost predstavlja dominantnu temu, nezavisnost i integritet ostaju temelj povjerenja. Potrebno je:

- dodatno osnažiti mehanizme zaštite sudija i tužilaca od političkog i institucionalnog pritiska;
- osigurati transparentnost postupaka imenovanja i disciplinskih mjera;
- unaprijediti sistem procjene rada sudija i tužilaca kroz objektivne i javno dostupne kriterijume.
- Nezavisnost i efikasnost moraju se razvijati paralelno.

6. Edukacija i jačanje pravne pismenosti građana

Kako bi se smanjio udio neodlučnih i povećalo razumijevanje rada pravosuđa:

- uvesti edukativne programe o funkcionisanju sudskog sistema;
- razvijati kampanje o ulozi i nadležnostima pravosudnih institucija;
- uključiti akademsku i stručnu zajednicu u javne debate o reformama.
- Informisan građanin lakše formira povjerenje zasnovano na činjenicama.